

Univerzita Karlova

Filozofická fakulta

Ústav politologie

Diplomová práce

Bc. Leona Šredlová

Občanské protesty a politická krize v Libanonu 2019–2022

Civil protests and political crisis in Lebanon in 2019–2022

Praha 2022

Vedoucí práce: prof. Dr. Pavel Barša, M.A., Ph.D.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně, že jsem řádně citovala všechny použité prameny a literaturu a že práce nebyla využita v rámci jiného vysokoškolského studia či k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

.....

Abstrakt

Diplomová práce se zaměřuje na občanské protesty a politickou krizi v Libanonu v letech 2019–2022. Práce otevírá téma vztahu občanské veřejnosti k politické třídě na straně jedné a domácí politiky ke geopolitické situaci Blízkého východu na straně druhé. První otázkou bude, zda jsou občanské protesty zaměřeny proti politické třídě jako takové, anebo zda je jejich terčem především *Hizballáh* a jeho spojenci. Druhou otázkou bude, jak protesty souvisejí se spoluprací hnutí Hizballáh se Sýrií a jejich konfliktem se západními velmocemi. Empirická část práce bude čerpat z internetových zdrojů interpretovaných s pomocí sekundární literatury.

Klíčová slova: občanské protesty, politická krize, Libanon, Hizballáh, politická třída, občanská veřejnost

Abstract

The master thesis focuses on civil protests and the political crisis in Lebanon in 2019–2022. The thesis opens up the subject of the civil public's relationship with the political class on the one hand, and domestic politics with the geopolitical situation of the Middle East on the other. The first question will be whether the civil protests are directed against the political class as such, or whether they are primarily targeted by *Hezbollah* and its allies. The second question will be how the protests relate to Hezbollah's cooperation with Syria and their conflict with Western powers. The empirical part of the work will draw on Internet sources interpreted with the help of secondary literature.

Key words: civil protests, political crisis, Lebanon, Hezbollah, political class, civic public

Obsah

Úvod.....	7
1. Dějiny Libanonu a hnutí Hizballáh	10
1.1 Dějiny Libanonu do roku 2019	11
1.2 Hnutí Hizballáh: vznik a vývoj strany Alláhovy	19
1.2.1 Zřízení Hizballáhu	19
1.2.2 Sayyed Hassan Nasrallah: Hlas Hizballáhu	22
1.2.3 Al Manar TV: média a propaganda Hizballáhu.....	24
2. Politická situace a náboženské skupiny.....	26
2.1 Parlament a vláda	26
2.2 Demografické tendence, národnostní a náboženské složení	27
3. Politická krize od roku 2019	29
3.1 Finanční a ekonomická krize	29
3.2 Svoboda shromažďování a projevu.....	34
3.3 Životní prostředí a zdraví	35
3.4 Práva žen.....	37
3.5 Uprchlíci	38
3.6 Vzdělávání a práva dětí.....	40
3.7 Klíčoví mezinárodní aktéři.....	41
4. Občanské protesty (říjen 2019–březen 2022).....	46
4.1 Nástup Thawra (říjen 2019–leden 2020)	48
4.2 Obnovení protestů během vlny pandemie COVID-19 a nárůst násilnosti (únor– červenec 2020)	52
4.3 Výbuch v bejrútském přístavu (srpen–říjen 2020).....	54
4.4 Obnovení nepokojů v roce 2021 a nestabilita země na počátku roku 2022	59
5. Analýza dotazníku a predikce na následující období (květen 2022)	68
Závěr	72
Seznam použité literatury a zdrojů	75

Přílohy.....	91
Příloha č. 1: Odkazy k analyzovaným událostem (květen 2021–březen 2022)	91
Příloha č. 2: Dotazník.....	94

Úvod

„Nejsem hříšník, to hlad je hřích.“

~ citace ze slavné písně libanonského skladatele Ziáda Rahbaniho z dob občanské války v letech 1975–1990

Diplomová práce se zabývá politickou krizí a občanskými protesty v Libanonu v letech 2019–2022. Cílem práce je poukázat nejen na vztah tamější občanské veřejnosti k politické třídě, ale i na vztah domácí politiky ke geopolitické situaci Blízkého východu. Práce se snaží odpovědět na dvě hlavní výzkumné otázky: *„Jsou občanské protesty zaměřeny proti politické třídě jako takové, nebo je jejich terčem především Hizballáh a jeho spojenci?“* – *„Jak protesty souvisejí se spoluprací hnutí Hizballáh se Sýrií a jejich konfliktem se západními velmocemi?“* Libanonci nazývanou „říjnovou revolucí“ míníme demonstrace a občanské protesty, jež započaly 17. října 2019, a které dále eskalovaly i v průběhu let 2020–2021. Libanon čím dál tím více propadá finanční krizi, země je zmítána korupcí a vláda se ukázala jako nekompetentní k řešení takových problémů, jako jsou požáry pustošící zemi či nedostatek plynu a chleba kvůli problému s likviditou v amerických dolarech. V polovině října 2019 navíc vláda vyhlásila vysoce regresivní daně, včetně návrhu na zdanění internetového volání, což započalo masové protesty občanů, kteří volali po odstoupení současné vládnoucí třídy a proměně rigidního politického systému.

Protesty tak představovaly odmítnutí úsporných opatření, regresivní daně, růstu veřejného dluhu, rostoucí inflace a zhoršujících se životních podmínek, což jsou problémy, které byly jádrem mobilizací v Libanonu nejméně od roku 2015. Tyto protesty se navíc začaly šířit do dalších částí země – od severu k jihu. Náhle se již nesoustřeďovaly pouze v oblasti Bejrútu (jak tomu bylo například u protestů z roku 2015), ale také v Tripolisu, druhém největším městě Libanonu. Veřejnost byla čím dál tím více znechucena politickou a ekonomickou vládnoucí třídou a demonstrující tamní politiky označili za „drzé a zkorumpované zloděje“. Občanské protesty tak vedou zemi do více se prohlubující politické krize, kterou mnozí vnímají jako boj proti libanonskému druhu neoliberalismu, založenému na elitně udržovaném *etnokonzervatismu*. Libanonské krizi navíc nepomohla ani válka v sousední Sýrii, ačkoli se nejedná o hlavní důvod současné dluhové krize země.

Pro pochopení celé situace je také důležité rozkrýt míru vlivu hnutí *Hizballáh* na libanonskou politiku. Jelikož v roce 2018 získalo toto hnutí v libanonských všeobecných volbách 13 křesel a jeho aliance (tzv. *Aliance 8. března*) zvítězila ve volbách ziskem 68 ze 128 křesel v libanonském parlamentu¹, budu se zajímat o to, nakolik jsou protesty mířené proti tomuto hnutí a jak s tím souvisí jeho spolupráce se Sýrií a Íránem, a konflikty se Saúdskou Arábií a Západem.

K již tak komplikované politické situaci se přidaly další problémy a události, které otráslly tamní společností. Myslím tím zejména výbuch v bejrútském přístavu, ke kterému došlo 4. srpna 2020. Tehdy explodovalo 2 750 tun dusičnanu amonného, který byl vládou již 6 let uložen v bejrútském přístavu bez dostatečných bezpečnostních opatření. Některé zdroje dokonce spekovaly o tom, že v místě musela být skladována i vojenská munice. Zejména se mluvilo o možné souvislosti se syrským prezidentem *Bašárem Asadem*, který údajně chtěl dusičnan pro zbrojní účely. Tato nešťastná událost ještě více prohloubila nespokojenost občanů – v jejich očích za vše nesla odpovědnost právě libanonská vláda, jelikož o nebezpečném uskladnění věděla. Situaci v zemi navíc neulehčuje ani celosvětová pandemie COVID-19. Politická krize v Libanonu se stala natolik alarmující, že nenechala v klidu ani Francii, USA či EU. Francie stojí v čele snah pomoci území, které kdysi spravovala, nicméně ne všichni občané tuto „zahraniční pomoc“ vítají. Zaměřím se tedy i na vměšování těchto aktérů do libanonských záležitostí a pokusím se poukázat nejen na výhody, ale i úskalí, která to s sebou přináší.

V první kapitole práce se budu věnovat geopolitické charakteristice Libanonu, kde si v krátkosti představíme historii této země a také samotnou historii hnutí *Hizballáh*, jež jsou pro pochopení současné situace této země taktéž velmi důležité. Z toho důvodu jsem po dohodě s vedoucím práce usoudila, že než přejdu k současnému stavu země, je třeba ohlédnout se zpět do její historie.

Ve druhé kapitole se zaměřím na současnou podobu politického systému Libanonu, jenž vyplývá z jeho historického vývoje. Současný etnokonfesní systém započal již ve 40. letech minulého století a ovlivňuje jej náboženské rozvrstvení v zemi. Zaměřím se tedy nejen na etnokonfesní podobu tohoto politického systému, na složení vlády a parlamentu, ale

¹ K Alianci 8. března řadíme šíitská hnutí *Hizballáh* a *Amal*, maronitské křesťanské Svobodné vlastenecké hnutí (FPM) a další přidružené strany. Aliance získala podle výsledků libanonských hlasů 68 křesel. To stačí k zajištění prosté většiny (65 ze 128 křesel) v parlamentu, ale nedosahuje dvoutřetinové většiny potřebné k prosazení významných iniciativ, jako je revize ústavy. Samotný *Hizballáh* žádná další křesla nezískal. Přesné výsledky voleb z roku 2018 včetně rozložení stran v této alianci jsou dostupné zde: <https://sgp.fas.org/crs/mideast/IN10900.pdf>

i na demografické tendence, včetně národnostního a náboženského rozvrstvení.

Ve třetí kapitole se budu věnovat současným problémům Libanonu od roku 2019, kde mě budou zajímat ekonomické problémy země, korupce, životní úroveň obyvatelstva, ale i vměšování se jiných států do libanonských záležitostí. Je důležité uvědomit si, že *Libanon byl již od počátku polem pro rozdmýchávání regionálních politických konfliktů*. Spojené státy a Saúdská Arábie (jež má podporu bývalého sunnitského premiéra Harírího) pokračují v boji proti Íránu (který naopak spolupracuje s hnutím Hizballáh a se Sýrií). Jak se budu snažit dokázat, tyto konflikty mají dopad nejen na současnou krizi, ale i na samotnou roztříštěnost identit uvnitř občanské společnosti.

Situace v Libanonu se v současné době zdá být bezvýchodná, což je dáno především podobou politického systému. K pochopení celého problému je však třeba sledovat dvě základní linie, dva faktory, jež jsou pro tuto problematiku podstatné. Jednu linii tvoří samotní aktéři a interakce mezi nimi, druhou linii pak tvoří samotná otázka identity občanů. *Otázka identity je v tomto případě velmi důležitá, jelikož část občanů se identifikuje se Západem, kdežto ti, jenž byli napřed chyceni v představě panarabského světa, jsou dnes k Západu více kritičtí a sympatizují spíše s Íránem*. Tyto dva zmíněné aspekty se budou prolínat celou prací a ve větší míře se projeví v následujících kapitolách.

Ve čtvrté kapitole budu chronologicky sledovat vývoj a četnost všech událostí, abych mohla zjistit, ve kterém období statisticky docházelo k největší koncentraci protestů a důležitých incidentů. Ve výzkumném období od října 2019 do dubna 2021 mi budou nápomocny oficiální zprávy organizace ACLED (The Armed Conflict Location & Event Data Project), avšak u protestů probíhajících od května 2021 do března 2022 se budu muset spoléhat na omezené množství zdrojů, jež budu mít k dispozici, a s jeho pomocí vyhotovím vlastní grafické znázornění četnosti protestů za toto období.

V páté kapitole následuje rozbor mnou vyhotoveného dotazníku, jež byl vyplněn sedmnácti libanonskými občany z odlišných náboženských skupin. Po dohodě s vedoucím práce jsem stanovila minimální počet deseti respondentů, jež musí splňovat zadané podmínky. Tento dotazník má za cíl ověřit si, zda konkrétní náboženské vyznání a identita, k níž se Libanonci vážou, mění pohled na současnou politiku státu a jaké je tedy celkové mínění tamních občanů. Vzhledem k malému počtu respondentů však nemůže tento dotazník poskytnout dostatečný empirický důkaz. Hraje tak spíše roli ilustrace hypotéz, které plynou z analýzy ostatních zdrojů, z nichž také čerpají predikce nejbližšího vývoje.

V závěru práce se vynasnažím odpovédět na ony dvě hlavní výzkumné otázky, jež jsem uvedla na začátku, přidám vlastní pohled na danou problematiku a poukážu na další

možné oblasti výzkumu, jež by stály za zpracování.

Tato diplomová práce je zpracována na základě primárních pramenů, jež čerpají z otevřených zdrojů, sekundárních pramenů v podobě příslušné literatury, dotazníku, a je doplněna o můj vlastní pohled na danou problematiku. Práce nemá ambici hrát roli empirického výzkumu. Jedná se především o vlastní interpretaci, hypotézy a závěry, jež jsou založeny na faktech a informacích čerpaných z výše popsaných zdrojů.

1. Dějiny Libanonu a hnutí Hizballáh

Libanonská republika, arabsky *Al-Džumhúríja al-Lubnáníja*, je státem Blízkého východu v jihozápadní Asii, při východním pobřeží středozemního moře. Na východě a severu hraničí se Sýrií, na jihu s Izraelem. V Libanonu žije odhadem 4,1 mil. obyvatel, z toho je 95 % Arabů. Přibližně 61 % Libanonců jsou muslimové a 39 % křesťané, hlavně maronité. Gramotných je 89 % obyvatel země. Úředním jazykem je arabština. V této kapitole se budu zabývat historií Libanonu od rozpadu Osmanské říše až do roku 2019 a historickou rolí hnutí Hizballáh. K pochopení současné situace a podoby země, je nejdříve důležité pochopit její historický vývoj, a právě proto je první kapitola jakýmsi ohlédnutím se zpět ke kořenům problému.

1.1 Dějiny Libanonu do roku 2019

Po zániku Osmanské říše v roce 1920 byla pod správou francouzského mandátu založena země *Velký Libanon*. Francie tehdy měla ohledně Libanonu jasnou koloniální představu a toto nové mandátní území zahrnovalo oblast tehdejšího převážně křesťanského Horského Libanonu a regiony v údolí *Bikáa*, *Jabal 'Amil* (jižní Libanon), *Akkar*, *Bejrút*, *Saida* a *Tripolis*.² Zde vidíme počátky vymezení hranic současné Libanonské republiky.

V té době se Libanon skládal ze sedmnácti náboženských uskupení, z nichž každé mělo zvláštní geografické a sociální charakteristiky. Křesťané (soustředění zejména v Horském Libanonu) zpočátku tvořili 55 % obyvatel země. Křesťanská populace byla rozdělena do různých „etnokonfesi“, z nichž hlavní byly *maronitské*, *řecké ortodoxní* a *řeckokatolické*. Muslimové – *sunnité*, *šitité*, *drúzové* a *ismailité* – byli většinou na nových územích začleněných do Velkého Libanonu: v údolí *Bikáa*, *Jabal 'Amil*, *Akkar*, *Bejrút*, *Saida* a *Tripolis*.³

Francouzský mandát v Libanonu a Sýrii byl prostředkem podpory politických a ekonomických zájmů Francie na Blízkém východě. Úloha Libanonu jako hospodářského prostředníka vůči Sýrii byla potvrzena i během francouzské okupace, přičemž Bejrút i nadále

² DAHER, J. *Hezbollah: The Political Economy of Lebanon's Party of God*. 1. vyd. Pluto Press, 2016, s. 9. ISBN: 978-0-7453-3689-3.

³ Tamtéž, s. 9.

působí jako hlavní přístav syrského vnitrozemí.⁴ Hlavním prostředkem, jímž Francie zemi ovládla, bylo *povzbuzení etnokonfesních vzorců vlády*, zejména strategického spojení s maronitským obyvatelstvem. *Zde vidíme, že to byla právě Francie, která stála u zrodu mocenského problému náboženské rovnováhy.* Ostatní menší křesťanské denominace byly francouzské nadvládě méně nakloněny, částečně proto, že byly úžeji napojeny na regionální obchodní síť – především na obchod mezi Bejrútem a Damaškem.⁵ Muslimské obyvatelstvo, zejména sunnitská komunita, bylo celkově proti francouzskému mandátu.⁶ Sunnitští představitelé se obávali ohrožení svého postavení v rámci vnitroregionálních obchodních sítí⁷, a tak měly tendenci podporovat politickou a územní jednotu Sýrie. *Zásadní problém však také pramení ze skutečnosti, že se tehdy řešily problémy mezi křesťany a sunnity, přičemž původní identita Libanonu nikterak nezahrnovala šíity.*

Později se v Libanonu rozšířila opozice vůči francouzskému mandátu způsobena tvrdými sociálními a ekonomickými podmínkami,⁸ a v roce 1943 byla dosažena Libanonská nezávislost. Národní pakt (nepsaná dohoda mezi maronitskými a sunnitskými představiteli) a nová ústava z roku 1943, stanovily základní principy nově svrchovaného Libanonu. Oba dokumenty potvrdily politickou reprezentaci podle etnokonfesních linií a zakotvily nadvládu maronitského společenství v nejvyšších patrech státu. Prezident měl být podle ústavy maronit a měl mít rozsáhlé pravomoci, zatímco křesťanští poslanci měli mít většinu v parlamentu v poměru 6:5 k muslimům. Sunnitská elita nicméně dostala příslib větší účasti na státních záležitostech a rozhodování, včetně pozice předsedy vlády.⁹

Na rozdíl od maronitů a sunnitů byla politická a sociálně-ekonomická situace šíitského obyvatelstva v době nezávislosti výrazně slabší – měli nejnižší sociální ukazatele s mírou negramotnosti dosahující 68,9 %. Až 85 % šíitů bylo soustředěno do dvou hlavních regionů: jižní a severovýchodní Libanon. Z velké části se jednalo o venkovskou populaci.¹⁰ Důvodem tohoto stavu šíitského obyvatelstva byla skutečnost, že se nacházely na okraji Libanonu, který charakterizovaly rozsáhlé soukromé nemovitosti v rukách bohatých vlastníků půdy. Šíité byli v rámci politického systému do značné míry marginalizováni, a to navzdory dohodě (jako

⁴ Tamtéž, s. 10.

⁵ Tamtéž, s. 10.

⁶ FIRRO, K. M. *Inventing Lebanon: Nationalism and the State under the Mandate*. London and New York: I. B. Tauris, 2002, s. 67. ISBN 1860648576.

⁷ ISSAWI, CH. *An Economic History of the Middle East and North Africa*. 1. vyd. Routledge, 2006, s. 58. ISBN 0415607604.

⁸ Tamtéž, s. 105.

⁹ DAHER, J. *Hezbollah: The Political Economy of Lebanon's Party of God*. 1. vyd. Pluto Press, 2016, s. 12. ISBN: 978-0-7453-3689-3.

¹⁰ Tamtéž, s. 12.

součást Národního paktu), že budou zastávat pozici předsedy v Národním shromáždění.¹¹ Měli nejnižší úroveň politického zastoupení ze všech komunit.¹²

Po získání nezávislosti Libanonu v roce 1943 se *kontrola nad státem a ekonomikou země nadále soustředila do rukou úzké oligarchie*. Státní politiky odrážely zájmy politických a ekonomických elit, jejichž cílem bylo udržet a posílit postavení Libanonu jako klíčového finančního zprostředkovatele mezi arabským světem a Evropou.¹³ Průmysl se vydal typickou cestou ovládané ekonomiky třetího světa (nebo periferie), kdy se většina produkce soustředila na lehký průmysl.¹⁴ Vládní politika navíc podporovala zájmy velkých vlastníků půdy, kteří čerpali pomoc od ministerstva zemědělství, zatímco menší zemědělci byli zanedbáváni. Městské elity, jež farmy vlastnily, tak donutily tradiční pachtýře opustit půdu.¹⁵ V této souvislosti došlo k migraci z venkova do měst.¹⁶ Většina těchto vnitřních migrantů pocházela převážně z šíitských venkovských oblastí. Tito nově příchozí našli práci v odvětví služeb, kde byli vystaveni těžkému vykořisťování. Vzrostla míra nezaměstnanosti a přetrvávaly velké rozdíly.¹⁷ Rychlá urbanizace nakonec způsobila, že Bejrút byl obklopen rozsáhlým pásem chudoby.¹⁸

Na začátku 70. let tak libanonskou společnost charakterizovaly výrazné sociální, regionální a etnokonfesní nerovnosti. Šíitská populace však prošla v období po získání nezávislosti významnými změnami, zejména za předsednictví *Fouada Chehaba*, jež se pokusil integrovat části šíitské populace do politické správy země a zmírnit regionální nerovnosti prostřednictvím rozvoje ekonomické, dopravní, elektrické a vodní infrastruktury.¹⁹

Pro šíitskou populaci se později stal důležitou postavou duchovní jménem *Moussa al-Sadr*, kolem nějž vzniklo v roce 1974 hnutí *Mahrumīn* (později z jeho vojenského křídla vznikla ozbrojená milice *Amal*). Sadrovi se podařilo zmobilizovat velkou většinu šíitské populace. Hnutí čerpalo svou sílu z rolníků, dělníků a městských středních vrstev, kteří zažili

¹¹ HAZRAN, Y. *The Rise of Politicized Shi'ite Religiosity and the Territorial State in Iraq and Lebanon* [online]. Middle East Journal, 2010, 64(4), 521–541 [vid. 2021-03-15]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/40926498>.

¹² DAHER, A. *Hezbollah: Mobilization and Power*. 1. vyd. Oxford University Press, 2019, s. 43. ISBN 0190495898.

¹³ GATES, Carolyn. *The Historical Role of Political Economy in the Development of Modern Lebanon*. Centre for Lebanese Studies, 1989, s. 32. ISBN 1870552113.

¹⁴ Tamtéž, s. 32.

¹⁵ NASR, S. *Backdrop to Civil War: The Crisis of Lebanese Capitalism* [online]. MERIP Reports, 1978, 73, 3–13 [vid. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://doi.org/10.2307/3012262>.

¹⁶ Tamtéž.

¹⁷ TRABOULSI, F. *From Social Crisis to Civil War (1968–1975)*. In *A History of Modern Lebanon* (pp. 157–190) [online]. Pluto Press, 2012, s. 160 [vid. 2021-04-1]. ISBN: 978-1-84964-728-1. Dostupné z: <https://doi.org/10.2307/j.ctt183p4f5.16>.

¹⁸ Tamtéž, s. 161.

¹⁹ DAHER, J. *Hezbollah: The Political Economy of Lebanon's Party of God*. 1. vyd. Pluto Press, 2016, s. 15–17. ISBN: 978-0-7453-3689-3.

frustraci způsobenou nedostatečným zastoupením šiitů v politickém systému ovládaném maronitskou a sunnitskou buržoazií. Bohatí zámořští šiité jej podporovali, když hledali v tomto systému společenské postavení, které by odpovídalo jejich nově nabytému bohatství.²⁰ Nově vznikající moderní střední třídy šiitů spolu s univerzitními studenty, které se dříve řadily převážně ke stoupencům multikonfesionálních uskupení politické levice, tak našly šiitsko-islámskou alternativu svého sociální protestu.²¹ Sadr chtěl, aby stát zaručil zájmy nové a vznikající šiitské buržoazie a umožnil jí dosáhnout vyššího postavení ve státní správě a ministerstvech.²² Ačkoliv Sadr nezpochybnil etnokonfesní základ libanonského politického uspořádání, kritizoval nadvládu maronitů a obviňoval vládu, že zanedbává jih a Bikáu, čímž učinila šiity „vyděděným obyvatelstvem v Libanonu“.²³ Na začátku 70. let se přitom podíl muslimů pohyboval kolem 55–60 % libanonské populace²⁴ a šiité tvořili největší jednotlivou konfesní skupinu s přibližně 30 % obyvatel.²⁵

Následující *občanská válka (1975–1990)* měla *hluboké důsledky pro charakter etnokonfesního systému v zemi*. Je důležité zdůraznit politické a sociální změny, k nimž v té době v zemi docházelo v rámci situování kořenů formování Hizballáhu a charakteru jeho vztahu k šiitskému obyvatelstvu. Tyto změny rozdmýchala především rostoucí přítomnost palestinského odboje v Bejrútu a jižním Libanonu.²⁶ Tento konflikt naznačil hlubokou sociální nespokojenost s politickou a ekonomickou situací v zemi.²⁷ Dodnes lze na zmíněných územích najít *palestinské uprchlické tábory*, jež způsobují nemalé problémy.

V roce 1982 byla založena *Libanonská Fronta národního odporu* (LNRF), obecně známá pod arabským akronymem *Jammul*, jejímž cílem bylo především odolat izraelské okupaci. Na jaře 1985 se LNRF podařilo vyhnat Izraelce ze západní Bikáy, Rashavy a dalších

²⁰ DAHER, J. *Hezbollah: The Political Economy of Lebanon's Party of God*. 1. vyd. Pluto Press, 2016, s. 46–47. ISBN: 978-0-7453-3689-3.

²¹ ŠNAIDAUF, Jan. Libanonský Hizballáh: vznik a transformace hnutí 1982-2000 - Asociace pro mezinárodní otázky. AMO.cz - Asociace pro mezinárodní otázky [online]. 29. 9. 2002, [vid. 2021-04-5]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/libanonsky-hizballah-vznik-a-transformace-hnuti-1982-2000/>.

²² ABISAAB, R.J. a ABISAAB, M. *The Shi'ites of Lebanon: Modernism, Communism, and Hizbullah's Islamists (Middle East Studies Beyond Dominant Paradigms)*. Syracuse University Press, 2017, s. 115–116. ISBN 0815635095.

²³ NORTON, A. R. *Amal and the Shia: struggle for the soul of Lebanon*. Austin: University of Texas Press, 1987, s. 42. ISBN 0292730403.

²⁴ PICARD, E. "10. The Political Economy of Civil War in Lebanon". *War, Institutions, and Social Change in the Middle East* [online], edited by Steven Heydemann, Berkeley: University of California Press, 2000, pp. 292–322, [vid. 2021-04-8]. Dostupné z: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1525/9780520925229-011/html?lang=en>.

²⁵ NORTON, A. R. *Amal and the Shia: struggle for the soul of Lebanon*. Austin: University of Texas Press, 1987, s. 17. ISBN 0292730403.

²⁶ DAHER, J. *Hezbollah: The Political Economy of Lebanon's Party of God*. 1. vyd. Pluto Press, 2016, s. 20. ISBN: 978-0-7453-3689-3.

²⁷ Tamtéž, s. 21.

oblastí na jihu. Koalice se však později stala nejen cílem Izraele, ale i syrského režimu po odmítnutí vedení LNRF podříditi se požadavkům „koordinace“ se Sýrií. Kromě toho byla od roku 1984 zastavena hospodářská pomoc LNRF ze strany SSSR a arabských zemí.²⁸ V příštích několika letech bylo vedení LNRF vystaveno vlně atentátů, které byly přisuzovány islámským silám blízkým Hizballáhu a také Amalu. Amal však po prvním stažení Izraele v roce 1985 pozastavila většinu svých odbojových aktivit, a tak se stal Hizballáh postupně jediným hnutím odporu, silně podporovaným syrskými a iránskými režimy.²⁹ *Taífská dohoda* z roku 1989 poté uznala Hizballáh jako jediného aktéra odporu, přičemž jejím cílem byl *kompromis* založený na zrovnoprávnění muslimů s privilegovanými maronitskými křesťany.³⁰ *Bez pochyby lze říci, že konflikt s Izraelem dopomohl Hizballáhu k jeho popularitě.*

Po ukončení občanské války však byl jih Libanonu i nadále pod kontrolou Izraele a na zbylém území se pohybovalo cca 40 000 syrských vojáků. Již na jaře roku 1992 se ale hospodářské problémy natolik prohloubily, že začaly vznikat sociální nepokoje a vláda byla nakonec nucena odstoupit. V srpnu 1992 se tak konaly nové parlamentní volby, kde však zvítězila prosyrská většina. Nová vláda, v čele s *Rafikem Harírím*, prosazovala ekonomickou obnovu země, čímž se bohužel zadlužování země jen prohlubovalo. Celou situaci v devadesátých letech navíc neulehčily ani útoky Hizballáhu na Izrael z jižní části země, které pochopitelně Izrael oplácel.

V roce 2000 došlo ke stažení izraelských vojsk z nárazníkového pásma na jihu Libanonu, avšak kromě oblasti farem *Šibáa*.³¹ Izrael si stojí za tím, že farmy Libanonu nepatří, což před lety potvrdila i OSN. Přesto dnes tyto farmy Hizballáh používá jako záminku pro útoky na Izrael a také jako výmluvu, proč se jako jediná politická síla v Libanonu dosud nezbavila zbraní. Hizballáh tvrdí, že Izrael okupuje i tuto poslední část libanonského území, a tím mu prý dává právo vést odboj proti okupantovi. Díky tomu zůstávají farmy Šibáa zdrojem neklidu.³² Následovalo také postupné stažení vojsk Sýrie, proti němuž protestovala celá křesťanská komunita. Ta silně nesouhlasila s působením syrských

²⁸ DAHER, A. *Hezbollah: Mobilization and Power*. 1. vyd. Oxford University Press, 2019, s. 103. ISBN 0190495898.

²⁹ TRABOULSI, F. *From Social Crisis to Civil War (1968–1975)*. In *A History of Modern Lebanon* (pp. 157–190) [online]. Pluto Press, 2012, s. 230 [vid. 2021-04-1]. ISBN: 978-1-84964-728-1. Dostupné z: <https://doi.org/10.2307/j.ctt183p4f5.16>.

³⁰ DAHER, J. *Hezbollah: The Political Economy of Lebanon's Party of God*. 1. vyd. Pluto Press, 2016, s. 24. ISBN: 978-0-7453-3689-3.

³¹ Farmy Šibáa jsou sporným územím mezi Libanem, Sýrií a Izraelem.

³² O co jde u farem Šibá? | Plus. Český rozhlas Plus [online]. Copyright © 1997 [vid. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/o-co-jde-u-fare-m-siba-7812063>.

vojsk na území země a s jejich vměšováním se do libanonských záležitostí.³³

V roce 2005 však přišel velký zlom, kdy byl spáchán *atentát na Harírího*, jež byl jakýmsi symbolem poválečné obnovy země a ekonomické liberální politiky.³⁴ Jeho zabití vyvolalo masivní protisyrské protesty, jež se nově neomezovaly pouze na křesťanskou komunitu. Libanon si poté prošel tzv. *cedrovou revolucí*, díky čemuž bylo ke konci dubna 2005 dokončeno stažení syrských vojsk.³⁵ Libanonská opozice tehdy obvinila Sýrii z účasti na atentátu na Harírího a intenzivní tlak přicházel také ze strany mezinárodního společenství.

Dne 12. července 2006 došlo k ozbrojené akci Hizballáhu, raketovému útoku na izraelské městečko *Šlomi*.³⁶ Tehdy bylo zabito 8 vojáků a dva uneseni. Do situace se vložila OSN, jež nejen že trvala na propuštění těchto dvou izraelských vojáků, ale také apelovala na libanonskou vládu, aby si více sjednala pořádek na svém jižním území. Panovaly totiž dohady, zda k zajetí došlo na izraelském, či libanonském území. *Kofi Annan*, tehdy sedmý generální tajemník OSN, vyslal vyjednavače za účelem uklidnění situace. Izrael však již zahájil letecké útoky, a i nadále v nich pokračoval. Útokům se neubránili ani příslušníci mírové mise UNIFIL³⁷. Teprve 14. srpna 2006 došlo k zastavení útoků. OSN následně nechala navýšit počet příslušníků UNIFIL na 15 000.³⁸ Toto období od 12. července do 14. srpna vstoupilo do dějin jako tzv. *Letní válka*, popřípadě jako tzv. *Druhá libanonská válka*. Tato válka přinesla stovky tisíc uprchlíků a destabilizaci země. V souvislosti s válkou došlo i k destabilizaci celého regionu, přičemž *Hizballáh měl stálou podporu Sýrie i Íránu*. Chatrné příměří mezi Izraelem a Hizballáhem a nesvéprávnost Libanonu ovládaného vedle Hizballáhu také syrskými vojáky však nepřineslo žádnou jistotu, že by se konflikt nemohl

³³ ADAMUŠKOVÁ, P. *Vliv revoluce v Sýrii na stabilitu Libanonu*. Bakalářská práce. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce: Pavel PŠEJA. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/xcdzw/Vliv_revoluce_v_Syrii_na_stabilitu_Libanonu_Adamuskova_344468.pdf

³⁴ TÁBORSKÁ, Marika; HROMÁDKA, Martin; POHANKA, Vít. K atentátu na expremiéra Libanonu se přihlásili neznámí islamisté | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. iROZHLAS – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [vid. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/k-atentatu-na-expremiera-libanonu-se-prihlasili-neznami-islamiste_200502142234_mtaborska.

³⁵ KEJLOVÁ, Tamara. Dvě invaze, jedna občanská válka. Sýrie a Izrael okupovaly Libanon celé dekády, masakrům nebránily — ČT24 — Česká televize. ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR — Česká televize [online]. Copyright © Česká televize 1996 [vid. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3075110-dve-invaze-jedna-obcanska-valka-syrie-a-izrael-okupovaly-libanon-cele-dekady-masakrum>.

³⁶ Libanonská hranice a Šlomi se nachází ve velmi těsné blízkosti.

³⁷ Prozatímní jednotky Organizace spojených národů v Libanonu (anglicky: *United Nations Interim Force in Lebanon*, zkráceně UNIFIL) jsou mírovými silami Organizace spojených národů, vytvořenými na základě rezolucí Rady bezpečnosti č. 425 a 426 ze dne 19. března 1978. Vznikly za účelem obnovení míru a bezpečnosti po izraelské invazi do Libanonu a jedním z jejich úkolů je pomoc libanonské vládě obnovit její efektivní správu nad jihem země.

³⁸ Izrael začal stahovat své vojáky z jihu Libanonu | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. iROZHLAS – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [vid. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/izrael-zacal-stahovat-sve-vojaky-z-jihu-libanonu_200608151859_mmatusu.

v příštích letech opakovat.³⁹

V roce 2011 situaci v zemi narušilo *Arabské jaro*, kdy v červnu téhož roku začalo formování nové vlády, jež byla vedena pro-syrským premiérem *Nadžibem Mikátím*. Ten měl blízký vztah se syrským prezidentem *Bašárem Asadem*, a navíc jej zaštiťoval Hizballáh. Vlády se tehdy ujala pouze aliance March 8th ⁴⁰, kdežto frakce March 14th ⁴¹, jež předtím legitimně vyhrála volby, k vládnutí pozvaná nebyla, a tak přešla do opozice. Následně Libanonem otřásla *občanská válka v Sýrii* v období od 15. 3. 2011 do 30. 11. 2012. Zejména frakce March 8th vyjádřila plnou podporu Asadovi a loajalitu syrskému režimu. Revoluce v Sýrii měla značný vliv na stabilitu Libanonu jak v oblasti ekonomiky, tak i bezpečnosti. Ne nadarmo jedno staré arabské rčení říká, že *kdykoli v Sýrii začne pršet, Libanonci musí otevřít své deštníky*.⁴²

V krizových situacích posledních let se čím dál tím více začala ukazovat zkorumpovanost a neschopnost vládní správy, což bylo vidět i v období *velké odpadkové krize* v letech 2015–2018 na území Bejrútu. Tehdy se o svoz odpadu měly starat státní orgány, které jej ale předaly do rukou soukromým společnostem, jež byly placeny ze státních peněz, i když patřily lidem ve vládě.⁴³

Další zhoršení celé situace na Blízkém východě přinesl rok 2018, kdy *Donald Trump* vypověděl *jadernou dohodu USA s Íránem*. Následné americké sankce vůči Íránu ztížili i situaci uvnitř Hizballáhu, který předtím čerpal až 70 % svého rozpočtu z příspěvků *Teheránu*. Hizballáh tak začal shánět ve větším měřítku finanční dary od svých podporovatelů i další alternativní zdroje příjmů.⁴⁴ Nebyl to přitom první problém ohledně financování. Když o dva roky dříve *Saúdská Arábie* stáhla finanční podporu libanonské armádě a policii, vůdce Hizballáhu *Nasrallah* se nechal slyšet, že Saúdská Arábie záměrně rozdmýchává konflikty

³⁹ Začala druhá libanonská válka — ČT24 — Česká televize. ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR — Česká televize [online]. Copyright © Česká televize 1996 [vid. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1448451-zacala-druha-libanonska-valka>.

⁴⁰ March 8th je pro-syrsky orientované hnutí, koalice stran, která je zaštiťována syrským režimem Bašára Asada, Íránem, militantním hnutím Hizballáh a Amalovou stranou. Dalšími stranami, které patří do této frakce, jsou: Svobodné vlastenecké hnutí, Syrská sociálně nacionalistická strana, Fronta islámské akce a Liberálně demokratická strana. Její názory a činy jsou formovány a ovlivněny zejména Hizballáhem.

⁴¹ March 14th je opozičním hnutím. Stojí si za proti-syrskou a pro-západní orientací Libanonu. Tvoří ji křesťané, sunnitští a šiitští muslimové. Do této aliance patří: Hnutí budoucnosti, Libanonské síly, Progresivní socialistická strana, Libanonští falangisté, Kata'ib, Osvobozené šiiťské hnutí a Demokratické levicové hnutí.

⁴² „Whenever it rains in Syria, the Lebanese has to open their umbrellas.“ *Arabské rčení*.

⁴³ GALER, Sophia Smith. Lebanon is drowning in its own waste – BBC Future. BBC – Homepage [online]. Copyright © 2022 BBC. [vid. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/future/article/20180328-lebanon-is-drowning-in-its-own-waste>.

⁴⁴ MARTINOVSKÝ, Marek. Hizballáh musí dělat škrty. Zafungovaly americké sankce a Írán už ho nemůže financovat – Seznam Zprávy. Seznam Zprávy [online]. Copyright © 1996 [vid. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/hizballah-musi-delat-skrty-zafungovaly-americke-sankce-a-iran-uz-ho-nemuze-financovat-72278>.

mezi sunnity a šíity.⁴⁵

Historie této země, dle mého názoru, znatelně ukazuje na dva základní problémy, jež trvají dodnes: *přetrvávající etnokonfesionalizace moci* a fakt, že *geopolitika země je značně rozštěpena*.

Etnokonfesní politický systém funguje v Libanonu již od 40. let minulého století a byl posílen občanskou válkou, která vložila ještě větší podíl moci do rukou velkých rodin, jež byly napojeny na „mafíánskou strukturu“ a poválečnou ekonomiku. Navíc již od začátku tohoto systému ve 40. letech docházelo k radikálnímu sporu mezi náboženskými skupinami kvůli identitě, ke které se hlásili. *Křesťané a maronité se identifikovali se Západem, kdežto sunnité se drželi představy panarabského světa. Ústava Libanonu se tak nakonec stala jakýmsi „kompromisem“ mezi oběma stranami s cílem udržet Libanon jako politickou entitu.*

Další změna přišla s šíitským obrozením v 70. letech, kdy se definitivně utvořily dva tábory s opačným pohledem na geopolitickou situaci. Tím prvním byli maronité, jež utvořili osu spolupráce se Saúdskou Arábií a USA, druhým pak šíité, které zaštiťoval především Hizballáh ve spolupráci se Sýrií a Íránem. V důsledku tohoto rozdělení se navíc stalo, že část syrských křesťanů našla spojence v šíitech a sunnitský blok se začal, stejně jako maronité, orientovat na spolupráci se Saúdskou Arábií. Tato spolupráce se znatelně zintenzivnila v době, kdy byl premiérem Saad Harírí, jenž se stal blízkým spojencem sunnitské Saúdské Arábie.

Ukazuje se, že tyto dva výše zmíněné tábory dodnes stojí proti sobě. Zejména šíitská identita se v tomto směru zdá mnohem hlouběji rozdělená, než se na první pohled může zdát. Vztah šíitské komunity ke zbytku občanů není tak docela jednoznačný a často se stává, že i prozápadní šíité mají sklon říkat, že za krizi nemůže pouze Hizballáh – a to i přes veškeré jejich výhrady, jež vůči tomuto hnutí mají.

Etnokonfesní systém v Libanonu postupem času zapříčinil, že u moci se dosud drželi ti samí lidé a tytéž rodiny, kdy mezi jednotlivými stranami panovala „nepsaná dohoda“, že se budou navzájem krýt. Výsledkem byla obrovská míra korupce uvnitř vlády a s tím spojené další problémy, jež počínaje rokem 2019 donutily Libanonce opět vyjít do ulic.

⁴⁵ Saúdská Arábie rozdmýchává konflikty v Libanonu, tvrdí Hizballáh - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [vid. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/saudska-arabie-rozdmychava-konflikty-v-libanonu-tvrdi-hizbal/r~6b5d6c30dff11e5807d0025900fea04/>.

1.2 Hnutí Hizballáh: vznik a vývoj strany Alláhovy

Libanonský Hizballáh neboli *Boží strana* (nebo také *strana Alláhova*) je jednou z dominantních politických stran v Libanonu a také společenským a náboženským hnutím, které se v první řadě (i když ne výlučně) zapojuje do libanonské šíitské komunity. Hizballáh je také největší libanonskou domobranou, která jako jediná vlastní zbraně a pojmenovává své ozbrojené složky jako islámský odboj v reakci na podmínky Taifské dohody, jež ukončila občanskou válku v Libanonu a vyzvala všechny milice k odzbrojení.⁴⁶

Mezinárodní proslulost získal Hizballáh díky sebevražednému útoku z roku 1983, který si vyžádal životy 241 amerických marínů. Hizballáh byl také zodpovědný za sérii únosů amerických a západních rukojmích během 80. let a za útoky proti izraelským a židovským cílům v Argentině během 90. let. Od svého vzniku se hnutí účastnilo dlouhodobého boje proti Izraeli a jeho spojenci *jižní libanonské armádě* (JLA), a nakonec si připsalo zásluhy za izraelské stažení z Libanonu v květnu 2000 a rozpad JLA.⁴⁷ Hizballáh zůstává v rozporu s Izraelem kvůli pokračující okupaci enklávy na Golanských výšinách podél hranice mezi Libanonem a Sýrií. Hnutí taktéž podporuje boj Palestinců proti Izraeli.

1.2.1 Zřízení Hizballáhu

Hlavní příčinou vzniku Hizballáhu byla izraelská invaze do Libanonu v roce 1982. Invaze proběhla v kontextu významného regionálního politického a bezpečnostního vývoje, ve kterém se Libanon stal ústředním bodem.⁴⁸

Ačkoli oficiálně bylo hnutí založeno až v roce 1985, Hizballáh byl od poloviny roku

⁴⁶ LEVITT, M. *Hezbollah: The Global Footprint of Lebanon's Party of God*. Georgetown University Press; Revised ed. Edition, 2015, s. 8. ISBN 9781626162013.

⁴⁷ Umožňovala mu to především podpora libanonského vojenského zpravodajství a jeho infiltrace do řad JLA. Díky tomu docházelo v JLA k úpadku morálky a poklesu členské základny. Poté, co se Izrael začal stahovat z jihu Libanonu, předával kontrolovaná území Jiholibanonské armádě. Ta však nedokázala svěřená území udržet a zabránit postupu Hizballáhu. Během krátké doby došlo k zhroucení správy vykonávané JLA v tzv. "bezpečnostní zóně". Poté většina příslušníků JLA uprchla i s rodinami do Izraele či některých evropských zemí. Někteří další se vzdali úřadům či byli úřadům předáni příslušníky Hizballáhu. Poté byli obvykle postaveni před libanonský vojenský soud.

⁴⁸ HAJJAR, S.G. *Hizballah: terrorism, national liberation, or menace?* University of Michigan Library, 2002, s. 2. ISBN 1-58487-097-4.

1982 vojensky a politicky aktivní a působil pod vlajkou „islámského odporu“.⁴⁹ Vznik organizace byl spojen s několika faktory v souvislosti s tímto rozdrobeným státem stále více ovládaným milicemi. Za prvé, od počátku 60. let se mladí ulemové⁵⁰ libanonského původu vrátili z iráckého Nadžafu a pokusili se znovu nastolit – každý sám o sobě – politickou a společenskou roli teologů.⁵¹ Nejvlivnějším z nich byl *Moussa Sadr*. Politická kultura podporovaná jeho hnutím *Mahrūmīn* a komunitární probuzení, které vyprovokoval, hrály důležitou roli při formování Hizballáhu.⁵² Dnešní členové Hizballáhu, stejně jako jeho současný generální tajemník *Hasan Nasrallah*, byli původně členy *Mahrūmīn*.⁵³

Založení a rozvoj Hizballáhu je třeba chápat také v rámci politické dynamiky a vývoje *IRI*⁵⁴. Hizballáh byl Íránem politicky, sociálně a finančně podporován již od prvopočátku.⁵⁵

Organizační struktura hnutí byla vytvořena dle principu *Shura*⁵⁶, společně se zřízením výboru *Džihádu* (odpovědného za shromažďování informací, pozorování, vybavení a provoz), výboru *Ulema*, a ústředního výboru (odpovědného za politiku, kulturu, média, finance, sociální otázky, plánování, Mešitní záležitosti, mobilizace lidu, sledování a koordinace různých záležitostí).⁵⁷

V roce 1985 následovalo zveřejnění „Otevřeného dopisu Hizballáhu utlačovaným Libanonu a světu,” politický manifest, který formálně deklaroval existenci hnutí. Manifest pokládal iránskou revoluci z let 1978–1979 za inspiraci k činům, a za důkaz toho, čeho lze dosáhnout, když se věřící shromáždí pod vlajkou islámu. Uvedl víru hnutí v Chomejního jako „jediného moudrého a spravedlivého vůdce“. Manifest také načrtl odmítnutí Izraele Hizballáhem s odůvodněním, že okupoval muslimskou půdu a měl expanzionistickou agendu. Vyjádřil také nesouhlas Hizballáhu se západními státy, zejména se Spojenými státy, kvůli jejich podpoře Izraele.⁵⁸

⁴⁹ TRABOULSI, F. *From Social Crisis to Civil War (1968–1975)*. In *A History of Modern Lebanon* (pp. 157–190) [online]. Pluto Press, 2012, s. 229–230 [vid. 2021-04-1]. ISBN: 978-1-84964-728-1. Dostupné z: <https://doi.org/10.2307/j.ctt183p4f5.16>.

⁵⁰ Ulema je mohamedánský vykladač náboženství a zákonů, teolog a právní poradce.

⁵¹ DAHER, J. *Hezbollah: The Political Economy of Lebanon's Party of God*. 1. vyd. Pluto Press, 2016, s. 25-26. ISBN: 978-0-7453-3689-3.

⁵² Tamtéž, s. 26.

⁵³ Tamtéž.

⁵⁴ Islamic Republic of Iran

⁵⁵ DAHER, J. *Hezbollah: The Political Economy of Lebanon's Party of God*. 1. vyd. Pluto Press, 2016, s. 27. ISBN: 978-0-7453-3689-3.

⁵⁶ Shura je arabské slovo pro „konzultaci“. Korán podporuje muslimy, aby se rozhodovali o svých záležitostech společně, na základě konzultací. Princip shura může mít například formu rady nebo referenda. V arabských textech je shura brána jako jakási „chvályhodná činnost“ často používaná při organizování záležitostí mešity a je běžným termínem zapojeným do jmenování parlamentů.

⁵⁷ DAHER, J. *Hezbollah: The Political Economy of Lebanon's Party of God*. 1. vyd. Pluto Press, 2016, s. 28. ISBN: 978-0-7453-3689-3.

⁵⁸ Tamtéž.

Růst Hizballáhu byl později usnadněn rozšířením jeho charitativních, lékařských a vzdělávacích aktivit – *financovaných hlavně Íránem*. Během občanské války zaručil Hizballáh distribuci elektřiny obyvatelům Dahyehu prostřednictvím vlastních generátorů a postaral se o odvoz odpadu a opravu vodovodních a kanalizačních potrubí.⁵⁹ Poskytoval také pracovní místa mladým lidem, kteří byli během občanské války převážně nezaměstnaní a pro něž jedinou alternativou bylo stát se členem milice. Pracovníci zaměstnaní v institucích Hizballáhu nemuseli vstoupit do strany, ale museli respektovat její islámskou ideologii včetně islámských oblékacích předpisů.⁶⁰ Takové aktivity umožnily Hizballáhu prezentovat se jako masivní poskytovatel sociální péče s podporou Íránu a přenášet politické a ideologické víry íránské islámské revoluce na chudé šíitské rodiny a větší sektory šíitské populace. Hizballáh také dokázal získávat členy a příznivce z bohatších vrstev šíitů, z nichž mnozí ztratili důvěru v Amal.⁶¹

Taifská dohoda po skončení občanské války kodifikovala novou vzestupnou pozici Hizballáhu uvnitř politického systému tím, že mu umožňuje udržovat své ozbrojené křídlo.⁶² Ve stejném roce, kdy byla podepsána dohoda Taif, podpořily sjednané dohody pod záštitou Íránu a Sýrie také vojenskou nadvládu Hizballáhu v Dahyehu.⁶³

Není pochyb o tom, že Taifská dohoda ve výsledku přinesla Hizballáhu ještě větší podíl na moci. Ačkoli věřím, že původní ambice této dohody se skutečně zakládaly na snaze o spolupráci a zrovnoprávnění muslimů s maronitskými křesťany, libanonští zkorumpovaní politici toužící po moci a bohatství z ní nakonec učinili politický nástroj k prosazování svých zájmů v rámci zakotvení etnokonfesního systému.

⁵⁹ Tamtéž, s. 28.

⁶⁰ Tamtéž, s. 31.

⁶¹ Tamtéž, s. 31–33.

⁶² Tamtéž.

⁶³ CHEHABI, H. *Distant Relations: Iran and Lebanon in the Last 500 Years*. I.B.Tauris, 2006, s. 229. ISBN: 1860645615.

1.2.2 Sayyed Hassan Nasrallah: Hlas Hizballáhu

Hassan Nasrallah se narodil 31. srpna 1960 a již v útlém věku projevoval velký zájem o studium a náboženství. Po vypuknutí občanské války v roce 1975 se přestěhoval se svou rodinou do malé šíitské vesničky Bazouriyeh na území jižního Libanonu. Zde se začal postupně více zapojovat do politických záležitostí a následně vstoupil do Sadrova „*Hnutí vyvlastněných*“. Již ve svých 15 letech se stal hlavou Amalu pro oblast Bazouriyeh.⁶⁴

Jak již víme, založení Hizballáhu stálo na pomoci ze strany Íránu, jež vyslal kontingent íránských revolučních gard do oblasti Bikáa, aby zahájil proces náboru, náboženské indoktrinace a vojenského výcviku. Nasrallah hrál tehdy důležitou roli v burcování mladých šíitů, aby se přidali k novému hnutí odporu, a rokem 1985 se také stal hlavou Hizballáhu pro oblast Bikáa. Ten samý rok byl poslán do Bejrútu, aby své organizační schopnosti zužitkoval i tam.⁶⁵

Jeho kariéra začala růst kolem roku 1987, kdy se začal intenzivně zapojovat do koncilu Shura, a kdy přišly první projevy a rozhovory. Později získal, díky svému charismatu a organizačním dovednostem, řadu obdivovatelů ve straně. Pod vedením Nasrallaha se odpor začal postupně více rozčleňovat a vznikaly jednotky specializované v odlišných zbraních a taktikách. Jeho role ještě více posílila v září 1997, kdy byl jeho syn zabit izraelským komandem uvnitř okupační zóny. Po odchodu izraelské okupace se Nasrallah stal jedním z nejrespektovanějších, nejefektivnějších a nejpopulárnějších lídrů v arabském světě. Byl to výsledek osmnáct let trvajících kampaně „hnutí odporu“. Od té doby se i samotný Hizballáh stal důležitým hráčem na poli domácí politiky.⁶⁶

Věřím, že Nasrallah byl a stále je důležitým představitelem Hizballáhu, jež pomáhá posílit pozici hnutí i skrze různá média. V průběhu času bylo například Hizballáhu vyčítáno, že kategorizuje křesťany jako agenty Izraele. Nasrallah byl však velmi zdatný ve svých snahách o vytváření pozitivního obrazu hnutí a prohlásil, že když Hizballáh mluví o křesťanech, nemluví o všech, ale o těch, kteří spolupracují s nepřátelskou izraelskou armádou a že úkolem Hizballáhu není nastolení moci v zemi pomocí útaku: „Co se týká naší vize do budoucna, nikdy jsme neřekli, že chceme vybudovat islámskou identitu pomocí útisku. V takové chování nevěříme, protože islámská vláda nemůže být postavena na útaku a nutkavém jednání. Žádná islámská vláda kdekoli na světě, která nemá širokou podporu

⁶⁴ NASRALLAH, S.H. *Voice of Hezbollah: The Statements of Sayyed Hassan Nasrallah*. Verso Books, 2007, s. 2–4. ISBN: 9781844671533.

⁶⁵ Tamtéž, s. 4–8.

⁶⁶ Tamtéž, s. 8–9.

spodních vrstev občanské společnosti, jež by se s ní adaptovaly, bránily ji a byly k ní loajální, zkrátka nemůže uspět. Islámská vláda se naprosto liší od jiných vlád ve světě; je odlišná od režimu, jež získává moc pomocí vojenského převratu, od diktátorství, monarchie, nebo od kmenového režimu podporovaného armádou a zpravodajskou službou země. Historicky vzato, islámská vláda nemůže přežít či přetrvat, pokud nemá podporu široké občanské veřejnosti, nebo pokud ji národ jako takový nepodporuje. Domnívám se, že máme právo – stejně jako každý libanonský občan – usilovat o co nejlepší projekt nebo představu, která by podle našeho názoru vedla k nejspravedlivější, prosperující, bezpečné a mírumilovné společnosti.“⁶⁷

Na tomto prohlášení lze vidět, jak vyniká ve svém mluveném projevu. Z jeho mediálních výstupů, jež jsem měla možnost zhlédnout, je evidentní, že se ve své rétorice snaží stavit Hizballáh do role jakéhosi „neúnavného bojovníka za libanonskou věc“, a k šíření tohoto povědomí se nebojí využívat ani účelové propagandy a dezinformací.

Nasrallah se taktéž v minulosti netajil svými sympatiemi k syrskému režimu prezidenta Asada: „Vnímáme Sýrii jako skutečnou podporu Libanonu i odboje a neříkáme to, abychom je pochválili – považujeme Sýrii za zemi, která je nejspokojenější poskytnout svou podporu Libanonu a jeho lidu. Pokud jde o regionální a hlavní otázky, prohlásili jsme, že budeme stát po boku Sýrie, která čelí nebezpečím, jež ohrožují Libanon, Sýrii a celý region.“⁶⁸ Právě spojenectví Hizballáhu se Sýrií zemi mnohokrát poškodilo a v současné době, jak se budu snažit později dokázat, má svůj vliv na politickou a ekonomickou krizi, se kterou se Libanon potýká. Nasrallahovi však nelze odepřít, že z Hizballáhu vytvořil významnou politickou jednotku, která je, především díky jeho zásluze, členem libanonského parlamentu. Ačkoli je hnutí Hizballáh západním světem vnímáno jako teroristická organizace, na území jižního Libanonu se těší vysoké podpoře. Dodnes na tomto území zřizuje různé sociální služby, školy a nemocnice.

Nasrallah navíc Hizballáhu napomohl i z hlediska zlepšení organizace vojenských schopností, a to až do té míry, že se hnutí stalo silným protihráčem izraelské armády na území jižního Libanonu. V souladu s politikou hnutí Nasrallah zastává velmi militantní názor ohledně Izraele – tento národ dle něj nemá právo na existenci a židovské obyvatelstvo by mělo být vyhlazeno.⁶⁹

V současné nelehké situaci země se tento vůdce snaží i nadále upevňovat pozici Hizballáhu. Ekonomický kolaps a nelehká politická krize se stále více prohlubují a čím dál

⁶⁷ Tamtéž. s 67.

⁶⁸ Tamtéž, s. 73

⁶⁹ Tamtéž.

častěji dochází k násilným střetům, které nemohou zůstat bez povšimnutí. Příkladem může být událost z konce října roku 2021, kdy došlo v Bejrútu k ozbrojenému střetu, při kterém zahynulo sedm šíitských muslimů. Nasrallah na nastalou situaci rychle reagoval a v televizním projevu avizoval, že vývoj událostí je velice nebezpečný a znamená novou fázi ve vnitřní politice země. Navíc prohlásil, že jeho mocná militantní skupina má 100 000 vycvičených bojovníků, opravdových věřících připravených k boji. Jeho řeč se zdála být míněna jako odstrašující prostředek pro domácí nepřátele po nejhorším vnitřním násilí v zemi za poslední roky.⁷⁰

1.2.3 Al Manar TV: média a propaganda Hizballáhu

Mezi nejznámější média spadající pod Hizballáh patří televizní stanice *Al Manar*. Tento kanál byl spuštěn 4. června 1991 a od roku 2000 je vysílán i přes satelit. Stanice se nacházela v převážně šíitské čtvrti *Haret Hreik* na jižním předměstí Libanonu, kde také sídlí Hizballáh. Původně stanice vysílala zhruba šest hodin denně, nicméně před volbami v roce 1992 začala vysílat pravidelné přehledy zpráv, aby pomohla Hizballáhu šířit jeho poselství a získat na jeho stranu více voličů. Od té doby začala stanice rozšiřovat svou působnost natolik, že ji bylo možné naladit i v západní Sýrii a severním Izraeli. Ve svém počátku byla Al Manar TV založena jako mediální nástroj odboje v boji s izraelskou armádou, jež se měl stát součástí každodenního života obyvatel. Tento kanál se i nyní těší velké popularitě, v roce 2004 byl dokonce třetí nejsledovanější stanicí na území Libanonu a svou pozici si drží i nadále.⁷¹ Stanice Al Manar odebírá značné množství tiskových agentur, mezi něž řadíme například *Reuters*, *Associated Press*, *Agence France Presse* a *Deutsche Presse agentur*. Valnou většinu také přejímá z izraelského mezinárodního tisku a íránských tiskových agentur FARS a IRNA. Stanice vysílá denně 8 přehledů zpráv v arabštině, 1 ve francouzštině a 1 v angličtině.⁷² Al Manar je zakázán v několika zemích světa, zejména v USA, Francii, Španělsku a Německu. V Kanadě, Austrálii či Nizozemsku sice není oficiálně zakázán, ale je nedostupný. Al Manar je pro Hizballáh nejzásadnějším prostředkem k šíření svých názorů

⁷⁰ Lebanon tensions: Hezbollah leader warns 100,000 fighters 'ready for combat' - France 24. [online]. Copyright © 2022 Copyright France 24 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/video/20211019-lebanon-tensions-hezbollah-leader-warns-100-000-fighters-ready-for-combat>.

⁷¹ HARB, Z. *Channels of Resistance in Lebanon: Liberation Propaganda, Hezbollah and the Media*. Bloomsbury Publishing PLC, 2011, s. 108–181. ISBN: 9781848851214.

⁷² JORISCH, A. *Beacon of Hatred: Inside Hizballah's Al-Manar Television*. Washington, DC: Washington Institute for Near East Policy, 2004, s. 101. ISBN: 0944029884.

a vizí mezi občany, čímž se snaží ještě více si upevnit svůj vliv v zemi. Jak řekl sám Hassan Nasrallah: „Kdyby nebylo Al Manaru, vítězství by nebylo dosaženo“.⁷³ Stanici Al Manar nyní Hizballáh hojně používá ke komentování současné politické krize, protestů a násilí na území Libanonu.

⁷³ HARB, Z. *Channels of Resistance in Lebanon: Liberation Propaganda, Hezbollah and the Media*. Bloomsbury Publishing PLC, 2011, s. 189. ISBN: 9781848851214.

2. Politická situace a náboženské skupiny

Libanon je parlamentní republika založená na ústavě z roku 1926 s novelou z roku 1943 (vyhlášení nezávislosti). Novela byla doplněna *Táifskými ujednáními* z roku 1989. Specifikem Libanonu je přítomnost 18 náboženských komunit a současný systém je nastaven na zamezení střetů mezi nimi. Vrcholné ústavní funkce jsou proto rozděleny (zejména s cílem zachování základní rovnováhy mezi křesťany a muslimy) – ústava dělí moc mezi prezidenta (maronitského křesťana), předsedu parlamentu (šiiitského muslima) a premiéra (sunnitského muslima). Prezidentem je *Michel Aoun*, zvolený 31. října 2016.

2.1 Parlament a vláda

Volby do jednokomorového parlamentu (Národní shromáždění, 128 členů) se konají každé 4 roky na základě tzv. politického konfesionalismu založeného na Taifských ujednáních. Všech 128 křesel je proporčně rozděleno do okrsků podle náležitosti k určitému vyznání a zásady, že křesťanské i muslimské strany mají k dispozici identický počet křesel, tj. po 64 poslancích. Z deseti náboženství přítomných v parlamentu je nejsilněji zastoupena křesťanská maronitská církev (33 křesel), následovaná šíity a sunnity (po 27 křeslech). Systém je poměrný s pohyblivým volebním prahem. Předsedou parlamentu je od roku 1992 *Nabih Berri* (předseda šiiitského hnutí Amal). Poslední volby se uskutečnily 6. května 2018 (poprvé od roku 2009).⁷⁴ Následující volby jsou plánovány na 15. května 2022.

S prohlubující se krizí bylo v posledních letech čím dál tím obtížnější sestavit funkční vládu. Kvůli celonárodním protivládním protestům, jež probíhaly během Říjnové revoluce 2019, nejdříve odstoupil z premiérského postu *Saad Hariri*, a později i jeho nástupce *Hassan Diab* (ten se vzdal svého mandátu po explozi v bejrútském přístavu v roce 2020).

Současná vláda byla sestavena v září 2021, do jejíhož čela se postavil *Nadžib Mikati*. Nová libanonská vláda získala důvěru parlamentu poté, co slíbila, že urychleně obnoví jednání Mezinárodního měnového fondu (MMF) o záchranném programu a přistoupí k řadě

⁷⁴ Zastupitelský úřad ČR v Bejrútu (Libanon). *Souhrnná teritoriální informace Libanon*. [online]. Copyright © [vid.2021-2-5]. Dostupné z: [http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2020/05/11/Nahled%20STI%20\(PDF\)%20Libanon%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202020.141849797.pdf](http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2020/05/11/Nahled%20STI%20(PDF)%20Libanon%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202020.141849797.pdf)

reform, které mají zemi dostat ze zhoršující se ekonomické krize.⁷⁵ Jak si nyní vláda vede v plnění svých slibů bude předmětem zkoumání i v dalších kapitolách.

2.2 Demografické tendence, národnostní a náboženské složení

V Libanonu odhadem žije 4,85 – 6,85 milionů obyvatel. K počtu obyvatel dlouhodobě chybí oficiální libanonské statistické údaje. Světová banka uvádí 6,85 mil. obyvatel 2018, kteří však vedle cca 4,85 milionu Libanonců zahrnují dlouhodobé palestinské uprchlíky (475 000 podle údajů UNRWA⁷⁶ z roku 2019), 950 000 syrských uprchlíků (registrovaných u UNHCR⁷⁷, libanonská vláda udává 1,5 milionu) a naopak nezohledňuje cca 170 000 – 500 000 neregistrovaných palestinských uprchlíků a cca 18 500 uprchlíků z Etiopie, Súdánu, Iráku ad. Ze stejného důvodu neexistuje ani oficiální údaj k hustotě osídlení (669,5 obyvatel/km² podle údajů Světové banky z r. 2018). Osídleno je zejména pobřeží se zástavbou jednotlivých vesnic a měst a pohoří Libanon v okolí Bejrútu (88 % obyvatelstva žije ve městech nebo v jejich okolí).⁷⁸

Z hlediska současného počtu přítomných obyvatel v zemi (včetně neregistrovaných uprchlíků ze Sýrie) tvoří libanonští občané cca 68 % (z nich cca 10 % jsou Arméni, Kurdové a jiní), Syřané cca 24 % a palestínští uprchlíci cca 8 % obyvatelstva (oficiální údaje se liší – podle sčítání v palestinských táborech z roku 2017 má být v zemi cca 177 000 Palestinců, neoficiální odhady hovoří až o 500 000). Libanonští občané jsou z 95 % arabského etnika, avšak zvláště křesťanští Libanonci se často jako Arabové neidentifikují.⁷⁹

V Libanonu je oficiálně registrováno 18 náboženských komunit – 12 křesťanských, 5 muslimských a 1 židovská (lze nalézt i údaj 17 komunit, který z politických důvodů nezohledňuje právě židovskou obec). Křesťané (odhadem 34 %) se dělí do několika dalších skupin (převažují maronité – 24 % z celkového počtu obyvatel; následují řečtí pravoslavní; řečtí katolíci; arménští křesťané, aj.). Muslimové v současnosti tvoří cca 61 % obyvatel

⁷⁵ Lebanon: New government wins parliament's confidence vote | Business and Economy News | Al Jazeera. Google Translate [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2021-10-10]. Dostupné z: https://www-aljazeera-com.translate.goog/economy/2021/9/20/lebanon-new-government-wins-parliaments-confidence-vote?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

⁷⁶ Úřad OSN pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě.

⁷⁷ Úřad vysokého komisaře OSN pro uprchlíky.

⁷⁸ Zastupitelský úřad ČR v Bejrútu (Libanon). *Souhrnná teritoriální informace Libanon*. [online]. Copyright © [vid.2021-2-5]. Dostupné z: [http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2020/05/11/Nahled%20STI%20\(PDF\)%20Libanon%20-%20Souhrnná%20teritoriální%20informace%20-%202020.141849797.pdf](http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2020/05/11/Nahled%20STI%20(PDF)%20Libanon%20-%20Souhrnná%20teritoriální%20informace%20-%202020.141849797.pdf)

⁷⁹ Tamtéž.

(cca 30 % šíité, 30% sunnité a menší skupiny alavitů a ismaelů). Politicky významní jsou drúzové, k nimž se hlásí přibližně 5 % obyvatelstva. Jednotlivé náboženské komunity jsou na území Libanonu zastoupeny *nerovnoměrně*: šíité žijí zejména na jihu země, v údolí Bekáa a na jižním předměstí Bejrútu, sunnité obývají okolí Tripoli, Saidy a Bejrútu, drúzké osídlení je významné v pohoří Šúf. Převaha maronitské komunity je v oblasti Mount Lebanon (Horský Libanon) a ve východním Bejrútu. K židovskému vyznání se hlásí Libanonci v řádu stovek osob.⁸⁰

⁸⁰ Tamtéž.

3. Politická krize od roku 2019

Již od roku 2019 svět sledoval, jak je Libanon zmítán politickou a ekonomickou krizí: prudká inflace, narůstající občanské nepokoje, neukázněné šíření COVID-19 a smrtící přístavní exploze, která zdevastovala hlavní město země. V roce 2021 země opět čelila krizi na institucionální úrovni.⁸¹ Libanonská politická třída však nedokázala adekvátně řešit žádnou z těchto krizí. Situace v oblasti lidských práv v Libanonu se i nadále zhoršuje. Více než 80 % obyvatel země nemělo přístup k základním právům, včetně zdraví, vzdělání a přiměřené životní úrovni, jako je adekvátní bydlení a elektřina. Světová banka popsala libanonskou krizi jako „úmyslnou depresi“ způsobenou špatným řízením libanonských vůdců a nedostatkem účinných politických opatření a zařadila ji mezi tři nejvážnější světové finanční krize od poloviny devatenáctého století.⁸² V této kapitole se proto budu věnovat všem důležitým oblastem, které byly zasaženy, a jež se s problémy potýkají dodnes.

3.1 Finanční a ekonomická krize

Libanonská ekonomika dlouho závisela na pravidelném přílivu amerických dolarů a centrální banka od roku 1997 navázala libanonskou libru na americký dolar v oficiálním směnném kurzu 1 507,5 libanonské libry. Během posledních 10 let, kdy se ekonomický růst zpomalil a remittance⁸³ z libanonské diaspory klesly, množství dolarů v oběhu kleslo.⁸⁴ Remittance se od roku 2011 začaly zpomalovat, protože etnokonfesní hašteření v Libanonu vedlo k další politické skleróze a velká část Blízkého východu, včetně sousední Sýrie, upadla do chaosu. Sunnitské muslimské státy Perského zálivu, které byly kdysi spolehlivými podporovateli, se začaly odvracet kvůli rostoucímu vlivu Íránu v Libanonu prostřednictvím

⁸¹ KIMBALL, Kelly. *Lebanon's Economic and Political Crisis Deepened in 2021*. Foreign Policy – the Global Magazine of News and Ideas [online]. Copyright © 2022, The Slate Group [vid. 2021-12-28]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2021/12/26/lebanon-economic-crisis-politics-covid-2021/>.

⁸² World Report 2022: Lebanon | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2021 Elisa Gestri [vid. 2021-10-30]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2022/country-chapters/lebanon>.

⁸³ Remittance jsou finanční a jiné prostředky zasílané migranty ze země zaměstnání zpět do země původu. Pro rozvojové země jsou druhým nejvýznamnějším zdrojem kapitálu hned po přímých zahraničních investicích.

⁸⁴ World Report 2021: Lebanon | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 AP Photo [vid. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/lebanon>.

Hizballáhu, těžce ozbrojené libanonské šíitské skupiny, jejíž politická moc rostla.⁸⁵

Rozpočtový schodek raketově vzrostl a platební bilance klesla hlouběji do červených čísel, protože transfery nedokázaly sladit dovoz všeho možného od základních potravin po okázalá auta. Když stát potřeboval omezit výdaje, politici před volbami v roce 2018 utráceli za zvýšení platů ve veřejném sektoru. A neschopnost vlády provést reformy znamenala, že zahraniční dárci zadrželi miliardy dolarů pomoci, kterou přislíbili.⁸⁶

Z mého pohledu je zřejmé, že situace se v průběhu posledních let *neustále opakuje*. Stará vláda selže, přijde nová, z počátku mluvící o plánovaných reformách a žádající finanční pomoc Západu a bratrských států. Nicméně postupem času veškerá snaha ze strany vlády slábne a etnokonfesní hašteření je vede cestou svalování viny z jednoho uskupení na druhé. Situace se opět stává bezvýchodná a ostatní státy se poté zdráhají pomoci, protože se bojí, že finanční prostředky, jež do Libanonu pošlou, budou opět zpronevěřeny.

Rostoucí nedostatek důvěry ve stabilitu libanonské libry v roce 2019 a obavy o stabilitu bankovního sektoru vedly vkladatele k výběru z dolarových účtů, čímž se dolary staly vzácnějšími a neoficiální směnný kurz v září dosáhl 8 000 libanonských liber.⁸⁷

Jiskra nepokoju přišla v říjnu 2019 s plánem zdanit hovory *WhatsApp*. S velkou diasporou a nízkým daňovým režimem (vychýleným ve prospěch bohatých) bylo placení poplatků za tyto hovory poslední kapkou, kterou „přetekl pohár“. Masové protesty, vedené rozčarovanou mládeží požadující celkovou změnu, propukly proti politické elitě, včetně stárnoucích vůdců milicí, kteří prosperovali, zatímco ostatní bojovali s chudobou a nevyslyšením jejich požadavků.⁸⁸

V listopadu 2019, měsíce předtím, než se objevila hrozba COVID-19, Světová banka předpověděla, že podíl libanonského obyvatelstva pod hranicí chudoby vzroste v roce 2020 z 30 na 50 %. Někteří libanonští ekonomové odhadují, že toto číslo se již drasticky zvýšilo.⁸⁹

Jak libanonská libra klesala, cena základního zboží, z nichž většina se dováží, rychle rostla, což narušilo schopnost lidí dovolit si jídlo, přístřeší a zdravotní péči. Pandemie

⁸⁵ BLAIR, Edmund. Explainer: Lebanon's financial crisis and how it happened | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-01-29]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/lebanons-financial-crisis-how-it-happened-2022-01-23/>.

⁸⁶ Tamtéž.

⁸⁷ World Report 2021: Lebanon | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 AP Photo [vid. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/lebanon>.

⁸⁸ BLAIR, Edmund. Explainer: Lebanon's financial crisis and how it happened | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-01-29]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/lebanons-financial-crisis-how-it-happened-2022-01-23/>.

⁸⁹ World Report 2021: Lebanon | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 AP Photo [vid. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/lebanon>.

COVID-19 znásobila chudobu a ekonomické potíže, kterým mnozí čelili, a neúměrně zasáhla marginalizované skupiny, včetně rodin s nízkými příjmy, lidí se zdravotním postižením, migrantů, uprchlíků a LGBT komunity. Vláda bohužel nevyvinula včasný a koordinovaný plán pomoci. Zadluženost země navíc způsobila, že elektrárny nejsou schopny dodávat energii 24 hodin denně.⁹⁰

Finanční krize uvrhla do problémů i libanonský zdravotní sektor. Nemocnice měly potíže s poskytováním lékařské péče pacientům kvůli tomu, že vláda nedokázala poskytnout soukromým a veřejným nemocnicím finanční prostředky, které jim dluží. Nedostatek dolarů navíc omezil dovoz životně důležitého lékařského vybavení a vedl banky k omezení úvěrových linek. Zdravotnické pomůcky, včetně rukavic a masek, byly v Libanonu nedostatkovým zbožím, což značně ztížilo schopnost Libanonu vypořádat se s pandemií koronaviru.⁹¹

V květnu roku 2020 libanonská vláda zahájila formální jednání s Mezinárodním měnovým fondem (MMF), aby projednala plán na záchranu ekonomiky a požádala o pomoc ve výši přibližně 10 miliard USD. Jednání se však zadrhla, když se politici nedokázali shodnout na výši finančních ztrát země.⁹²

Koncem roku 2021 byla sestavena nová vláda, která slíbila oživit rozhovory s Mezinárodním měnovým fondem.⁹³ Po rezignaci Hassana Diaba v srpnu 2020 se v září 2021 ujal funkce miliardář Nadžíb Míkátí. Vytvořil 24členné ministerstvo a slíbil, že zemi vrátí na cestu hospodářského oživení. *Mnoho Libanonců však považuje Míkátího a jeho nesmírné bohatství za „symbol starého a zkorumpovaného řádu“.* Jak se později prokáže i v souvislosti s odpověďmi v dotazníku, Libanonci nevěří, že by současná vláda situaci nějak vyřešila, a nevěří ani samotnému Míkátimu. *Etnokonfesní systém země ponechává politickou moc v rukou těch samých rodin a elit, a proto převážná většina občanů ztrácí naději, že se věci změní.* Kritici tvrdili, že rozšířená politická patová situace před vládou Míkátího je to, co nakonec narušilo ekonomiku země. Světová banka dokonce v závěru roku 2021 zařadila libanonskou ekonomickou a finanční krizi mezi tři nejvážnější světové finanční krize od poloviny devatenáctého století. Místní měna zažívá trojcifernou inflaci a libanonský HDP

⁹⁰ BLAIR, Edmund. Explainer: Lebanon's financial crisis and how it happened | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-01-29]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/lebanons-financial-crisis-how-it-happened-2022-01-23/>.

⁹¹ World Report 2021: Lebanon | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 AP Photo [vid. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/lebanon>.

⁹² Tamtéž.

⁹³ BLAIR, Edmund. Explainer: Lebanon's financial crisis and how it happened | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-01-29]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/lebanons-financial-crisis-how-it-happened-2022-01-23/>.

klesl na 37 % — což je částka „obvykle spojená s konflikty nebo válkami“. Po rychlém hospodářském poklesu činil vládní dluh podle některých odhadů v roce 2021 495 % hrubého domácího produktu.⁹⁴

V září 2021 proběhla jednání MMF ohledně finanční pomoci Libanonu, nicméně jak jsem již psala, mnozí se bojí toho, jak nakonec stát s penězi naloží. Libanonské ministerstvo financí informovalo, že země obdrží přibližně 1,1 miliardy USD ve zvláštních právech čerpání (neboli SDR). Peníze mají být uloženy na účty libanonské centrální banky (BDL). Země je závislá na této alokaci při řešení finančních a ekonomických krizí, které Libanon pustošily poslední roky. Peníze by měly být použity na aktivaci národního systému hotovostních karet, z něhož má mít prospěch 700 000 rodin v Libanonu v souvislosti s rozhodnutím úplně zrušit dotace na pohonné hmoty. Mnoho ekonomů a politiků však poukazuje na vysokou rizikovost, jež pramení z faktu, že o alokaci se bude starat stát, zastoupený BDL, a vláda by je mohla utratit v koordinaci s BDL, což v podstatě znamená, že tyto prostředky by mohly být nakonec promarněny. Je nezbytné, aby byly peníze použity v projektech, které přinášejí příjmy libanonskému lidu, protože tato půjčka bude splacena z jejich peněz.⁹⁵

Plán záchranného postupu byl vypracován mezinárodní poradenskou společností *Lazard* a lze odhadovat, že první finanční prostředky ze záchranného fondu MMF by mohly být pro Libanon uvolněny ve 2. pololetí roku 2022.⁹⁶

Ani slíbená pomoc však nedokáže plně vyřešit tíživou krizi, se kterou se Libanon potýká. Dle mého názoru jsou za tím *dva důvody*. Tím první je, že tamní politický systém sám o sobě „hraje do karet“ zkorumpovaným politikům, takže je zde vysoká pravděpodobnost zneužití těchto dotací. Druhým důvodem je fakt, že pokud vláda nepřijde s propracovaným systémem funkčních reforem, státy se budou zdráhat peníze vydat, protože nebudou mít jistotu. Míkatího vláda sice na začátku prosazovala rozsáhlý systém reforem, ale prozatím nebyla schopna dovést je do zdárného konce a když vezmeme v potaz, že Libanon čekají v květnu 2022 nové parlamentní volby, tak je celkem jisté, že tato vláda už nic ze svých slibů nezrealizuje. Žádný ze zdrojů, s nimiž pracuji, prozatím nenasvědčuje tomu, že by si svou pozici dokázala udržet i po volbách.

⁹⁴ Tamtéž.

⁹⁵ HOUSSARI, Najia. IMF sending \$1bn loan to Lebanon but ‘funds might be wasted’ | Arab News. Arab News – Worldwide Latest Breaking News & Updates [online]. Copyright © 2022 SAUDI RESEARCH [vid. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.arabnews.com/node/1929471/middle-east>.

⁹⁶ Ministerstvo zemědělství ČR. Nový program Mezinárodního měnového fondu na záchranu Libanonu (Ministerstvo zemědělství, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [vid. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/proexportni-okenko/novy-program-mezinarodniho-menoveho.html>.

Situace v zemi je vážná, a životní úroveň lidí neustále klesá. Úřad OSN pro koordinaci humanitárních záležitostí uvedl, že v průběhu roku 2021 více než 80 % libanonského obyvatelstva sklouzlo pod hranici chudoby, což je mnohem vyšší hodnota než rok předtím, kdy se odhadovalo 50 %. Libanonci se snaží vyjít s penězi poté, co místní měna ztratila na černém trhu více než 90 % své hodnoty. Libanonská strana *Kataeb* později taktéž varovala před možným zneužitím půjčky současnou politickou třídou. Strana uvedla, že struktura Míkátího vlády není schopna provést jakékoli reformy, které by mohly vytáhnout Libanon z jeho krizí, pokud je ovládána stejnou vládnoucí třídou a pokud její prioritou není libanonský lid.⁹⁷

Ačkoli zastávám stejný názor, je důležité mít na paměti, že za současnou situaci nenese odpovědnost jen současná vláda nebo vlády minulé, ale celá politická třída této země. Roky politické nezodpovědnosti a lhostejnosti vůči občanům se nedají napravit během pár měsíců. Jakákoli jiná strana by si s největší pravděpodobností nevedla o moc lépe. Všechny články libanonské politiky jsou totiž hluboce zakořeněné v etnokonfesním systému, kde se ideologický boj o prosazení vlastní identity mění v boj politický.

⁹⁷ HOUSSARI, Najia. IMF sending \$1bn loan to Lebanon but 'funds might be wasted' | Arab News. Arab News – Worldwide Latest Breaking News & Updates [online]. Copyright © 2022 SAUDI RESEARCH [vid. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.arabnews.com/node/1929471/middle-east>.

3.2 Svoboda shromažďování a projevu

Protivládní protesty, které začaly 17. října 2019, pokračovaly v podmínkách rychle se zhoršující ekonomické a politické situace. Bezpečnostní síly – včetně armády, protipožární policie a parlamentní policie – používaly proti většinou pokojným demonstrantům nadměrnou a občas smrtící sílu. Příkladem může být událost z města Tripolis, kde na konci dubna 2020 Libanonské ozbrojené síly (LAF) neoprávněně použily nadměrné násilí proti demonstrantům. Jeden z nich byl zabit a mnoho dalších zranily. Později se objevily zprávy, že zadržení protestující byli údajně během výslechu mučeni. Vojenské stíhání došlo až tak daleko, že nejméně 35 demonstrantů, včetně dvou dětí, bylo obviněno z terorismu.⁹⁸

Novináři, pracovníci sdělovacích prostředků a aktivisté v Libanonu – zejména kritici vládnoucí elity a zavedených politických stran – se dostávají do stále větší hrozby jak ze strany soukromých aktérů, kdy je úřady nechtějí nebo nemohou chránit, tak přímo ze strany vládních orgánů, které často jednají beztrestně. Dokládá to i případ *Lokmana Slima*, prominentního intelektuála a kritika Hizballáhu, jež byl v únoru 2021 zavražděn neidentifikovanými útočníky. Ve vyšetřování však bohužel nedošlo k žádnému smysluplnému pokroku.⁹⁹

Útoky na svobodu projevu eskalovaly po celonárodních protestech 17. října 2019 a úřady nadále využívaly libanonské trestní zákony¹⁰⁰ k zadržení a obvinění jednotlivců za kritické projevy vůči vládním úředníkům, zejména v souvislosti s obviněními z korupce.¹⁰¹

Čtrnáct místních a mezinárodních organizací, včetně *Human Rights Watch*, oznámilo 13. července 2020 vytvoření „Koalice na obranu svobody projevu“, aby se postavila proti pokusům libanonských úřadů potlačit svobodu slova v zemi.¹⁰²

Situace se ještě více vyhrotila po srpnovém výbuchu v bejrútském přístavu, kdy se desítky demonstrantů shromáždily v centru města, aby vyjádřily své rozhořčení

⁹⁸ Lebanon: Anti-government protests reported in Tripoli April 27 /update 100 | Crisis24. Crisis24 | Actionable Risk Management [online]. Copyright © Crisis24 [vid. 2021-11-30]. Dostupné z: <https://crisis24.garda.com/alerts/2020/04/lebanon-anti-government-protests-reported-in-tripoli-april-27-update-100>.

⁹⁹ CHEHAYEB, Kareem. Lebanon: The assassination of activist Lokman Slim, one year on | Hezbollah News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/3/assassination-of-activist-lokman-slim-in-lebanon-one-year-on>.

¹⁰⁰ Ve smyslu trestného činu pomluvy a újmy na cti.

¹⁰¹ World Report 2021: Lebanon | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 AP Photo [vid. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/lebanon>.

¹⁰² Lebanon: New Coalition to Defend Free Speech | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2022 Human Rights Watch [vid. 2021-06-14]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/07/13/lebanon-new-coalition-defend-free-speech>.

nad výbuchem a požadovaly odpovědnost. Bezpečnostní složky střílely ostrou municí, kovové kuličky a kinetické nárazové projektily¹⁰³, a to nejen na demonstranty, ale i na zdravotníky. Policie tehdy nasadila nadměrné množství slzného plynu, jež se nevyhnul ani stanicím první pomoci. Několik nábojnic se slzným plynem bylo vypáleno přímo na demonstranty a některé zasáhlo do hlavy a krku. Média taktéž hovořila o tom, že bezpečnostní síly házely na demonstranty kameny, mlátily je a výsledkem bylo 728 zraněných.¹⁰⁴

Jak je patrné, svoboda shromažďování a projevu byla v posledních letech otřesena. V zemi, kde existuje velké množství náboženských skupin, jež mají rozdílný pohled nejen na politiku, ale i identitu, by toto právo mělo být klíčové. To, co se možná zpočátku zdálo jako systém, jež bude všechny skupiny zrovnoprávňovat, se nakonec stalo důvodem lidského neštěstí. Nejen že se politická třída necítí být občanům odpovědna, ale potírá jejich práva, pokud jsou až „příliš“ kritičtí. Takto republikánské zřízení státu rozhodně vypadat nemá a je zcela pochopitelné, že se kvůli násilnému chování lidí bouří. Explozí v Bejrútu, průběhem nejen tohoto protestu, ale i těch následujících, se budu podrobněji zabírat ve čtvrté kapitole.

3.3 Životní prostředí a zdraví

I přes schválení zákona o nakládání s pevným odpadem v roce 2018, který zakazuje otevřené spalování odpadů, se obce do této praxe stále zapojují, což představuje zdravotní rizika pro blízké obyvatele, zejména děti a starší osoby. Dvě velké skládky, které obsluhují Bejrút, již dosáhly své kapacity, přesto však vláda nezavedla plán, jak se vypořádat s hrozící odpadovou krizí.¹⁰⁵

Od odpadkové krize v roce 2015, během níž se v ulicích Bejrútu nahromadily odpadky, spoléhá vláda na provizorní opatření a dočasné opravy, které neřeší základní problémy Libanonu s nakládáním s odpady, což způsobuje obrovské náklady na životní prostředí a veřejné zdraví. Ke zhoršení životního prostředí jednoznačně přispěl i již zmiňovaný výbuch v bejrútském přístavu v roce 2020. Samotné sutiny a demoliční suť výrazně zvýšily denní objem vyprodukovaného odpadu. Výbuch navíc vážně poškodil dvě

¹⁰³ Jako jsou gumové míčky.

¹⁰⁴ SHERLOCK, Ruth. Mass Protests Have Followed The Beirut Explosion. What's Next? [online]. NPR News [vid. 2021-11-06]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2020/08/14/901651660/mass-protests-have-followed-the-beirut-explosion-whats-next?t=164596196220>.

¹⁰⁵ World Report 2021: Lebanon | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 AP Photo [vid. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/lebanon>.

klíčová zařízení na třídění, recyklaci a kompostování v Karantině a Bourj Hammoud, a také poškodil vozidla na svoz odpadu. Světová banka tehdy odhadla škody způsobené výbuchem v sektoru životního prostředí, včetně infrastruktury pro nakládání s odpady v Bejrútu, na 20 až 25 milionů USD.¹⁰⁶ Po desetiletí byl libanonský systém nakládání s odpady vysoce centralizovaný. Vláda uděluje zakázky na svoz odpadu, čištění ulic a správu skládek v Bejrútu a okolí firmám, které jsou obvykle spojeny s politickými elitami. Kritici odsuzovali tento systém za to, že je drahý, neprůhledný a špatně regulovaný. V říjnu 2021 se tato tvrzení dostala do centra pozornosti poté, co Spojené státy uvalily sankce na dva libanonské podnikatele, kteří měli smlouvy o nakládání s odpady, a tvrdili, že profitovali z „všudypřítomné korupce a klientelismu“. Ačkoli mezinárodní organizace a zahraniční vlády financovaly projekty nakládání s odpady v odlehlých oblastech, iniciativy byly nakonec spravovány libanonskými vládními agenturami, kde výsledky opět zmařil nedostatek transparentnosti a odpovědnosti.¹⁰⁷

Náklady na nečinnost při řešení libanonské odpadkové krize jsou obrovské. Libanon utrácí za odpady téměř desetkrát více než Jordánsko a Tunisko, ale stále nedokáže spravovat odpadky, čímž zasahuje do práva lidí na zdraví a zdravé životní prostředí. Aby se zabránilo další odpadkové krizi, musí nová vláda urychleně přijmout integrovaný přístup k nakládání s pevným odpadem, který sníží závislost na skládkách a upřednostní zdraví obyvatel. Je na čase, aby úřady tuto krizi vyřešily jednou provždy.

¹⁰⁶ CHARBEL, Salloum. Lebanon Risks Another Trash Crisis | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2018 Marwan Naamani [vid. 2021-10-10]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/09/23/lebanon-risks-another-trash-crisis>.

¹⁰⁷ CHEHAYEB, Kareem. State of decay: How rubbish became Lebanon's latest dumpster fire | Business and Economy News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2021-10-26]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/economy/2021/11/17/state-of-decay-how-garbage-became-lebanons-latest-dumpster-fire>.

3.4 Práva žen

Libanonské ženy jsou dlouhodobě vůdkyněmi protestních hnutí v zemi. *Human Rights Watch* předložila na podzim roku 2020 zprávu výboru OSN, jež přezkoumává soulad Libanonu s Úmluvou OSN o odstranění všech forem diskriminace žen (CEDAW). Země nepokročila v plnění řady doporučení, včetně nevytvoření jednotného kodexu osobního stavu, který by zaručoval rovné zacházení se všemi občany. Nutná je taktéž změna diskriminačního zákona o státní příslušnosti, aby bylo zajištěno, že libanonské ženy provdané za nelibanonské muže mohou předávat své občanství svým dětem.¹⁰⁸ I nadále ženy čelí diskriminaci podle 15 různých zákonů o osobním postavení na základě náboženství. Diskriminace zahrnuje nerovnost v přístupu k rozvodu, péči o děti a dědictví a majetkovým právům.¹⁰⁹

V prosinci 2020 parlament schválil zákon kriminalizující sexuální obtěžování, který poskytoval důležitou ochranu tím, že ze sexuálního obtěžování učinil trestný čin a nastiňoval ochranu oznamovatelů. Nesplňuje však *Úmluvu o násilí a obtěžování*, která říká, že vlády by měly řešit násilí a obtěžování na pracovišti prostřednictvím „inkluzivního, integrovaného a genderově zohledňujícího přístupu“, a to i prostřednictvím pracovních zákonů, zákonů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci.¹¹⁰

Parlament také pozměnil zákon o domácím násilí, s cílem rozšířit jeho oblast působnosti tak, aby zahrnovala násilí související s manželstvím¹¹¹ a umožnil ženám hledat ochranu před bývalými manželi. Problematické však zůstává, že tento zákon nekriminalizuje manželské znásilnění.¹¹²

Libanonská ekonomická krize, ke které se přidala pandemie COVID-19 a exploze v přístavu, zhoršila život také marginalizovaným populacím, v neposlední řadě migrujícím pracovníkům, většinou ženám z afrických a asijských zemí. Mnohé ženy hlásily zvýšený počet případů zneužívání ze strany jejich zaměstnavatelů. Migrující pracovníci zůstávají vyloučení z libanonské ochrany pracovního práva poskytovaného jiným pracovníkům a jejich

¹⁰⁸ Lebanon: Broken Promises On Women's Rights | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © Marwan Naamani [vid. 2021-11-20]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/11/04/lebanon-broken-promises-womens-rights>.

¹⁰⁹ World Report 2022: Lebanon | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2021 Elisa Gestri [vid. 2021-10-30]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2022/country-chapters/lebanon>.

¹¹⁰ Lebanon: Sexual Harassment Law Missing Key Protections | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © ANWAR AMRO [vid. 2021-11-30]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2021/03/05/lebanon-sexual-harassment-law-missing-key-protections>.

¹¹¹ Ale ne nutně spáchané během manželství.

¹¹² Lebanon: Sexual Harassment Law Missing Key Protections | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © ANWAR AMRO [vid. 2021-11-30]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2021/03/05/lebanon-sexual-harassment-law-missing-key-protections>.

právní postavení zůstává vázáno na jejich zaměstnavatele v rámci systému *kafala*.¹¹³

V průběhu let byla výrazně zasáhnuta i LGBT komunita. LGBT lidé se významně účastnili celonárodních protestů, které začaly 17. října 2019. Tím, že svůj boj vytáhli do ulic, prostřednictvím zpěvů, graffiti a veřejných diskusí, posunuli LGBT lidé požadavky na svá práva z okrajů do mainstreamového diskursu. Článek 534 trestního zákoníku však trestá „jakýkoli pohlavní styk v rozporu s přírodním řádem“ až jedním rokem vězení. Transgender ženy v Libanonu tak čelí systémovému násilí a diskriminaci v přístupu k základním službám, včetně zaměstnání, zdravotní péče a bydlení.¹¹⁴

3.5 Uprchlíci

Libanon hostí téměř 900 000 registrovaných syrských uprchlíků a vláda odhaduje, že dalších 500 000 žije v zemi neformálně. Kvůli restriktivní politice libanonského pobytu má pouze 22 % z odhadovaných 1,5 milionu syrských uprchlíků v Libanonu zákonné právo žít v zemi, takže drtivá většina zůstává pod radarem, podléhá svévolnému zatýkání, zadržování a obtěžování. Jejich nedostatek právního postavení znamená, že mají potíže se získáním zdravotní péče nebo vzdělání, a je pro ně obtížné registrovat narození, úmrtí a sňatky.¹¹⁵ Odhaduje se, že 90 % domácností syrských uprchlíků žije v extrémní chudobě, oproti 55 % na začátku roku 2019. OSN říká, že tyto domácnosti žijí za méně než polovinu libanonské minimální mzdy (36 dolarů měsíčně). To znamená zbavení základních lidských potřeb, včetně jídla, nezávadné pitné vody, hygieny, zdraví, přístřeší a vzdělání.¹¹⁶

Vláda pokračuje v provádění politik, jejichž cílem je donutit syrské uprchlíky k odchodu, a akutní ekonomická krize a ohromující inflace uprchlíkům mimořádně ztížily dovolit si ty nejzákladnější potřeby. Přestože libanonská vláda nadále veřejně vyjadřuje svůj závazek k zásadě nenavrácení uprchlíků, v posledních letech deportovala více než 6 000

¹¹³ Lebanon: Broken Promises On Women's Rights | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © Marwan Naamani [vid. 2021-11-20]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/11/04/lebanon-broken-promises-womens-rights>.

¹¹⁴ Lebanon's LGBT People Reclaim Their Power | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 Marwan Tahtah for Human Rights Watch [vid. 2021-12-04]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/05/07/lebanons-lgbt-people-reclaim-their-power>.

¹¹⁵ Lebanon: Refugees at Risk in Covid-19 Response | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 Mahmoud Zayyat [vid. 2021-12-04]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/04/02/lebanon-refugees-risk-covid-19-response>.

¹¹⁶ KARASAPAN, Omer. Why Syrian refugees in Lebanon are a crisis within a crisis [online]. Brookings [vid. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.brookings.edu/blog/future-development/2021/04/15/why-syrian-refugees-in-lebanon-are-a-crisis-within-a-crisis>.

Syřanů. Syrští uprchlíci, kteří se vrátili do Sýrie z Libanonu v letech 2017 až 2021, čelili vážnému porušování lidských práv a perzekuci ze strany syrské vlády a přidružených milicí.¹¹⁷

Další významnou uprchlickou komunitou jsou Palestinci. Podle odhadů v Libanonu žije přibližně 174 000 palestinských uprchlíků, kde nadále čelí omezením, včetně jejich práva na práci a vlastnictví. V Libanonu navíc hledalo útočiště přibližně 30 000 Palestinců ze Sýrie. V tomto směru je důležitá pomoc OSN, která se snaží uprchlíkům zajistit základní potřeby. *Úřad OSN pro palestinské uprchlíky na Blízkém východě* (UNRWA) na území Libanonu provozuje školy, kliniky a distribuci potravin. Spravuje také uprchlické tábory, které nyní připomínají nekvalitní městská obydlí, a je zodpovědná za infrastrukturu.¹¹⁸

Libanon v roce 2020 ratifikoval *Mezinárodní pakt o občanských a politických právech*, který zaručuje právo na svobodu pohybu. Země mohou za určitých okolností omezit pohyb, avšak tyto hranice musí být uzákoněny a musí být považovány za nezbytné „k ochraně národní bezpečnosti, veřejného pořádku, veřejného zdraví či morálky nebo práv a svobod druhých.“ Omezení práv, včetně svobody pohybu a práva na zdraví, nelze ukládat na základě diskriminace a národnosti.¹¹⁹

¹¹⁷ Lebanon: Refugees at Risk in Covid-19 Response | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 Mahmoud Zayyat [vid. 2021-12-04]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/04/02/lebanon-refugees-risk-covid-19-response>.

¹¹⁸ CHEHAYEB, Kareem. UNRWA in 'race against time' for Palestinian refugees in Lebanon | UNRWA News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/19/unrwa-in-race-against-time-for-palestinian-refugees-in-lebanon>.

¹¹⁹ Lebanon: Refugees at Risk in Covid-19 Response | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 Mahmoud Zayyat [vid. 2021-12-04]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/04/02/lebanon-refugees-risk-covid-19-response>.

3.6 Vzdělávání a práva dětí

V Libanonu více než polovina dětí uprchlíků ve školním věku nechodí do školy.¹²⁰ Pandemie COVID-19 a přechod na vzdělávání na dálku navíc prohloubily nerovnosti a zvýšily riziko, že některé děti, zejména ty nejzranitelnější, se po znovuootevření škol nevrátí. Vládní strategie dálkového studia nebyla důsledně implementována ve třídách, kam chodily syrské děti, takže většina se ocitla „zcela mimo učení“.¹²¹

K dalším problémům v této oblasti práv patří, že dětem se zdravotním postižením je často odepřeno přijetí do škol a když už se některým podaří zapsat, většina škol nepodnikne rozumné kroky, aby jim poskytla kvalitní vzdělání. Libanonská reakce na COVID-19 přehlédla děti se zdravotním postižením, které nemají stejný přístup ke vzdělávání na dálku jako ostatní.¹²²

Řada vzájemně se posilujících krizí, včetně ničivé recese, zanechala rodiny a děti v Libanonu v zoufalé situaci, která ovlivnila téměř každý aspekt jejich života. Rodiny se potýkají s omezenými zdroji a jsou prakticky bez přístupu k jakékoli sociální podpoře. Podle vyjádření UNICEF jsou zdraví libanonských dětí, vzdělání a jejich samotná budoucnost ovlivněny tím, jak raketově rostou ceny a nezaměstnanost. Stále více rodin je nuceno uchýlit se k negativním opatřením, včetně posílání svých dětí do práce v často nebezpečných podmínkách, provdání jejich malých dcer nebo prodeji jejich majetku. Podle hodnocení provedeného organizací UNICEF¹²³ v dubnu 2021 je současná situace ohledně práv dětí následující:

- Více než 30 % dětí šlo za poslední měsíc spát hladových a vynechávalo jídlo.
- 77 % domácností nemá dostatek potravin ani dostatek peněz na nákup potravin. V domácnostech syrských uprchlíků toto číslo dosahuje 99 %.
- 60 % domácností si musí kupovat potraviny na úvěr nebo si půjčovat peníze.

¹²⁰ The UN Refugee Agency Lebanon. Education – UNHCR Lebanon. UNHCR – The UN Refugee Agency [online]. Copyright © UNHCR 2001 [vid. 2022-01-30]. Dostupné z: [https://www.unhcr.org/lb/education#:~:text=There%20are%20currently%20some%20488%2C000,\(3%2D18%20years\).&text=Nevertheless%2C%20more%20than%20half%20of,school%2C%20mainly%20adolescents%20and%20youth.](https://www.unhcr.org/lb/education#:~:text=There%20are%20currently%20some%20488%2C000,(3%2D18%20years).&text=Nevertheless%2C%20more%20than%20half%20of,school%2C%20mainly%20adolescents%20and%20youth.)

¹²¹ World Report 2021: Lebanon | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 AP Photo [vid. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/lebanon>.

¹²² Tamtéž.

¹²³ UNICEF. Lebanon: Children's future on the line [online]. Copyright © 2021 [vid. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.unicef.org/lebanon/media/6541/file>.

- 30 % dětí nedostává primární zdravotní péči, kterou potřebují, zatímco 76 % domácností uvedlo, že jsou zasaženi masivním nárůstem cen léků.
- Jedno z deseti dětí bylo posláno do práce.
- 40 % dětí pochází z rodin, kde nikdo nemá práci, a 77 % je z rodin, které nedostávají žádnou sociální pomoc.
- 15 % rodin ukončilo vzdělávání svých dětí.
- 80 % rodičů uvedlo, že jejich děti mají potíže se soustředěním na studium doma – což může naznačovat hlad nebo duševní strádání.¹²⁴

Zástupkyně UNICEF pro Libanon Yukie Mokuo uvedla, že „zdraví a ochrana dětí musí být nejvyšší prioritou, aby bylo zajištěno, že jejich práva budou za všech okolností dodržována. Libanon si nemůže dovolit, aby děti byly nutričně deprivované, mimo školu, ve špatném zdravotním stavu a vystavené riziku zneužívání, násilí a vykořisťování. Děti jsou investicí, nejvyšší investicí do budoucnosti národa.“¹²⁵

3.7 Klíčoví mezinárodní aktéři

Sýrie, Írán a další regionální mocnosti si udržují vliv v Libanonu prostřednictvím podpory místních politických spojenců a zástupců, především Hizballáhu. Libanonské bezpečnostní agentury však i nadále čerpají pomoc od řady mezinárodních dárců, včetně *Spojených států amerických, Evropské unie, Spojeného království, Francie a Saúdské Arábie*. Tito klíčoví aktéři mají snahu podporovat reformy na území Libanonu, které by konečně mohly vyvést zemi z prohlubující se krize. Jedni jejich pomoc vítají, druzí by byli raději, aby do libanonských záležitostí nezasahovali. Lze však pomoci zemi, ve které má velkou sílu ozbrojené hnutí Hizballáh, a jež je skrz naskrz prostoupena etnokonfesionálními skupinami?

V první řadě je nutno říct, že z mezinárodního hlediska jsou důležité konflikty s *Izraelem* podél jižní hranice Libanonu. Nepřátelství těchto dvou států se ještě více rozdmýchalo vlivem událostí v květnu a srpnu 2021. V květnu 2021 byly z Libanonu

¹²⁴ UNICEF. Lebanon: Escalating crisis puts children at risk as the majority of families cannot afford to meet the basic needs of their children [online]. Copyright © 2021 [vid. 2022-01-28]. Dostupné z: <https://www.unicef.org/press-releases/lebanon-escalating-crisis-puts-children-risk-majority-families-cannot-afford-meet>.

¹²⁵ Tamtéž.

odpáleny na Izrael 3 rakety, které nakonec spadly do Středozemního moře. Bejrút se však k incidentu bezprostředně nevyjádřil a Hizballáh důrazně odmítl, že by byl do této záležitosti nějak zapletený.¹²⁶ V srpnu téhož roku Izrael zaútočil na území jižního Libanonu za účelem odvety za květnový incident. Zatímco televize Al-Manar informovala o izraelské akci, samotný Hizballáh žádné prohlášení nevydal.¹²⁷ Izrael tak i nadále často narušuje libanonský vzdušný prostor.¹²⁸

Dalším klíčovým aktérem je *Evropská unie*. Jak již bylo řečeno, v průběhu let 2019–2021 nebyli libanonští úředníci schopni sestavit vládu. V červenci roku 2021 proto EU přijala rámec pro cílené sankce proti libanonským úředníkům. Tento rámec poskytuje možnost uvalit sankce proti osobám a subjektům, které jsou odpovědné za podkopávání demokracie nebo právního státu v Libanonu, prostřednictvím některého z následujících opatření¹²⁹:

- Maření nebo podkopávání demokratického politického procesu soustavným narušováním sestavování vlády nebo mařením či závažným narušováním konání voleb.
- Maření nebo podkopávání plánů schválených libanonskými orgány a podporovaných příslušnými mezinárodními aktéry, včetně EU, s cílem zlepšit odpovědnost a řádnou správu věcí veřejných ve veřejném sektoru nebo provádění zásadních ekonomických reforem, včetně bankovního a finančního sektoru a včetně přijetí transparentních a nediskriminačních právních předpisů o vývozu kapitálu.
- Závažné finanční pochybení týkající se veřejných prostředků, pokud se na příslušné činy vztahuje Úmluva Organizace spojených národů proti korupci, a nepovolený vývoz kapitálu.

Sankce zahrnují zákaz cestování do EU a zmrazení majetku. Kromě toho mají osoby a subjekty z EU zakázáno poskytovat finanční prostředky uvedeným osobám.¹³⁰ Dne 16. září

¹²⁶ Three rockets launched at Israel from Lebanon, no damage, says Israeli military. [online]. Copyright © 2022 Copyright France 24 [vid. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/live-news/20210513-three-rockets-launched-at-israel-from-lebanon-no-damage-says-israeli-military>.

¹²⁷ Israel strikes sites in southern Lebanon in response to rocket attacks. [online]. Copyright © 2022 Copyright France 24 [vid. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/middle-east/20210805-israeli-aircraft-strike-sites-in-south-lebanon-as-tensions-flare>.

¹²⁸ HOUSSARI, Nadija. Lebanon complains to UN over Israeli airspace violations | Arab News. Arab News – Worldwide Latest Breaking News & Updates [online]. Copyright © 2022 SAUDI RESEARCH [vid. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.arabnews.com/node/1914581/middle-east>.

¹²⁹ Council of the EU. Lebanon: EU adopts a framework for targeted sanctions [online]. Consilium [vid. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/07/30/lebanon-eu-adopts-a-framework-for-targeted-sanctions/>.

¹³⁰ Tamtéž.

2021 přijal Evropský parlament rezoluci popisující zoufalou situaci v Libanonu jako „člověkem způsobenou katastrofu“, přičemž vyzýval ke zřízení mezinárodní vyšetřovací mise ohledně bejrútského výbuchu a k cíleným sankcím proti zkorumpovaným libanonským úředníkům.¹³¹ Přestože se již novou vládu premiéra Míkátího podařilo ustanovit, rámec sankcí může být ze strany EU znovu použit, pokud by to bylo potřeba. V reakci na pozvání libanonského ministerstva vnitra se Evropská unie rozhodla vyslat volební pozorovatelskou misi EU, aby sledovala parlamentní volby naplánované na 15. května 2022. EU se zavázala napomáhat libanonskému volebnímu procesu poskytnutím významné finanční, technické a politické podpory na jeho přípravu.¹³²

Do záležitostí Libanonu se samozřejmě zapojily i *Spojené státy*, které nadále sankcionovaly jednotlivce za napojení na Hizballáh¹³³ a v říjnu 2021 uvalily sankce na dva libanonské podnikatele včetně jednoho zákonodávce za to, že přispěli k „rozpadu řádné správy věcí veřejných a právního státu v Libanonu“.¹³⁴

Nejdůležitějším aktérem z oblasti Perského zálivu, jež se vměšuje do libanonských záležitostí, je v očích Libanonců jednoznačně Saúdská Arábie. V říjnu 2021 několik států Perského zálivu v čele se *Saúdskou Arábií* vyhostilo libanonské velvyslance a zakázalo veškerý libanonský dovoz v reakci na kritické komentáře libanonského ministra o vojenské intervenci vedené Saúdskou Arábií v Jemenu.¹³⁵ Saúdská Arábie řadu let finančně podporovala Libanon, nicméně v únoru roku 2022 se saúdsko-arabský ministr zahraničí nechal slyšet, že Libanon musí dát silnější signály, že to s reformami myslí vážně, aby si zajistil podporu mezinárodního společenství. To zahrnuje nejprve stabilizaci ekonomiky a poté řešení problémů korupce a špatného hospodaření, jakož i „regionálního vměšování a ztráty státní suverenity“. *Vazby Libanonu na Perský záliv a zejména Saúdskou Arábii* (která byla dříve hlavním finančním podporovatelem Bejrútu) *byly v roce 2021 pošramoceny kvůli rostoucímu vlivu spojenectví Hizballáhu s Íránem*. Kuvajt v lednu 2022 předložil Bejrútu seznam podmínek v Perském zálivu pro rozmrazení vztahů poté, co Saúdská Arábie a další

¹³¹ Tamtéž.

¹³² The EU Commission. Lebanon: the European Union deploys an Election Observation Mission [online]. European Commission [vid. 2022-02-06]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news/lebanon-european-union-deploys-election-observation-mission-2022-02-23_cs.

¹³³ The U.S. Department of the Treasury. Treasury Targets Hizballah Finance Official and Shadow Bankers in Lebanon [online]. U.S. Department of the Treasury [vid. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0170>.

¹³⁴ Tamtéž.

¹³⁵ Saudi-Lebanon diplomatic crisis worsens as envoy expelled, imports banned | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/middle-east/saudi-expels-lebanese-ambassador-bans-all-imports-lebanon-2021-10-29/>.

státy Perského zálivu vyhostily libanonské velvyslance a odvolaly své vlastní.¹³⁶

Ve velkém se do situace v Libanonu zapojila také *Francie*. Jak již bylo řečeno, v minulosti spadalo území Libanonu pod francouzský mandát a Francie se i nadále snaží udržet si v zemi vliv. Francouzský prezident *Emmanuel Macron* byl prvním politickým vůdcem, který navštívil Bejrút po tragickém výbuchu. Během návštěvy zahájil ambiciózní iniciativu, která měla pomoci vytáhnout bývalou francouzskou kolonii zpět z propasti. Francie v roce 2021 vyzvala k vytvoření nové vlády do 15 dnů, k reformám elektroenergetiky a dalších odvětví, která to nejvíce potřebují, a k předčasným volbám. Nakonec však plán posílil tytéž elity, o nichž mnozí Libanonci tvrdili, že způsobily problémy. Nechuť Francie uvalit tvrdé sankce na libanonskou politickou elitu tehdy situaci nikterak nezlepšila.¹³⁷

Francie však ve svých snahách podpořit Libanon i nadále pokračuje, a snaží se ohledně toho spolupracovat i s ostatními státy Blízkého východu. V lednu roku 2022 francouzský ministr zahraničních věcí řekl, že *Spojené arabské emiráty* se připojí k saúdsko-francouzskému fondu, jehož cílem je poskytovat podporu libanonskému lidu. Rijád a Paříž se totiž počátkem prosince 2021 dohodly na vytvoření společného humanitárního mechanismu ke zmírnění utrpení Libanonců jako prvního kroku k opětovnému navázání spolupráce Saúdské Arábie s Libanonom po diplomatické hádce mezi Bejrútem a státy Perského zálivu.¹³⁸

Navzdory tomu, že prezident Macron vsadil na téma krize v Libanonu po více než rok hodně politického kapitálu, zatím nedokázal přimět hašteřící se politiky země k provedení ekonomických reforem, které by odblokovaly životně důležitou zahraniční pomoc. Ministr zahraničí Francie, *Le Drian*, navíc odsoudil snahy Hizballáhu podporovaného Íránem zabránit schůzím kabinetu a odstranit politické blokády spojené s vyšetřováním výbuchu přístavu v Bejrútu v roce 2020 a prohlásil, že se jedná o „nepřijatelnou překážku“ pro politické cíle.¹³⁹

Na začátku práce jsem vznesla hypotézu o tom, že celá bezvýchodnost libanonské krize je závislá nejen od aktérů, ale i od identity, ke které se dané „etnokonfese“ pojí. Fungování Hizballáhu nám v rámci mezinárodní politiky dává jasný příklad. Hnutí se silně

¹³⁶ Lebanon Needs to Step up on Reform, Says Saudi Foreign Minister [online]. US News Copyright © 2022. [vid. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.usnews.com/news/world/articles/2022-02-19/lebanon-needs-to-step-up-on-reform-says-saudi-foreign-minister>.

¹³⁷ KIMBALL, Kelly. Lebanon's Economic and Political Crisis Deepened in 2021. Foreign Policy – the Global Magazine of News and Ideas [online]. Copyright © 2022, The Slate Group [vid. 2022-02-27]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2021/12/26/lebanon-economic-crisis-politics-covid-2021/>.

¹³⁸ France says UAE to join French-Saudi fund to support Lebanon | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/middle-east/france-says-uae-join-french-saudi-fund-support-lebanon-2022-01-11/>.

¹³⁹ Tamtéž.

opírá o šíitskou identitu, podniká vojenské akce a svými výroky často narušuje nejen vztahy mezi Libanonem a Západem, ale i vztahy s ostatními zeměmi Blízkého Východu. Současný premiér Míkátí však nedokáže vliv Hizballáhu zmírnit, a zcela upřímně, tento úkol je nelehký. Hnutí Hizballáh svým chováním ztěžuje možnost uzavření dohod o pomoci ze strany ostatních států, přestože samo s žádným „vlastním plánem obnovy“ nepřišlo. V rámci současného politického systému se mu daří, a proto je jeho zájmem tyto „etnokonfese“ udržet. Moc Hizballáhu by se snížila jedině tak, že by hnutí nebylo součástí vlády, což ale s ohledem na početnou šíitskou komunitu není možné. Taková změna by navíc musela přijít již v květnových parlamentních volbách, a to je velmi nepravděpodobné.

Je také zapotřebí, aby vláda premiéra Míkátího zaujala pevný postoj ohledně reform. Z mého pohledu se situace jeví následovně: Pokud bude moc v područí stále stejných elit a uskupení, nebude mít pomoc ze strany spojenců žádný efekt. Bohužel, všichni členové vlády včetně Míkátího do těchto elit patřili již před svým vstupem do vlády. V tamní politice by bylo velmi obtížné najít někoho, kdo se tomu vymyká, což jen podtrhuje problémovost zavedeného etnokonfesního systému.

Samotná otázka, zda přijmout či nepřijmout pomoc z rukou Západu velmi rezonuje libanonskou společností. *Chce snad Francie získat zpět moc nad Libanonem? A je v pořádku klást si podmínky k poskytnutí finančních prostředků ve formě „něco za něco“?* Jak se později ukáže, veškeré zdroje nasvědčují tomu, že intervence ostatních států do libanonských záležitostí není ze strany veřejnosti příliš vítána. Libanon však už nemá času nazbyt a finanční pomoc, kterou mu zmíněné státy mají poskytnout, je nesmírně důležitá pro další přežití země. Tyto státy však musí ve svých snahách postupovat jednotně a zabránit tomu, aby byly dané prostředky opět zpronevěřeny.

4. Občanské protesty (říjen 2019–březen 2022)

Uplynuly více než dva roky od doby, kdy se napříč Libanonem začalo šířit velké protestní hnutí volající po politické obnově. Hnutí, lidově nazývané *thawra* (revoluce), odhalilo nedbalost a neschopnost libanonské vládnoucí třídy. Přesto se nepodařilo dosáhnout radikální politické reformy, kterou demonstranti požadovali. Dnešní Libanon, sužovaný ekonomickými potížemi, politickou patovou situací a následky nejničivějšího výbuchu v dějinách země, čelí zvýšenému riziku politické nestability a nepokojů.

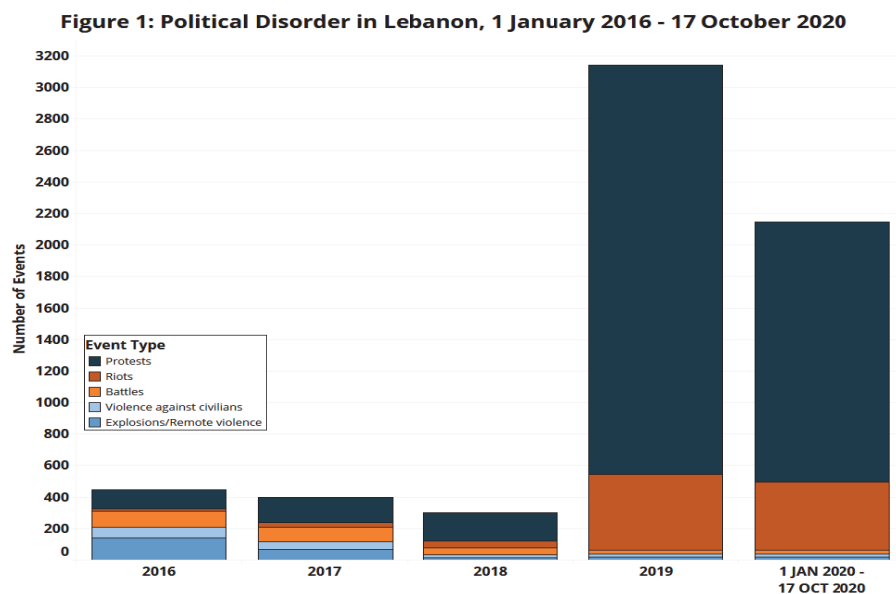
V rámci analýzy protestů vycházím především z dat nevládní organizace ACLED¹⁴⁰ (*The Armed Conflict Location & Event Data Project*), jež evidovala protesty v období od října 2019 do dubna 2021. Následující období od května 2021 do března 2022 ještě není touto organizací zpracováno, tudíž se o toto doplnění pokusím vlastními silami. Je tedy třeba brát v potaz onu skutečnost, že disponuji jen omezeným množstvím informací a sběr dat tudíž nemusí být ke svému konci natolik vypovídající, jako v předchozích obdobích.

Údaje ACLED dokazují, že demonstrace během první poloviny roku 2020 nabyly na násilnosti, což odhalilo, jak politické napětí, které se objevilo na podzim roku 2019, v následujícím roce nekleslo. Ukazují také, že v průběhu roku 2020 politické, bezpečnostní a ekonomické krize prohloubily systémovou nestabilitu Libanonu a mohly by zemi uvrhnout do ještě většího chaosu, pokud by zůstaly neřešené.¹⁴¹ ACLED poskytla soubor údajů o více než 6 700 událostech zaznamenaných mezi lednem 2016 a říjnem 2020. Přibližně 70 % těchto událostí – což bylo více než 4 700 – zahrnovalo pokojné demonstranty. Přibližně 1 000 akcí – což odpovídá 15 % z celkového počtu – zahrnovalo demonstranty zapojující se do násilných nepokojů (*viz obrázek 1*¹⁴²). Později byla data doplněna o dalších 2 000 událostí, přičemž bylo zaznamenáno více než 60 nových míst politických nepokojů.

¹⁴⁰ ACLED je nevládní organizace specializující se na sběr, analýzu a krizové mapování rozčleněných dat o konfliktech.

¹⁴¹ Armed Conflict Location & Event Data Project. *Breaking the Barriers: One Year of Demonstrations in Lebanon* [online]. JSTOR: Access Check. JSTOR HomeCopyright ©2000. Oct. 27, 2020 [vid. 2022-02-12]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/resrep26625?seq=1#metadata_info_tab_contents.

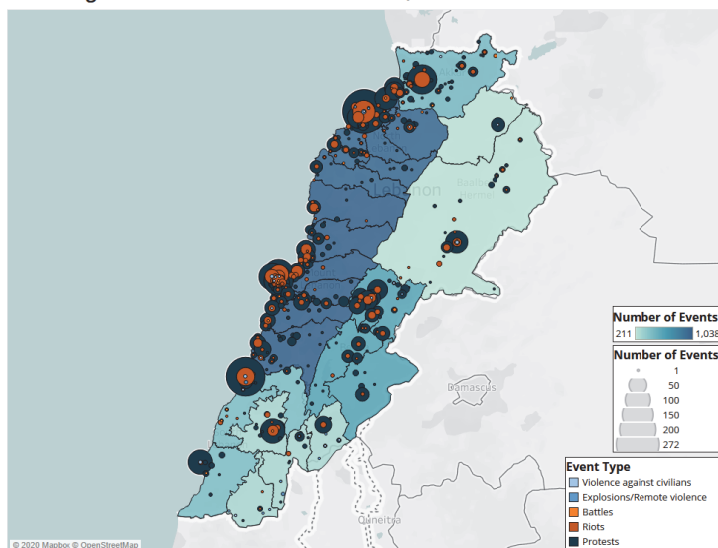
¹⁴² Graf četnosti politických nepokojů v Libanonu, leden 2016–17. říjen 2020. Armed Conflict Location & Event Data Project. *Breaking the Barriers: One Year of Demonstrations in Lebanon* [online]. JSTOR: Access Check. JSTOR HomeCopyright ©2000. Oct. 27, 2020 [vid. 2022-02-12]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/resrep26625?seq=1#metadata_info_tab_contents.

* Graf četnosti politických nepokojů v Libanonu, leden 2016–17. říjen 2020.

Téměř tři čtvrtiny všech zaznamenaných událostí se staly v důsledku povstání v říjnu 2019. Povstání představovalo významnou událost v nedávné historii nepokojů v Libanonu, kdy mezi říjnem 2019 a říjnem 2020 došlo na 350 místech po celé zemi k více než 4 000 událostem (viz *obrázek 2*¹⁴³).¹⁴⁴

Figure 2: Political Disorder in Lebanon, October 2019 - October 2020

*Graf prostorového rozmístění politických nepokojů v Libanonu, říjen 2019–říjen 2020

¹⁴³ Armed Conflict Location & Event Data Project. Breaking the Barriers: One Year of Demonstrations in Lebanon [online]. JSTOR: Access Check. JSTOR HomeCopyright ©2000. Oct. 27, 2020 [vid. 2022-02-12]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/resrep26625?seq=1#metadata_info_tab_contents.

¹⁴⁴ Tamtéž.

Vývoj protestů budu sledovat ve *čtyřech odlišných obdobích*: za prvé, od jeho začátku až do jmenování kabinetu *Hassana Diaba* v lednu 2020; zadruhé, období lockdownu během pandemie COVID-19 od února do července 2020; za třetí, období po výbuchu v Bejrútu v srpnu 2020; za čtvrté zbylé období let 2021–2022.

4.1 Nástup Thawra (říjen 2019–leden 2020)

V říjnu 2019 se stovky aktivistů nahrnuly do centra Bejrútu na protest proti drakonickým opatřením zavedeným libanonskou vládou v zoufalé snaze snížit veřejný dluh. To, co začalo jako demonstrace proti navrhovanému úspornému rozpočtu, se během několika hodin změnilo v *celonárodní odmítnutí osmdesátiletého politického establishmentu země*.

Statisíce libanonských občanů zaplavily ulice Bejrútu a všech velkých měst, obvinily vládnoucí elity ze špatného ekonomického řízení, korupce a klientelismu a požadovaly, aby premiér Saad Harírí odstoupil a byl nahrazen dočasným technokratickým manažerem.¹⁴⁵ Přes četné výzvy k dialogu ze strany libanonského politického establishmentu, thawra¹⁴⁶ shromáždila největší protestní hnutí v zemi za poslední desetiletí.

Všechny dostupné zdroje a fakta poukazují na to, proč občané odmítli tuto výzvu poslechnout. Diskutováním už se ztratilo mnoho času a nepřineslo to žádnou změnu k lepšímu. Víra v politickou odpovědnost je v této zemi minimální, a lidé cítili potřebu udělat alespoň to málo, co jim ještě zbývá – dát dostatečně najevo své rozhořčení a doufat, že to přinese nějaký pozitivní účinek. Občané již od počátku obviňovali zavedený systém a s ním i celou politickou třídu z bezvýchodnosti situace, nicméně si jsou vědomi toho, že ani nové volby v tomto ohledu nic nevyřeší.

Vůdce Hizballáhu *Nasrallah* říjnové protesty komentoval varováním, že pád vlády by mohl vést k „chaosu“ nebo „nedej bože“ občanské válce, a vyzval příznivce, aby opustili ulice. Nasrallah zastává postoj, že zatímco vláda potřebuje nový program a „nového ducha“, změna by byla „ztráta času“, nikoli odpověď. „Neakceptujeme pád prezidentského úřadu ani demisi vlády a nepřijímáme za těchto podmínek pořádání předčasných parlamentních voleb,“ prohlásil.¹⁴⁷ Ocenil také plán vládních reforem, jež byly oznámeny po prvních dnech

¹⁴⁵ Lebanon protests: All the latest updates | News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2019/10/21/lebanon-protests-all-the-latest-updates>.

¹⁴⁶ Tzv. „Revoluční pěst“

¹⁴⁷ Hezbollah head says gov't fall could push Lebanon into 'chaos' | Hezbollah News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid.

demonstrací. Řekl, že demonstranti přinutí vládu schválit rozpočet na rok 2020 bez nových daní, a také řadu „bezprecedentních“ reforem, které zahrnovaly snížení platů některých tehdejších politiků na polovinu, zrušení ministerstva informací a dalších zastaralých státních institucí a reformu apatického státem řízeného energetického sektoru.¹⁴⁸

Krátce předtím, než Nasrallah promluvil, se skupiny lidí skandujících v solidaritě s Hizballáhem tlačily do pokojné demonstrace na náměstí v centru Bejrútu. Muži křičeli „posloucháme Vaše volání, Nasrallahu“, v odkazu na vůdce Hizballáhu.¹⁴⁹

Hizballáh, který je spojen s Íránem, se *do značné míry staví proti jakémukoli kroku, který by změnil současný status quo*. Hnutí je totiž členem vlády a disponuje značnou mocí. Harírího tehdy považovalo toto hnutí za jakýsi štít proti Spojeným státům sankcionujícím Libanon, jelikož jak jsem již zmínila, Harírí navazoval spolupráci se Saúdskou Arábií, a tím i se Spojenými státy, které ji podporují. Jak se prokáže i v následující kapitole, právě *osa spolupráce Harírí – Saúdská Arábie – USA* je tím, čeho se šíitská komunita obává. Otázkou však zůstává, zda je to dáno čistě propagandou Hizballáhu, který tuto spolupráci kritizuje, anebo zda se v tomto ohledu ukazuje ono hlubší rozdělení šíitské identity ve vztahu k ostatním skupinám občanů.

Navzdory sporadickým nepokojům byly demonstrace až do konce prosince v naprosté většině poklidné. Celkově bylo téměř 83 % všech demonstračních akcí (zaznamenaných organizací ACLED) mezi říjnem a prosincem 2019 pokojných, přičemž bezpečnostní síly a ozbrojené milice vykazovaly relativní zdrženlivost v používání násilí, aby se zabránilo eskalaci (*viz obrázek 3*¹⁵⁰). Navzdory zprávám o občasném použití nadměrné síly a také smrti jednoho demonstranta¹⁵¹ byly události v Libanonu v ostrém kontrastu s tehdejšími nepokoji v Iráku, kde se počet obětí vyšplhal na více než 500 do konce prosince.¹⁵²

2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2019/10/25/hezbollah-head-says-govt-fall-could-push-lebanon-into-chaos>.

¹⁴⁸ Tamtéž.

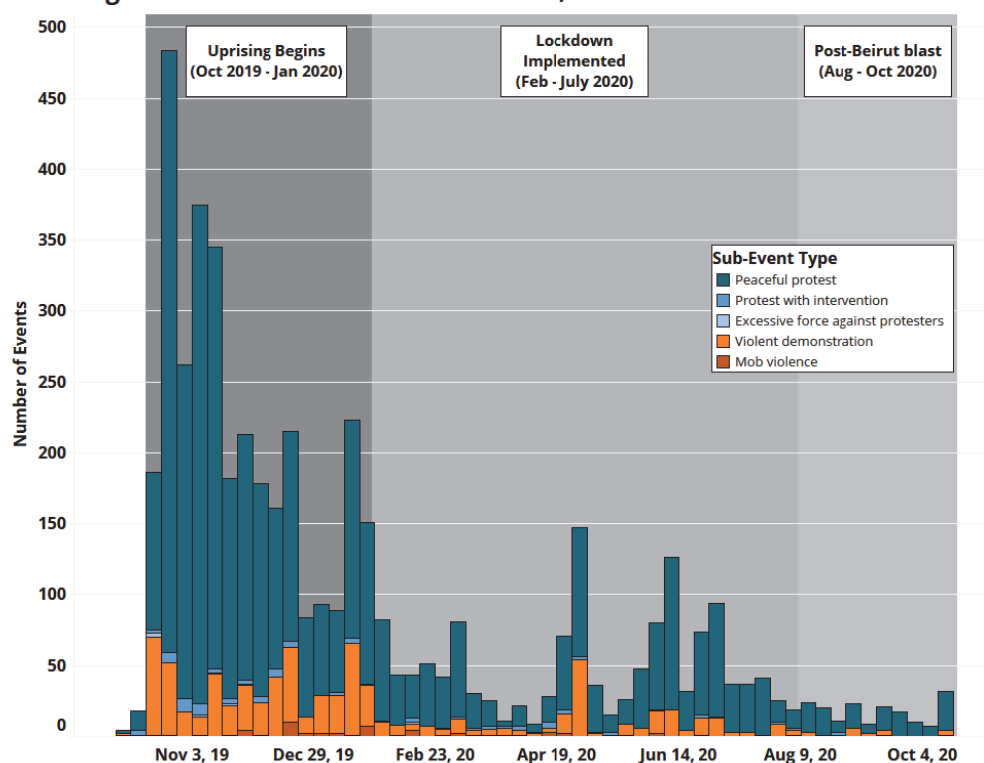
¹⁴⁹ Tamtéž.

¹⁵⁰ Armed Conflict Location & Event Data Project. *Breaking the Barriers: One Year of Demonstrations in Lebanon* [online]. JSTOR: Access Check. JSTOR HomeCopyright ©2000. Oct. 27, 2020 [vid. 2022-02-12]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/resrep26625?seq=1#metadata_info_tab_contents.

¹⁵¹ Amnesty International. *Lebanon: Investigate alarming use of force on largely peaceful protests* [online]. December 19, 2019 [vid. 2022-02-16]. Dostupné z: https://www-amnesty-org.translate.google/en/latest/news/2019/12/lebanon-investigate-alarming-use-of-force-on-largely-peaceful-protests/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

¹⁵² Iraq in Worst Political Crisis in Years as Death Toll Mounts From Protests – The New York Times. Google Translate [online]. Copyright © [vid. 2022-02-19]. Dostupné z: https://www-nytimes-com.translate.google/2019/12/21/world/middleeast/Iraq-protests-Iran.html?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

Figure 3: Protests and Riots in Lebanon, October 2019 - October 2020

*Protesty a nepokoje v Libanonu, říjen 2019–říjen 2020

Na Haríriho byl vyvíjen tlak, aby se ujal zodpovědnosti za vyhrocení situace, a proto v televizním projevu dne 29. října 2019 oznámil svou rezignaci, ačkoli nová technokratická vláda (v čele s univerzitním profesorem Hassanem Diabem) byla vytvořena až v lednu 2020. Do konce ledna 2020 se rozsáhlá mobilizace zmenšila a násilné nepokoje se staly běžnějšími. Hnutí Hizballáh a Amal podpořily Hassana Diaba, zatímco Hnutí budoucnosti Saada Haríriho bylo proti jeho nominaci. Napětí bylo vysoké, zejména ve městě Tripolisu s většinou sunnitů, kde příznivci Haríriho bloku začali v době kolem Diabova jmenování stavět nové zátarasy.¹⁵³

Ve stejnou dobu došlo v Bejrútu k potyčkám mezi demonstranty a stranickými militanty – údajně napojenými na Hizballáh a Amal – a v Nabatiehu, Sidónu a Baalbeku byly vypáleny protestní tábory.¹⁵⁴

Hassan Diab složil přísahu 21. ledna, několik hodin poté, co se objevily stovky

¹⁵³ Roadblocks across Lebanon as anger rises over Diab pick as PM | News | Al Jazeera. Google Translate [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-07]. Dostupné z: https://www.aljazeera.com.translate/goog/news/2019/12/20/roadblocks-across-lebanon-as-anger-rises-over-diab-pick-as-pm/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

¹⁵⁴ Armed Conflict Location & Event Data Project. *Breaking the Barriers: One Year of Demonstrations in Lebanon* [online]. JSTOR: Access Check. JSTOR HomeCopyright ©2000. Oct. 27, 2020 [vid. 2022-02-12]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/resrep26625?seq=1#metadata_info_tab_contents.

zraněných při střetech mezi demonstranty a bezpečnostními silami v Bejrútu.¹⁵⁵

V následujících týdnech se počet demonstračních akcí výrazně snížil, což odráželo širší únavu v protestním hnutí. *Jmenování technokratické vlády bylo označeno za rozhodující ústupek požadavkům demonstrantů, přesto nedokázalo potlačit obavy z nefunkčního politického systému a zhoršující se ekonomické situace.* Dny předtím, než Diab nastoupil do úřadu, dosáhl směnný kurz libanonské liry na paralelním trhu nové rekordy, což posunulo inflaci na dvouciferné hodnoty.¹⁵⁶

Tato říjnová revoluce znamenala nejen úpadek dohody *Taif*, ale také úpadek sunnitsko-šiiitské duality. Byla to *jasná známka krize etnokonfesního sdílení moci v zemi, a nespravedlivého rozdělení bohatství.* Etnokonfesní charakter protestního hnutí však nebyl nový. Dřívější vlny mobilizace, včetně roku 2011 a během krize nakládání s odpady v roce 2015, ukázaly, že *demonstranti stále více spojují požadavky na ekonomické změny s požadavky na strukturální politické změny.*¹⁵⁷ Rozsáhlá povaha požadavků – ekonomické reformy, všeobecný přístup k veřejným službám, ochrana životního prostředí, spravedlnost a rovnost pohlaví – vytvořila v roce 2019 novou geografii protestů.

¹⁵⁵ Lebanese security forces, protesters clash for second night | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2020 Reuters. All Rights Reserved. [vid. 2022-03-05]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-lebanon-crisis-protests-idUSKBN1ZI0DS>.

¹⁵⁶ Lebanon's Inflation Rate Rose Aggressively, Hitting 10.04% in January 2020 [online]. Bloominvest [vid. 2022-03-05]. Dostupné z: <https://blog.bloominvestbank.com/32787/lebanons-inflation-rate-rose-aggressively-hitting-10-04-in-january-2020/>.

¹⁵⁷ Collective Action digest - 22 October 2019 | Civil Society Knowledge Centre. Google Translate [online]. Copyright © 2022 [vid. 2022-03-05]. Dostupné z: https://civilsociety--centre-org.translate.google/digest/collective-action-digest-22-october-2019?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

4.2 Obnovení protestů během vlny pandemie COVID-19 a nárůst násilnosti (únor–červenec 2020)

Když v první polovině roku 2020 naplno propukla pandemie koronaviru, Libanon se mnohem rychleji řítí do ekonomického kolapsu. Země nedokázala plnit své dluhové závazky a restriktce k omezení výskytu viru ještě více zasáhly onu nejzranitelnější část obyvatelstva, z níž (podle odhadů) více než polovina žije pod hranicí chudoby. *Vnitrostranické hašteření zároveň zmařilo reformní plány navržené tehdejší vládou a rozhovory o restrukturalizaci dluhu s Mezinárodním měnovým fondem, a to také vyvolalo pochybnosti o efektivitě exekutivy.* Hizballáh navíc velmi zdráhavě podporoval plány na vyhledání pomoci u Mezinárodního měnového fondu, což vypovídalo o jeho obavě z prohlubujících se útrap.¹⁵⁸

Po prvních hlášených případech COVID-19 a následném uzavření ohlášeném 15. března se demonstrační aktivita vrátila na úroveň před povstáním. Podle organizace ACLED demonstrací ubylo nejen v celkovém počtu, ale také v jejich geografickém rozložení. Zatímco v období od října 2019 do ledna 2020 byly demonstrační akce zaznamenány na více než 280 různých místech, v období od února 2020 do července 2020 se jejich počet snížil na 180.¹⁵⁹ Bezpečnostní složky využily ubývajících mobilizace k tomu, aby vyčistily náměstí a silnice od protestních táborů. Důrazné odstranění stanů na bejrútském náměstí mučedníků a *Riad Al-Solh* a tripoliském náměstí *Al-Nour* – některých z nejikoničtějších míst říjnového povstání – znamenalo symbolické ukončení mobilizace obyvatel a jejich fyzického obsazení veřejných prostranství.¹⁶⁰ Demonstranti se však koronavirovým omezením přizpůsobili a nacházeli nové způsoby, jak projevit svou nespokojenost s tamní politickou třídou. Stovky z nich například projížděly po Bejrútu v autech.¹⁶¹

Rostoucí potíže ohledně přidělu elektřiny a vody a stále přísnější omezení bankovních výběrů však časem opět vedly k nárůstu nepokojů. Městské oblasti byly ústředním bodem demonstrací, přičemž *Bejrút*, *Tripolis* a *Sidón* představovaly přibližně 50 % všech nepokojů

¹⁵⁸ Lebanon Faces Grave Threat to Stability as Poverty Mounts — Naharnet. Naharnet — Lebanon's leading news destination [online]. Copyright © 2022 [vid. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://www.naharnet.com/stories/en/271744>.

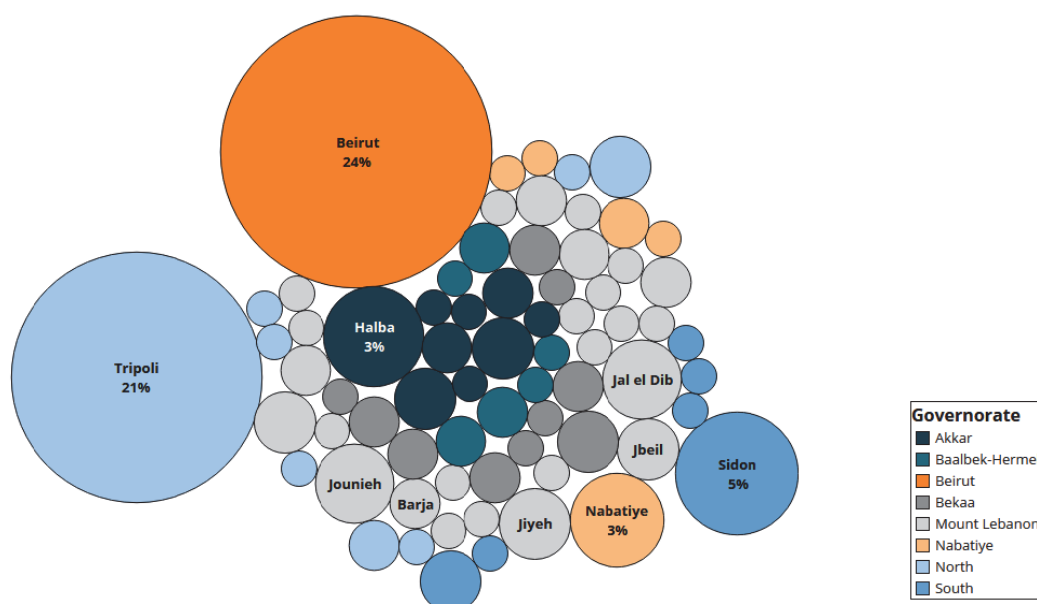
¹⁵⁹ Armed Conflict Location & Event Data Project. Breaking the Barriers: One Year of Demonstrations in Lebanon [online]. JSTOR: Access Check. JSTOR HomeCopyright ©2000. Oct. 27, 2020 [vid. 2022-02-12]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/resrep26625?seq=1#metadata_info_tab_contents.

¹⁶⁰ Lebanese police remove Beirut protest camp | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 0 Reuters. All Rights Reserved. [vid. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-lebanon-crisis-camp-idUSKBN21F0QA>.

¹⁶¹ Anti-government movement continues in Lebanon with 'social distancing' protests. Home Page | The New Arab [online]. Copyright © 2022 The New Arab [vid. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://english.alaraby.co.uk/news/anti-government-movement-continues-lebanon-social-distancing-protests>.

zaznamenaných mezi únorem a červencem (viz *obrázek 4*).¹⁶² Na rozdíl od převážně pokojného charakteru říjnového povstání se demonstrace v dubnu změnilý v násilný projev vzteku a zanechaly za sebou stopu ohořelých aut, rozbitých bankomatů a hořících pneumatik.¹⁶³

Figure 4: Rioting Events in Lebanon by City, February - July 2020

*Graf procentuálního rozvrstvení nepokojů v Libanonu podle měst, únor–červenec 2020

V květnu a zejména v červnu docházelo k občasnému nárůstu protivládních demonstrací, protože kupní síla mnoha libanonských občanů klesla na nová minima. Odhaduje se, že mezi říjnem 2019 a červnem 2020 ztratila libanonská měna 70 % své hodnoty. Demonstranti v Bejrútu a Tripolis začátkem června házeli kameny a ohňostroje na policisty, kteří použili slzný plyn a gumové projektily. Někteří z demonstrujících zároveň *volali po odstranění arzenálu šíitského Hizballáhu*. Situace v Bejrútu se stala náhle ještě více

¹⁶² Armed Conflict Location & Event Data Project. Breaking the Barriers: One Year of Demonstrations in Lebanon [online]. JSTOR: Access Check. JSTOR HomeCopyright ©2000. Oct. 27, 2020 [vid. 2022-02-12]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/resrep26625?seq=1#metadata_info_tab_contents.

¹⁶³ CHEHAYEB, Kareem. Opinion: Lebanon's riots come as no surprise — even during a pandemic [online]. The Washington Post 2020 [vid. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2020/04/30/lebanons-riots-come-no-surprise-even-during-pandemic/>.

nepřehledná, když se na náměstí mučedníků objevili protidemonstrující, kteří podporovali Hizballáh a jeho hlavního šiitského spojence hnutí Amal, a křičeli jejich hesla.¹⁶⁴

Dle průběhu protestů v tomto období je zcela zřejmé, že bezpečnostní síly země začaly být méně zdrženlivé a přistupovaly k demonstracím tvrději. Poté, co koncem března zemřel 26letý demonstrant z Tripolisu na zranění způsobená živým ohněm, *Human Rights Watch* obvinila *Libanonské ozbrojené síly* (LAF) z „neoprávněného použití nadměrné, někdy i smrtící síly proti demonstrantům“.¹⁶⁵ Další organizace, *Výbor právníků na obranu demonstrantů*, tvrdila, že sedm zatčených na základě obvinění z útoku na vojáky v jižním městě Sidón bylo vystaveno zásahům elektrickým proudem a bití v místní vojenské věznici.¹⁶⁶ Ačkoli armáda popřela jakékoli využití takových praktik, tyto *události poškodily obraz armády, jedné z mála státních institucí v Libanonu, která si do té doby zachovávala slušnou pověst.*

4.3 Výbuch v bejrútském přístavu (srpen–říjen 2020)

Výbuch v bejrútském přístavu zasáhl srdce libanonského hlavního města, zabil více než 200 lidí, zranil nejméně 6500 dalších a srovnal se zemí několik čtvrtí. Byl to jeden z největších nejaderných výbuchů v historii lidstva. V tento osudný den, 4. srpna 2020, explodovalo ve skladišti 2 750 tun dusičnanu amonného, uloženého v dřevěných nádobách. Mlýnská zařízení a obilná sila byla těžce poškozena, což ohrozilo stávající zásoby pšenice. Dovoz potravin a lékařského vybavení přes bejrútský přístav, hlavní obchodní uzel země, se přesunul do přístavu Tripolis, který však dodnes disponuje mnohem menší logistickou kapacitou.¹⁶⁷

Politická odpovědnost k této události byla nulová. Přestože výbuch nebyl úmyslný,

¹⁶⁴ Tear gas, stone throwing as Beirut demonstration turns violent | News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2020/6/6/tear-gas-stone-throwing-as-beirut-demonstration-turns-violent>.

¹⁶⁵ Lebanon: One Protester Dead in Tripoli | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 AP Photo [vid. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/04/29/lebanon-one-protester-dead-tripoli>.

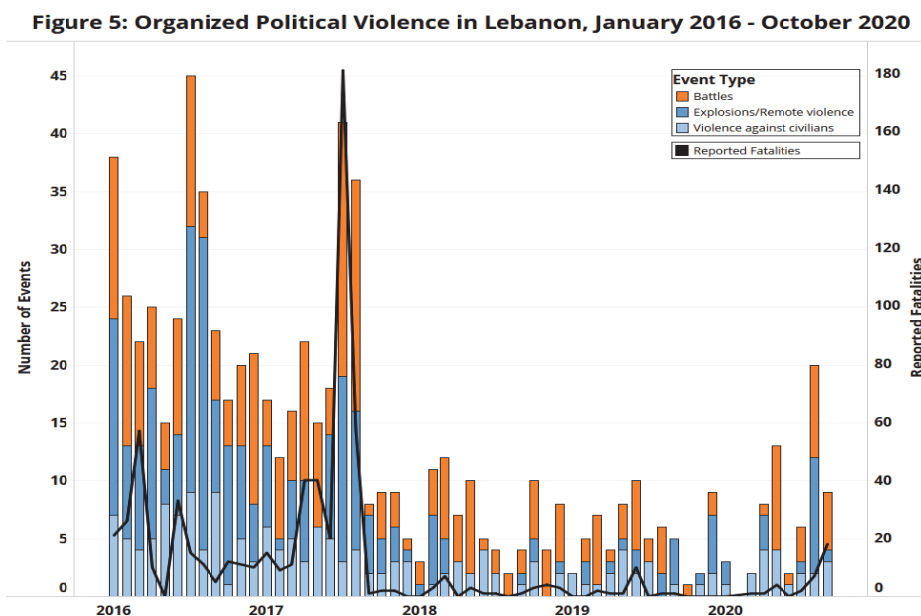
¹⁶⁶ Lebanese army denies beating, electrocuting detained protesters | News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2020/5/4/lebanese-army-denies-beating-electrocuting-detained-protesters>.

¹⁶⁷ ReliefWeb – Informing humanitarians worldwide [online]. Copyright ©p7 [vid. 2022-03-08]. Dostupné z: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/20200812_acaps_secondary_data_review_beirut_explosion_0.pdf.

léta nedbalosti ze strany celních úředníků, soudních orgánů, bezpečnostních sil a politických osob, umožnila nebezpečnému materiálu ležet v přístavu bez jakýchkoli bezpečnostních opatření. Politické elity odvracely odpovědnost, sváděly vinu na ostatní nebo navrhovaly zahraniční vměšování.¹⁶⁸

Demonstranti okamžitě zareagovali a opět vyšli do ulic Bejrútu, kde zaútočili na vládní ministerstva a sídlo bankovní asociace. Rázie začaly poté, co skupina lidí skandujících protivládní hesla a pálení portrétu prezidenta Michela Aouna vstoupila na ministerstvo zahraničí a vyzvala k obsazení všech ministerstev. Mezi demonstranty na ministerstvu zahraničí (nejméně 100 osob) byli také vysloužilí armádní důstojníci. Policie opět použila slzný plyn proti těm, jež začali po bezpečnostních složkách házet kameny. Z náměstí mučedníků se dokonce ozývaly střelby.¹⁶⁹

Navzdory těmto událostem se však neobjevila žádná nová vlna masových demonstrací. V srpnu a září ACLED zaznamenal nejnižší počet protestů a nepokojů od září 2019. Nárůst počtu úmrtí souvisejících s konflikty mezi srpnem a zářím – nejvyšší od léta 2017 – však naznačuje zesílení politického napětí a bezpečnostních problémů (*viz obrázek 5*¹⁷⁰).

*Organizované politické násilí v Libanonu, leden 2016–říjen 2020

¹⁶⁸ The Corrupt Political Class That Broke Lebanon | Foreign Affairs. Foreign Affairs Magazine [online]. Copyright ©2022 Council on Foreign Relations, Inc. All Rights Reserved. [vid. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/lebanon/2020-08-14/corrupt-political-class-broke-lebanon>.

¹⁶⁹ Beirut explosion: Angry protesters storm government ministries – BBC News. BBC – Homepage [online]. Copyright © 2022 BBC. The BBC is not responsible for the content of external sites. [vid. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-53704998>.

¹⁷⁰ Armed Conflict Location & Event Data Project. Breaking the Barriers: One Year of Demonstrations in Lebanon [online]. JSTOR: Access Check. JSTOR HomeCopyright ©2000. Oct. 27, 2020 [vid. 2022-03-10]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/resrep26625?seq=1#metadata_info_tab_contents.

Po násilných demonstracích vyvolaných výbuchem bylo jasné, že vláda musí rychle reagovat a k celé situaci se postavit čelem. Obětím beránkem se v tomto případě stal samotný libanonský premiér Diab, jež po demonstracích v televizním projevu oznámil svou rezignaci. Stalo se tak poté, co ze svých funkcí již odstoupili čtyři ministři. V televizním projevu Diab řekl, že korupce je větší než stát, že jeho vláda bojovala zuřivě a čestně a obvinil nejmenované oponenty z toho, že vládě brání v provádění jakýchkoli reforem nebo pokroku. Diab řekl, že k výbuchům v přístavu došlo v důsledku chronické korupce v politice, administrativě a státu. Velká část jeho projevu byla zaměřena na „některé subjekty a osoby“, které se podle něj snažily „získat politické body, přednést populistický volební projev a zničit přetrvávající přítomnost státu“.¹⁷¹

Hizballáh na výbuch reagoval po svém. Nasrallah uvedl, že jeho hnutí počká na výsledky vyšetřování, ale pokud se ukáže, že jde o akt sabotáže ze strany Izraele, tak „zaplatí stejnou cenu“. Dodal, že dvě vyšetřované teorie spočívaly v tom, že výbuch skladovaného dusičnanu amonného způsobila buď nehoda z nedbalosti, nebo sabotáž.¹⁷² V televizním projevu taktéž varoval před tím, aby obyvatelé Libanonu činili šíitské milice odpovědné za tento masivní výbuch. Místo toho vyzval lid k soudržnosti.¹⁷³ Dle mého názoru si Nasrallah těmito výroky tak trochu připravoval půdu k dalšímu možnému útoku na Izrael. Pokud by se totiž prokázalo, že v incidentu nějak figurovali Izraelci, posloužilo by mu to k ospravedlnění případného útoku.

Mnoho Libanonců tehdy poukazovalo na Hizballáh jako na zdroj problémů, které napomohly k tragédii. Věřilo se totiž, že Hizballáh tento přístav využívá ke svým pašeráckým operacím. Výbuch upozornil na *roli Hizballáhu jako nejmocnější frakce v zemi* – jako účastníka ve vládě i jako samostatné entity. Má své vlastní bojovníky, arzenál a rozsáhlou síť, o níž se všeobecně předpokládá, že zahrnuje pašerácké operace v přístavu, na letišti a podél hranice země se Sýrií.¹⁷⁴

Právě spolupráce Hizballáhu se Sýrií způsobila, že se začalo podrobněji zkoumat, zda

¹⁷¹ Lebanon PM Hassan Diab resigns less than a week after deadly Beirut explosion [online]. Alarabyanews 2020 [vid. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2020/08/10/Lebanese-PM-Hassan-Diab-s-cabinet-resigns-after-Beirut-explosion-Reports>.

¹⁷² Hezbollah will respond if Israel behind Beirut blast, says Nasrallah | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2020 Reuters. All Rights Reserved. [vid. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-lebanon-security-blast-idUSKCN25A18R>.

¹⁷³ As Beirut's fury grows, Hezbollah leader warns against blaming Shiite militia for devastation [online]. The Washington Post 2020 [vid. 2020-03-14]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/middle_east/beirut-explosions-rescue-victims/2020/08/07/5c78297e-d819-11ea-a788-2ce86ce81129_story.html.

¹⁷⁴ As Beirut's fury grows, Hezbollah leader warns against blaming Shiite militia for devastation [online]. The Washington Post 2020 [vid. 2020-03-14]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/middle_east/beirut-explosions-rescue-victims/2020/08/07/5c78297e-d819-11ea-a788-2ce86ce81129_story.html.

zde nebyl dusičnan amonný skladován pro syrskou vládu. Hizballáh i Sýrie tyto domněnky tvrdě odmítali, nicméně později se ukázalo, že tři syrští podnikatelé s úzkými vazbami na syrskou vládu byli napojeni na společnost, která nakoupila výbušný materiál, jež se v roce 2013 dostal do bejrútského přístavu, a v srpnu vyvolal onu mohutnou explozi.¹⁷⁵

Dalším, kdo se do nešťastné události vložil, byl tehdejší americký prezident Donald Trump. Prvotně měl za to, že výbuch byl vlastně útokem, nikoli nešťastnou událostí.¹⁷⁶ Od tohoto tvrzení však další den poněkud poodstoupil a řekl, že toto tvrzení bylo založeno na domněnkách amerických generálů, s nimiž hovořil.¹⁷⁷

Spojené státy byly připraveny pomoci, nicméně hlavním zahraničním aktérem, od kterého se čekala rychlá reakce, byla Francie. Dalo se očekávat, že se prezident Macron začne téměř okamžitě angažovat, neboť jak již bylo řečeno, Libanon byl po dlouhou dobu francouzským koloniálním protektorátem.

Macron dvakrát navštívil Bejrút a vyvíjel silný tlak na vládu, aby konečně došlo k „hlubší změně“. Výbuch popsal jako „metaforu současné krize v Libanonu“ a řekl, že je zapotřebí „nový politický řád“. Vyzval také k mezinárodnímu vyšetřování exploze.¹⁷⁸ Ne všichni však vítají francouzské vměšování se do libanonských záležitostí. *Ozývají se hlasy, jež varují před tím, že hlavním důvodem Macronovy pomoci je snaha o opětovné získání nadvlády Francie nad libanonským územím.*

Francie se poté spojila s OSN a uspořádala mezinárodní videokonferenci, aby projednala finanční pomoc Libanonu. Konference se zúčastnili světoví lídři (včetně prezidenta Trumpa), představitelé vlád a mezinárodních organizací. Bejrútu bylo díky této snaze přislíbeno 252,7 milionů eur (více než 6,6 miliardy korun). Macron tehdy uvedl, že tuto pomoc by měla koordinovat OSN v Libanonu. Dodal také, že nabídka pomoci zahrnuje podporu nestranného, důvěryhodného a nezávislého vyšetřování výbuchu.¹⁷⁹

¹⁷⁵ Syrian businessmen linked to firm that bought Beirut explosives | Beirut explosion News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2021/1/14/syrian-businessmen-linked-to-firm-that-bought-beirut-blast-matter>.

¹⁷⁶ Trump says Beirut explosion seems to be 'bomb of some kind,' cites generals | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 0 Reuters. All Rights Reserved. [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-lebanon-security-blast-trump-idUSKCN2502YG>.

¹⁷⁷ Trump walks back claim that Beirut explosion was caused by bomb | Fox News. Fox News – Breaking News Updates | Latest News Headlines | Photos & News Videos [online]. Copyright ©2022 FOX News Network, LLC. All rights reserved. [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/politics/trump-walks-back-beirut-claim-explosion>.

¹⁷⁸ Beirut explosion: Macron calls for 'deep change' in Lebanon after blast – BBC News. BBC – Homepage [online]. Copyright © 2022 BBC. The BBC is not responsible for the content of external sites. [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-53686563>.

¹⁷⁹ Světoví lídři se dohodli na finanční podpoře Libanonu v hodnotě více než 6,6 miliardy korun | iRozhlas – spolehlivé zprávy. iRozhlas – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [vid. 2022-03-28].

Vyšetřování výbuchu se však doposud nepodařilo dovést do konce. Francie na libanonskou vládu tlačila s tím, že není možné, aby se vše dostatečně neprošetřilo. Rok a půl po ničivé explozi se hrstka vysokých politiků obviněných z nedbalosti i nadále odmítala dostavit k výsledkům, zatímco bezpečnostní agentury odmítly vydat zatykače. Hlavním vyšetřovatelem se stal soudce *Tarek Bitar*, jehož se však úředníci neustále pokoušeli propustit z vyšetřování podáním právních stížností, které dočasně pozastavily vyšetřování. Aktivisté, novináři a právníci proto obvinili vládu z dezinformací a „politické kampaně“ s cílem delegitimizovat Bitarovo vyšetřování prostřednictvím jejich politicky přidružených médií.¹⁸⁰ Snahu o Bitarovo suspendování dokládá i událost z poloviny října 2021, kdy příznivci Hizballáhu a hnutí Amal požadovali jeho propuštění po tom, co soud zamítl stížnost a umožnil mu pokračovat ve vyšetřování.¹⁸¹ Z důvodu těchto událostí je zcela na místě se ptát: Vychází snad tyto snahy Hizballáhu a jeho spojenců ze strachu z toho, že by Bitar mohl objevit něco, co by je poškodilo?

Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/vybuch-v-bejrutu-obnova-darcovska-konference-libanon_2008092141_vtk.

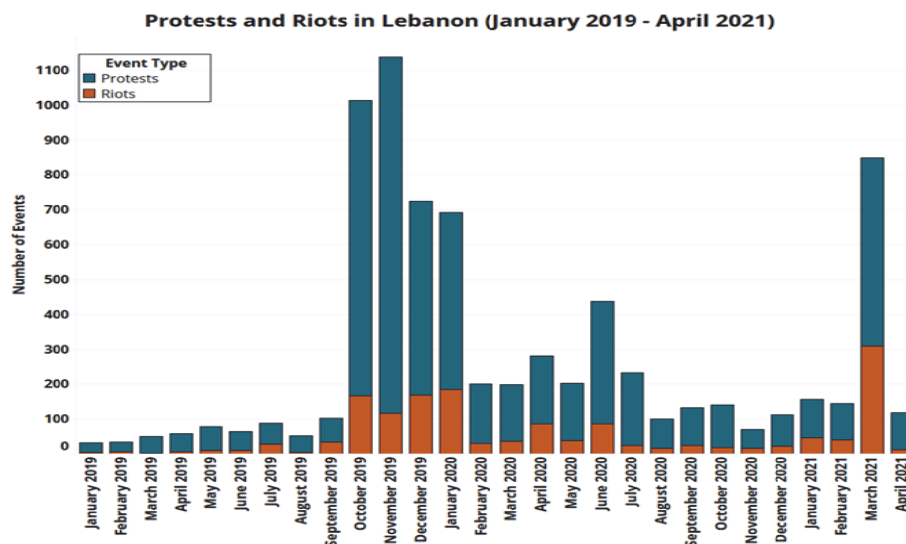
¹⁸⁰ ‘Listen to our pleas’: Beirut blast victims demand global support | Beirut explosion News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/18/call-for-fair-investigation-for-beirut-blast-victims>.

¹⁸¹ GELDI, Mahmoud. Who is Tarek Bitar? Judge heading probe into deadly Beirut Port blast [online]. AAcom 2021 [vid. 2022-03-18]. Dostupné z: <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/who-is-tarek-bitar-judge-heading-probe-into-deadly-beirut-port-blast/2393718>.

4.4 Obnovení nepokojů v roce 2021 a nestabilita země na počátku roku 2022

V roce 2021 se Libanon nadále potýkal s ochromující finanční a ekonomickou krizí, kterou Světová banka označila za jednu ze tří nejhorších světových krizí od poloviny 19. století.¹⁸² Vzhledem k tomu, že více než tři čtvrtiny populace byly uvrženy do chudoby¹⁸³, zhoršující se ekonomické podmínky a politická nestabilita vyvolaly v roce 2021 tisíce demonstrací po celé zemi.

Počet demonstrací zaznamenaných organizací ACLED v březnu 2021 byl nejvyšší od vypuknutí lidového povstání v říjnu až listopadu 2019. Na rozdíl od roku 2019 se však demonstrace stávaly stále násilnějšími. Zatímco násilné demonstrace představovaly 16 % z celkových demonstračních akcí v roce 2019, v roce 2021 jich byla násilných přibližně třetina (*viz obrázek níže*).¹⁸⁴

*Četnost protestů a nepokojů v Libanonu (leden 2019–duben 2021)

¹⁸² Lebanon Sinking into One of the Most Severe Global Crises Episodes, amidst Deliberate Inaction [online]. Copyright © [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: https://www-worldbank-org.translate.goog/en/news/press-release/2021/05/01/lebanon-sinking-into-one-of-the-most-severe-global-crises-episodes?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

¹⁸³ Lebanon: Almost three-quarters of the population living in poverty | UN News. [online]. Copyright © UNITED NATIONS [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: https://news-un-org.translate.goog/en/story/2021/09/1099102?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

¹⁸⁴ Armed Conflict Location & Event Data Project. A new season of unrest in Lebanon [online]. ACLED 2021 [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://acleddata.com/2021/05/12/a-new-season-of-unrest-in-lebanon/>.

Prostorové rozložení demonstrací v roce 2021 poukazovalo na celostátní charakter nepokojů. Demonstrace se šířily po celé zemi – od Bejrútu přes Zahle, Tripolis či Sidón. Ihned na začátku roku 2021 vypukly týdenní nepokoje ve městě Tripolis kvůli lockdownu COVID-19, protože velká většina pracovní síly odkázané na každodenní příjem zůstala bez platu.¹⁸⁵ Jeden demonstrant byl dokonce zabit při těžkých střetech s bezpečnostními silami. V březnu, kdy libanonská libra dosáhla historických minim, se počet demonstrací zvýšil na nejvyšší bod od začátku protivládních protestů na konci roku 2019.¹⁸⁶ Na sociálních sítích se tehdy šířily zprávy o rvačkách kvůli dotovaným potravinám a o davech útočících na supermarketky.¹⁸⁷

Demonstrace pokračovaly na vysoké úrovni celé léto, protože měna nadále ztrácela hodnotu, centrální banka omezila dotace a zemi zasáhly rozsáhlé výpadky elektřiny.¹⁸⁸

V poválečném Libanonu jsou dnes zcela běžné výpadky proudu, které nutí rodiny několik hodin denně spoléhat na generátory paliva. Vzhledem k výpadkům trvajícím až 20 hodin v létě 2020 však výrobci generátorů vyčlenili dodávky elektrické energie na příděl a uvrhli Bejrút a další města do tmy.¹⁸⁹ Začátkem roku 2021 proto bývalý libanonský ministr energetiky *Raymond Ghajar* varoval, že bez finančních záruk nebude státem vlastněná elektrárenská společnost schopna zaplatit za pohonné hmoty a nebude tak moci poskytovat dodávky elektřiny.¹⁹⁰ Díky sporům o nedostatek paliva tak prudce vzrostlo davové násilí a ozbrojené střety. ACLED zaznamenal více než 100 těchto událostí, včetně soubojů s nožem a střelnými zbraněmi. V některých případech výtržníci zastavili a zabavili cisterny s palivem a obvinili pašeráky, že přispěli k nedostatku paliva.¹⁹¹

Zatímco celkový počet demonstrací se v roce 2021 ve srovnání s rokem 2020 zvýšil

¹⁸⁵ Tripoli, Lebanon's poorest city, on edge after curfew, protests | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 0 Reuters. All Rights Reserved. [vid. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/lebanon-crisis-protests-int-idUSKBN2A31MZ>.

¹⁸⁶ Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED). *10 conflicts to worry about in 2022* [online]. ACLED 2022, s. 25–28 [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2022/03/ACLED_Report_10-Conflicts-2022_Feb_2022_Web_Pub.pdf.

¹⁸⁷ Lebanon's supermarkets: On the frontline of an economic crisis. Home Page | The New Arab [online]. Copyright © 2022 The New Arab [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://english.alaraby.co.uk/analysis/lebanons-supermarkets-frontline-economic-crisis>.

¹⁸⁸ Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED). *10 conflicts to worry about in 2022* [online]. ACLED 2022, s. 25–28 [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2022/03/ACLED_Report_10-Conflicts-2022_Feb_2022_Web_Pub.pdf.

¹⁸⁹ Power cuts increase in Lebanon as private generator owners strike [online]. The national news [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.thenationalnews.com/world/mena/power-cuts-increase-in-lebanon-as-private-generator-owners-strike-1.1055944>.

¹⁹⁰ Lebanon's cash for power generation may run out at the end of March, says minister | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 0 Reuters. All Rights Reserved. [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-lebanon-crisis-fueloil-idUSKBN2AN1B0>.

¹⁹¹ Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED). *10 conflicts to worry about in 2022* [online]. ACLED 2022, s. 25–28 [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2022/03/ACLED_Report_10-Conflicts-2022_Feb_2022_Web_Pub.pdf.

jen mírně, výrazně vzrostl počet demonstrantů, kteří zabaríkadovali silnice předměty, což se stalo charakteristickým znakem demonstrací.¹⁹² Zároveň došlo k 50% poklesu počtu demonstrací, kdy se bezpečnostní složky střetly s demonstranty. Poté, co prezident Aoun v březnu 2021 vyzval armádu k otevření zablokovaných silnic, vyjádřil šéf armády podporu „spravedlivým požadavkům“ demonstrantů a naznačil, že vojáci jsou také „hladoví“.¹⁹³

Vzhledem k tomu, že ceny potravin zaznamenaly meziroční nárůst o více než 350 %, bylo zaznamenáno přes tucet nepokojů, při nichž se nakupující zapletli do potyček kvůli základním potřebám, jako jsou dodávky potravin.¹⁹⁴ Dne 14. dubna byl v Tripolisu zabit jeden dobrovolník distribuující jídlo, když vypukla rvačka ve skupině lidí, která se pokoušela vzít si něco navíc.¹⁹⁵

Rok 2021 byl také označen za nejhorší erupci násilí v ulicích Bejrútu za poslední roky. Jednou z nejotřesnějších událostí byla *demonstrace ze 14. října 2021*, kterou stoupenci hnutí Hizballáh a Amal uspořádali proti hlavnímu soudci vyšetřujícímu výbuch v bejrútském přístavu. Střelci, kteří byli považováni za stoupence křesťanských libanonských sil, zahájili palbu na shromáždění ze střech a zabili sedm šítů. Při následném ozbrojeném střetu byly zraněny desítky lidí.¹⁹⁶

Právě výbuch z roku 2020 a neustále zhoršující se ekonomická krize o to více prohloubily rozpory uvnitř země. Konaly se desítky demonstrací, které vyzývaly k odpovědnosti viníků a ke spravedlnosti pro oběti výbuchu. Hizballáh a Amal se však postavili proti vyšetřování, kvůli němuž byli dva vysoce postavení členové Amalu obviněni z úmyslného zabíjení a nedbalosti.¹⁹⁷

Neshody ohledně vyšetřujícího soudce ještě více ochromily vládu premiéra Míkátího,

¹⁹² Burning tires: Lebanon's protesters send dark, angry message | AP News. Associated Press News: Breaking News | Latest News Today [online]. Copyright © copyright [cit. 19.04.2022]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/health-lebanon-coronavirus-pandemic-financial-markets-beirut-7a01cc396e715baa2875eff533f39e0d>.

¹⁹³ Lebanese president calls on army to prevent protesters blocking roads | Arab News. Arab News – Worldwide Latest Breaking News & Updates [online]. Copyright © 2022 SAUDI RESEARCH [vid. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.arabnews.com/node/1822221/middle-east>.

¹⁹⁴ Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED). *10 conflicts to worry about in 2022* [online]. ACLED 2022, s. 25–28 [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2022/03/ACLED_Report_10-Conflicts-2022_Feb_2022_Web_Pub.pdf.

¹⁹⁵ A man is shot dead as scuffles over food multiply amid Lebanon's economic collapse – L'Orient Today. L'Orient Today [online]. Copyright © 2021 L [vid. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://today.lorientlejour.com/article/1258622/a-man-is-shot-dead-as-scuffles-over-food-multiply-amid-lebanons-economic-collapse.html>.

¹⁹⁶ Several killed in Beirut violence [online]. DW News 2021 [vid. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/several-killed-in-beirut-violence/av-59510246>.

¹⁹⁷ Beirut Explosion: Lebanon Prime Minister Charged With Negligence – The New York Times. The New York Times – Breaking News, US News, World News and Videos [online]. Copyright © [vid. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/12/10/world/middleeast/beirut-explosion-charges.html>.

která se od října 2021 do ledna 2022 nesešla déle než tři měsíce.¹⁹⁸

Mezi květnem a srpnem 2021 bylo také zaznamenáno několik událostí na libanonsko-izraelské hranici. Během květnových bojů v pásmu Gazy byly z Libanonu na severní Izrael vypáleny tři rakety. Izrael podnikl 5. srpna letecký úder, který byl prvním od roku 2014, kdy izraelské stíhací letouny zasáhly cíle uvnitř Libanonu.¹⁹⁹ K tomu došlo den poté, co byly z Libanonu vypáleny na Izrael rakety (pravděpodobně palestinskými frakcemi).²⁰⁰ Hizballáh podnikl odvetná opatření raketovou palbou, což byl první podobný incident od války mezi Izraelem a Hizballáhem v roce 2006.²⁰¹ Avšak poté, co hnutí poukázalo na to, že rakety byly namířeny na otevřená pole²⁰², se Izrael zachoval umírněně a odvetné dělostřelecké palby nezpůsobily žádné škody. *Tyto „odvetné akce“ mezi Hizballáhem a Izraelem však narušují stabilitu Libanonu i nadále.*

Na konci listopadu 2021 opět propukly protestní akce. Demonstranti, z nichž někteří pálili pneumatiky, zablokovali silnice napříč částmi Libanonu na protest proti hospodářskému kolapsu země, několik dní poté, co libanonská libra klesla na nová minima. Opět se jednalo o okolí měst Bejrút, Tripolis a Sidón.²⁰³

V polovině prosince pokračovaly protesty zejména ve městě Tripolis, kdy se demonstranti shromáždili poblíž náměstí Al-Nour a zablokovali silnice troskami.²⁰⁴ O dva dny později, 17. prosince 2021, se dokonce jeden libanonský občan upálil na protest proti

¹⁹⁸ Lebanese cabinet meets after hiatus, amid friction over budget | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/libanon-finance-minister-says-no-deal-yet-fx-rate-budget-draft-2022-01-24/>.

¹⁹⁹ IDF says it downed Hezbollah drone that entered Israeli airspace | The Times of Israel. The Times of Israel | News from Israel, the Middle East and the Jewish World [online]. Copyright © 2022 [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/idf-says-it-downed-hezbollah-drone-that-entered-israeli-airspace/>.

²⁰⁰ Two explanations for why Hezbollah struck Israel – Israel News - Haaretz.com. Haaretz | Israel news, COVID vaccine data, the Middle East and the Jewish World - Haaretz.com [online]. Copyright © Haaretz Daily Newspaper Ltd. All Rights Reserved [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium.HIGHLIGHT-two-explanations-hezbollah-struck-israel-libanon-war-1.10099837?lts=1631103314663>.

²⁰¹ Hezbollah walks tightrope between two opposing goals to deter Israel – Atlantic Council. Atlantic Council – Shaping the global future together [online]. Copyright © 2021 Atlantic Council [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/hezbollah-walks-tightrope-between-two-opposing-goals-to-deter-israel/>.

²⁰² Hezbollah Is Not Interested in a War with Israel. Arab Center Washington DC [online]. Copyright ©2022 Arab Center Washington DC. All rights reserved [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://arabcenterdc.org/resource/hezbollah-is-not-interested-in-a-war-with-israel/>.

²⁰³ Lebanese protesters block roads over economic meltdown | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/currencies/libanese-protesters-block-roads-over-economic-meltdown-2021-11-29/>.

²⁰⁴ Lebanon: Protest ongoing in Tripoli, Dec. 15. | Crisis24. Crisis24 | Actionable Risk Management [online]. Copyright © Crisis24 [vid. 2022-03-26]. Dostupné z: <https://crisis24.garda.com/alerts/2021/12/libanon-protest-ongoing-in-tripoli-dec-15>.

špatným životním podmínkám.²⁰⁵

Na konci prosince se situace v zemi ještě více vyostřila poté, co obyvatelé jižního Libanonu útočili kameny na vozy *Prozatímních sil OSN v Libanonu* (UNIFIL). Libanonská média uvedla, že obyvatelé se rozzlobili na mírové jednotky poté, co prý vojáci v určitých oblastech fotografovali. Mírové síly UNIFIL však kritizovaly odepření svobody pohybu a prohlásily, že jakákoli agrese proti těm, kdo slouží věci míru, je nepřijatelná a porušuje dohodu o postavení sil podepsanou Libanonem.²⁰⁶

Za dobu své působnosti v zemi byly jednotky UNIFIL terčem mnoha útoků ze strany příznivců Hizballáhu a Amalu, tudíž se nedá vyloučit, že i v tomto případě se jednalo o jejich příznivce. Ačkoli vláda byla vyzvána k prošetření situace, k žádnému prohlášení z její strany nedošlo. K incidentu se navíc nepřihlásila žádná z politických stran.

Nový rok 2022 bohužel nepřinesl žádnou pozitivní změnu. Ihned na začátku roku, 8. ledna 2022, se v centru Bejrútu shromáždily stovky občanů, aby demonstrovaly proti opatřením COVID-19 uvaleným pro neočkované a volaly po tom, že jednotlivci by měli mít právo rozhodnout, zda se nechat naočkovat, nebo ne.²⁰⁷ V průběhu ledna také došlo k učitelské stávce napříč celou zemí. Většina veřejných škol byla uzavřena a učitelé požadovali zvýšení mezd a možnost stipendia, aby si dokázali vydělat alespoň na životní minimum.²⁰⁸

Pole pro další nestabilitu země opět vytvořil i samotný Hizballáh, který obvinil Saúdskou Arábii z šíření ideologie ISIL (ISIS) a přepravy aut vybavených výbušninami pro sebevražedné útoky do Iráku. Nasrallah také kritizoval saúdské království za jeho úzké vztahy se Spojenými státy a za vojenskou kampaň, kterou vede v Jemenu. Jeho vyjádření přišlo v reakci na politické oponenty a kritiky v Libanonu, kteří kritizovali Hizballáh za to, že poškozuje vazby mezi Libanonem a Saúdskou Arábií.

Reakce Saúdské Arábie na sebe nenechala dlouho čekat. Vyslanec Saúdské Arábie v Bejrútu *Bukhari* vyzval libanonské politické strany, aby upřednostnily zájmy své země

²⁰⁵ Lebanon man sets himself on fire in protest of dire living conditions – Middle East Monitor. Middle East Monitor – Latest news from the Middle East and North Africa [online]. Copyright © Ardi Associates Ltd 2009 [vid. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.middleeastmonitor.com/20211217-lebanon-man-sets-himself-on-fire-in-protest-of-dire-living-conditions/>.

²⁰⁶ UN peacekeepers attacked in south Lebanon, UNIFIL calls on govt to investigate [online]. Alarabyanews 2021 [vid. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2021/12/22/UN-peacekeepers-attacked-in-south-Lebanon-UNIFIL-calls-for-immediate-investigation>.

²⁰⁷ Hundreds of Lebanese protest COVID-19 measures targeting unvaccinated [online]. Alarabyanews 2021 [vid. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://english.alarabiya.net/coronavirus/2022/01/08/Hundreds-of-Lebanese-protest-COVID-19-measures-targeting-unvaccinated>.

²⁰⁸ Lebanon teachers strike over conditions as education crisis grows | Education News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-22]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/22/teachers-strike-as-lebanons-education-crisis-worsens>.

a ukončily „teroristickou hegemonii“ skupiny podporované Íránem. Prohlásil, že teroristické aktivity Hizballáhu a jeho regionální vojenské chování ohrožují arabskou národní bezpečnost, a to i přes to, že Saúdská Arábie a mezinárodní společenství sdílejí odpovědnost za zachování stability a suverenity Libanonu.²⁰⁹

Na Nasrallahovy komentáře zareagoval i samotný premiér Míkátí, jež zdůraznil, že vláda ani široká libanonská veřejnost se neztotožňuje s těmito nasrallahovými výroky. Míkátí zkritizoval Hizballáh a uvedl, že zatímco vláda toto hnutí vyzývá k sounáležitosti a spolupráci, jeho vedení se od těchto snah distancuje a místo toho se nadále chová způsoby, které nejen poškozují Libanon, ale i jeho vztahy s bratrskými státy.²¹⁰

Jen chvíli po tomto incidentu se opět začalo protestovat. Nejprve protestní akce proběhly 11. ledna ve městě Tripolis, ihned poté se však rozšířily i do oblasti měst Bejrút, Sidon a Bikáa.²¹¹ V hlavním městě, dne 13. ledna 2022, dokonce řidiči osobních i nákladních vozidel zablokovali hlavní silnice, a to na protest proti neschopnosti politiků řešit ekonomickou krizi.²¹² Na plánovaný protest upozornilo i Velvyslanectví USA v Bejrútu, jež vyzvalo své občany k opatrnosti.²¹³

Prezident Aoun se snažil podnítit místní etnokonfesní frakce k uspořádání konference o národním dialogu, ale jeho myšlenku podpořilo jen několik málo blízkých spojenců. Někteří oponenti naopak prosazovali názor, že taková konference by měla počkat až do květnových parlamentních voleb.²¹⁴

Následující měsíce proběhly bez většího množství demonstrací či násilnosti. Blokování silnic se však v poslední době stalo součástí mnoha občanských protestů na území

²⁰⁹ End Hezbollah's terrorist hegemony, Saudi envoy tells Lebanon's politicians [online]. Alarabyanews 2022 [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2022/01/07/End-Hezbollah-s-terrorist-hegemony-Saudi-envoy-tells-Lebanon-s-politicians>.

²¹⁰ Hezbollah's Hassan Nasrallah accuses Saudi Arabia of 'terrorism' | Hezbollah News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-18]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/3/hezbollahs-nasrallah-accuses-saudi-arabia-of-terrorism>.

²¹¹ Protesters block roads in Lebanon as currency hits new low [online]. Almonitor 2022 [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.al-monitor.com/originals/2022/01/protesters-block-roads-lebanon-currency-hits-new-low#ixzz7QwL6uPPO>.

²¹² Protesters block Lebanon's roads to protest economic crash, soaring prices | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/middle-east/protesters-block-lebanons-roads-protest-economic-crash-soaring-prices-2022-01-13/>.

²¹³ Demonstration Alert: U.S. Embassy Beirut, Lebanon (January 12, 2022) [online] - U.S. Embassy in Lebanon [vid. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://lb.usembassy.gov/demonstration-alert-u-s-embassy-beirut-lebanon-january-12-2022/>.

²¹⁴ Protesters block Lebanon's roads to protest economic crash, soaring prices | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/middle-east/protesters-block-lebanons-roads-protest-economic-crash-soaring-prices-2022-01-13/>.

Libanonu. Lednové události se opakovaly již 2. února 2022, kdy desítky libanonských řidičů taxíků, autobusů a kamionů zahájily třídní stávkou,ablokovaly silnice a požadovaly, aby vláda řešila rostoucí ceny a širší hospodářskou krizi. Bylo to podruhé za tři týdny, kdy odbory pořádaly stávkovou akci, která přinutila uzavřít školy, univerzity a mnoho obchodů.²¹⁵

V průběhu února se pořádalo několik dalších protestních akcí. Mezi ně patřila i událost z 10. února, kdy ve městě Tripolis demonstrovaly desítky vojáků ve výslužbě, jež se shromáždily před budovou ministerstva financí a vyzývaly jej, aby zajistilo jejich „práva“ v návrhu rozpočtu pro rok 2022.²¹⁶ Dne 15. února následovala také týdenní stávka soudních asistentů v justičním paláci v Bejrútu i dalších regionech, kteří požadovali „zlepšení materiálních podmínek“, včetně zvýšení platů a finanční pomoci na školní a léčebné výlohy, stejně jako renovaci soudních budov po celé zemi.²¹⁷ O tři dny později se k tomu navíc přidala demonstrace před bankami v hlavním městě. Kvůli platební neschopnosti totiž místní banky uplatňují v rámci klientských účtů „zákon o kontrole kapitálu“, což znamená, že si libanonské občané u těchto bank nemohou své peníze vybírat, ani je nemohou převádět do zahraničí.²¹⁸ V měsíci březnu se dle mého průzkumu neudála žádná větší protestní akce. Proběhlo však několik stávek. Asociace libanonských bank oznámila celostátní stávku na 21. až 22. března v reakci na soudní příkazy proti sedmi velkým bankám. Libanonská justice totiž od 14. března zmrazila aktiva bank a zakázala šesti jejich manažerům cestovat.²¹⁹ Organizátoři dosud neohlásili žádné naplánované protesty, avšak není vyloučeno, že k nim dříve či později dojde. Zároveň byla na 22. března ohlášena protestní akce majitelů tankerů a zprostředkovatelů pohonných hmot před ministerstvem energetiky a vody v Bejrútu, opět

²¹⁵ Lebanon's taxi, bus and van drivers block roads in protest of surging prices [online]. Alarabyanews 2022 [vid. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2022/02/02/Lebanon-s-taxi-bus-and-van-drivers-block-roads-in-protest-of-surging-prices>.

²¹⁶ Tense protest in front of Finance Ministry office in Tripoli – L'Orient Today. L'Orient Today [online]. Copyright © 2021 L [vid. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://today.lorientlejour.com/article/1290353/tense-protest-in-front-of-finance-ministry-office-in-tripoli.html>.

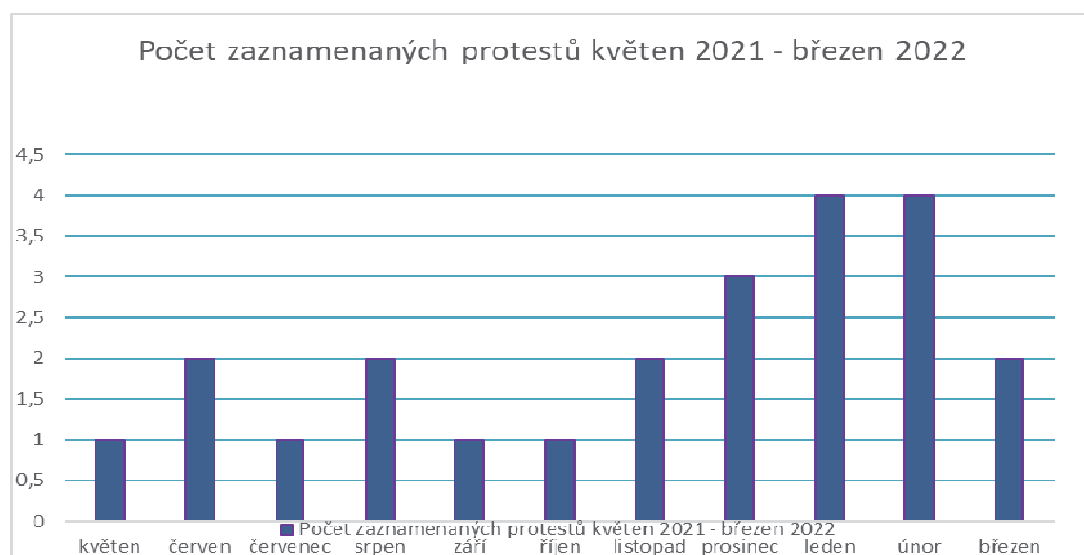
²¹⁷ Judicial assistants across Lebanon begin weeklong strike – L'Orient Today. L'Orient Today [online]. Copyright © 2021 L [vid. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://today.lorientlejour.com/article/1290786/judicial-assistants-across-lebanon-begin-weeklong-strike.html>.

²¹⁸ Beirut, Lebanon. 18th Feb, 2022. Depositor protests outside a bank in downtown, Beirut, Lebanon, February 18 2022 [online]. Copyright © 2022 Alamy Limited [vid. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.alamy.com/beirut-lebanon-18th-feb-2022-depositor-protests-outside-a-bank-in-downtown-beirut-lebanon-february-18-2022-because-of-lebanons-financial-default-government-and-the-banks-currently-apply-capital-control-law-on-peoples-accounts-in-lebanese-banks-so-they-cant-withdraw-their-money-or-transfer-it-abroad-anymore-meanwhile-riad-salame-the-chief-of-lebanese-central-bank-is-wanted-by-many-countries-police-including-lebanon-and-luxembourg-photo-by-elisa-gestri-credit-sipa-usaalamy-live-news-image461090073.html>.

²¹⁹ Lebanon's Association Of Banks Announced A 2 – Day Strike. 961 - Lebanon's Leading Independent News, Media, Community & Lifestyle Company [online]. Copyright © 2021 All Rights Reserved, The961 Foundation [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.the961.com/association-of-banks-2-days-strike/>.

kvůli zhoršující se ekonomické situaci země.²²⁰ Dle dostupných informací se však jednalo o poklidné protesty.

Nyní se pokusím shrnout vývoj protestů. Jak je patrné z předešlého pozorování organizace ACLED, protesty probíhající na konci roku 2019 byly až na ojedinělé případy poklidné, avšak velmi četné. V následujícím roce 2020 se množství protestů v celkovém měřítku sice snížilo, avšak zvýšila se jejich násilnost. Následující rok docházelo pouze k mírnému vzrůstu četnosti protestů – tedy až na březen 2021, kdy došlo k opětovnému nárůstu, způsobenému ještě hlubším propadem měny. Z pozorování je taktéž patrný opětovný nárůst násilí a útoků. Zároveň jsme od roku 2021 svědky změny charakteru protestů – namísto shromáždění velkého množství lidí na největších náměstích v zemi se lidé rozhodli vyjadřovat svůj protest pomocí barikádování silnic auty a jinými předměty, a čím dál tím více se také pořádaly několikadenní stávky různých odborů a dalších uskupení. V období od listopadu 2021 až do února 2022 jsem vypožorovala zvyšující se četnost protestních akcí (*viz obrázek níže*²²¹), avšak většinou se nejednalo o akce s vyšší mírou násilí.

*Graf vychází z omezeného množství informací dostupných na zpravodajských serverech. Vypovídající hodnota tedy nemusí být zcela stoprocentní. Odkazy k událostem lze naléznout v Příloze č. 1.

Ve valné většině případů se demonstrující opět uchýlovali k plánovaným stávkám či barikádování. Tato forma protestů pokračovala i v posledním zkoumaném měsíci, březnu 2022. Množství protestů a míra násilí tedy rok od roku mírně kolísají v souvislosti s tím, jak

²²⁰ Lebanon: Business owners plan to protest in Beirut March 22 | Crisis24. Crisis24 | Actionable Risk Management [online]. Copyright © Crisis24 [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://crisis24.garda.com/alerts/2022/03/lebanon-business-owners-plan-to-protest-in-beirut-march-22>.

²²¹ Graf vychází z omezeného množství informací dostupných na zpravodajských serverech. Vypovídající hodnota tedy nemusí být zcela stoprocentní. Odkazy k událostem lze naléznout v Příloze č. 1.

se vyvíjí propad měny. Co však zůstává po všechny výzkumné roky stejné, jsou ohniska protestů. Z počátku se sice jednalo hlavně o oblast Bejrútu, nicméně od roku 2020, kdy se k němu přidala i města Tripolis a Sidón, se prostorové rozvrstvení protestů nezměnilo.

Sledování vývoje protestů, společně s ostatními zdroji, pokazuje také na silné postavení Hizballáhu v domácí politice. V několika případech demonstranti volali po zakročení proti nadvládě tohoto hnutí v zemi, avšak existuje zde i velká řada jeho stoupenců, kteří jsou schopni během protestních akcí nejen Hizballáh bránit, ale i útočit na ty, jež se staví do opozice. Nejen že se toto hnutí snaží udržovat současný status quo v zemi, aby si i nadále udrželo silnou pozici ve vládě, ale zároveň politickou situaci častokrát komplikuje svými vojenskými akcemi a výroky jeho představitelů, jež navíc narušují vztahy mezi Libanonem a jeho „bratrskými zeměmi“.

Ukazuje se, že Hizballáh je skutečně palčivý problém libanonské politiky, nicméně ve většině médií se jen zřídka kdy objevuje informace, zda je daný protest mířen konkrétně vůči Hizballáhu. Prozatím se zdá, že protesty jsou ve valné většině případů mířeny proti politické třídě jako takové. V následující kapitole nám analýza všech zdrojů podá pomocnou ruku ke konečné odpovědi na tuto otázku.

5. Analýza dotazníku a predikce na následující období (květen 2022)

V rámci mého zkoumání bylo v období ledna – března 2022 celkem 17 respondentům položeno 12 otázek, díky nimž bych byla schopna zhodnotit jejich postoj k současné politické krizi a protestům, jež se udály od roku 2019. Příslušné respondenty jsem rozdělila do skupin podle toho, k jakému náboženskému vyznání se hlásí. Účelem tohoto rozdělení bylo prozkoumat, zda mají dotyčné náboženské skupiny podobný pohled na danou situaci, a zda je prokazatelné, že náboženská příslušnost ovlivňuje názory Libanonců na politiku státu.

Vzhledem k malému počtu respondentů však nemohou samotné výsledky dotazníku poskytnout dostatečný empirický důkaz. Hrají spíše roli ilustrace hypotéz, které plynou z analýzy ostatních zdrojů a z nichž také čerpají predikce nejbližšího vývoje, obsažené v této kapitole. V závislosti na prozkoumání všech dostupných zdrojů a faktů, doplněných o odpovědi na dotazník a o vlastní interpretaci, budu schopna odpovědět na výzkumné otázky této práce a predikovat dění v dalších měsících.

Z celkového počtu 17 respondentů bylo 5 osob bez vyznání (z toho 1 alavita), 2 sunnitě, 3 křesťané (z toho 2 evangelíci), 2 maronité, 3 šíité, 1 drúz a 1 respondent hlásící se k řecké pravoslavné církvi.²²² Věkové rozvrstvení se pohybovalo od 23 do 57 let, přičemž více než polovina ještě nedosáhla středního věku.²²³ Nejmladší pozorovanou skupinou byli šíité.²²⁴ Valná většina respondentů pocházela ze vzdělané vrstvy obyvatel, vykonávající profese na odborné úrovni.²²⁵

Ze 17 respondentů jich v letech 2019–2022 žila na území Libanonu více než polovina, v současnosti však zemi neopustila pouze třetina z nich. Tato zbylá třetina žije v hlavním městě Bejrútu, nebo v jeho okolí.²²⁶ Více než polovina odpovídajících se v minulosti účastnila protivládních protestů, kdy zároveň polovina z nich spadá do období krize 2019–2022.²²⁷ Například všichni respondenti z šíitské skupiny obyvatel se účastnili protestů v říjnu 2019.²²⁸

Důležitou otázkou v příslušném dotazníku bylo, jak dotyčný vnímá vliv Hizballáhu na politiku státu. Zde je patrné, že všechny skupiny obyvatel, s výjimkou šíitů, mají negativní pohled na toto hnutí. *Zhruba třetina respondentů doslova uvedla, že za současný kolaps státu*

²²² Viz příloha č. 2 (otázka 2).

²²³ Období středního věku definuje WHO jako rozmezí 45–60 let života.

²²⁴ Viz příloha č. 2 (otázka 1).

²²⁵ Viz příloha č. 2 (otázka 1).

²²⁶ Viz příloha č. 2 (otázka 3).

²²⁷ Viz příloha č. 2 (otázka 4).

²²⁸ Viz příloha č. 2 (otázka 4).

má odpovědnost právě Hizballáh. Převládá zde názor, že politika tohoto hnutí Libanonu škodí.²²⁹ Jak již víme, Hizballáh je šíitské hnutí, a proto se logicky očekává vysoká podpora ze strany šíitských občanů. *Je však zajímavé, že šíité v dotazníku Hizballáh nijak výrazně nebránili, spíše se zdáli být neutrální a nechťeli se k dané otázce příliš vyjadřovat.*²³⁰ Tento „vzorec“ se projevil i v další otázce, kdy jsem se ptala, zda má z jejich pohledu spolupráce Hizballáhu se Sýrií a Íránem vliv na politickou krizi. Opět jsem se setkala s tím, že šíitská skupina *bud' tento vliv vyvracela, nebo zůstávala neutrální*, zatímco ostatní skupiny daly jasně najevo, že toto spojení je katastrofální a stojí na pozadí současné krize.²³¹

Dle mého názoru *přesně takové chování poukazuje na roli identity v libanonské společnosti.* Jak jsem již zmiňovala, přestože existují i prozápadní šíité, kteří nesouhlasí se vším, co Hizballáh dělá, před ostatními členy společnosti se snaží spíše prosazovat, že za současnou krizi přece nemůže pouze Hizballáh, ale celá politická třída. Možná je identita šíitské komunity mnohem komplikovanější a rozdělenější, než se může na první pohled zdát. Nejde pouze o aktéry celého dění – pokud chceme opravdu pochopit, proč je současná situace natolik bezvýchodná, musíme se také zaměřit na roli identity lidí. Jak jsem již zmiňovala, *šíitská skupina byla již od 40. let tak trochu „vyděděncem“, jelikož původní identita Libanonu se šlity nepočítala.* Možná že právě toto sehrálo důležitou roli v postupném utváření šíitské identity, jež je rozdílná nejen ve vztahu k ostatním členům společnosti, ale v mnoha případech i ve vztahu k ostatním šíitům.

Ačkoli většina respondentů považuje spolupráci Hizballáhu se Sýrií a Íránem za zničující, prozatím nepřevládá názor, že by byla Sýrie zapletena do výbuchu v bejrútském přístavu v srpnu 2020. *Většina poukazovala na nezodpovědné a zkorumpované chování celé politické třídy* a jen hrstka z nich uvedla, že větší měrou je za tento výbuch zodpovědný právě Hizballáh. Zajímavostí je, že ti, kdo z výbuchu vinili Hizballáh, byli převážně sunnité.²³²

V další otázce jsem se ptala, zda ideologický konflikt Íránu (jakožto ochránce Hizballáhu) se Saúdskou Arábií zasahuje do tamní krize. Z odpovědí respondentů jasně převažuje názor, že nejen že má tento konflikt výrazný vliv na současnou politickou krizi, ale že *intervence těchto zemí do libanonských záležitostí pod „maskou“ ochrany dané náboženské skupiny ničila Libanon již od počátku.*²³³

Po prostudování všech zdrojů, a to včetně odpovědí z dotazníku, jsem pochopila, že Libanonci jsou vesměs proti jakémukoli vměšování se cizích států do jejich záležitostí.

²²⁹ Viz příloha č. 2 (otázka 5).

²³⁰ Viz příloha č. 2 (otázka 5).

²³¹ Viz příloha č. 2 (otázka 6).

²³² Viz příloha č. 2 (otázka 8).

²³³ Viz příloha č. 2 (otázka 7.)

Předpokládám, že *důvodem skutečně může být fakt, že již od počátku existence Libanonu se na jeho území střetávala cizí vojska*. Vždy byl tak trochu „šachovnicí“ na poli konfliktů blízkovýchodních států a libanonští občané si tím zcela oprávněně přijdou utiskováni. Když navíc vezmeme v potaz, že nejsilnější hnutí země je součástí tohoto „hašteření“, pochopíme nešťastnou povahu celé situace a rozhořčení, jež vyvolává.

Libanonci taktéž nevnímají pozitivně intervence západních mocností. V mém „vzorku libanonské společnosti“ převládá mínění, že Francie a USA by se do situace v Libanonu neměly plést, zároveň je částečně činí zodpovědné za nynější politickou krizi. Dle jejich mínění to byly právě Francie a USA, kdo svými finančními příspěvky rozdmýchal špatné hospodaření země a zkorumpovanost tamních politiků.²³⁴ Všimla jsem si u této otázky také jasného postoje ze strany šíitských obyvatel. Všichni tři šíité se shodovali v názoru, že současná pomoc ze strany těchto států není zadarmo, a že tak trochu zavání heslem „něco za něco“. Obávají se Francie a vyzdvihují, že tato pomoc „není tak docela nevinná“, jako by chtěli poukázat na postranní úmysl Západu s cílem získat v zemi politickou moc.²³⁵ Upřímně řečeno, *musíme mít na paměti, že tento názor velmi silně koresponduje s propagandou Hizballáhu proti západním mocnostem*. Nedokážu bohužel s přesností říct, jestli šíité, kteří v dotazníku odpovídali, jsou nebo nejsou příznivcem Hizballáhu, protože se k tomu nechtěli příliš vyjadřovat, nicméně určitá míra podobnosti jejich názorů je zde zcela patrná.

Jediní, kdo se v mém dotazníku plně shodovali na kladném přijetí pomoci ze strany USA a Francie, byli maronité. Tito maronité zároveň patřili mezi respondenty, jež žijí v Bejrútu, účastnili se protestů, a zároveň mají silně negativní postoj k Hizballáhu.²³⁶

Politická krize v Libanonu se rok od roku stupňuje a máme-li znát odpověď na otázku, proti komu skutečně tamní obyvatelé protestují, musíme se zaměřit také na to, co je nejvíce trápí. Jaký je tedy opakující se charakter problémů, jež rezonují libanonskou občanskou veřejností? Valná většina respondentů považuje za největší problém *celou politickou třídu a její etnokonfesní systém vládnutí*, jež prohlubuje zkorumpovanost, lhostejnost a nezodpovědnost politiků vůči občanům. Dalšími nejčastěji jmenovanými problémy, jež zároveň vyplývají z prvotního problému, jsou *chudoba, propad tamní měny a energetická krize*.²³⁷

Situace v Libanonu je pro tamní občany obtížná a není lehké se s ní vypořádat. Všichni, kteří odpovídali na příslušný dotazník, se shodli ve dvou věcech. Zaprvé, kdo mohl

²³⁴ Viz příloha č. 2 (otázka 9).

²³⁵ Viz příloha č. 2 (otázka 9).

²³⁶ Viz příloha č. 2 (otázka 9).

²³⁷ Viz příloha č. 2 (otázka 10).

a měl tu příležitost, už ze země odešel. A to malé množství z nich, jež v Libanonu zůstává, zároveň nevylučuje, že zemi při první příležitosti raději opustí, než aby strávilo zbytek svého života v takových podmínkách.²³⁸ Zadruhé, nikdo nevěří tomu, že by se situace v zemi zlepšila. Libanonští občané jsou si jistí, že *dokud politický systém v Libanonu bude takový, jaký je, a do čela vlády se budou dosazovat ti samí politici, ta samá uskupení a hnutí, země se z krize nikdy nedostane.*²³⁹

Na začátku této kapitoly jsem se chtěla dozvědět, zda náboženská příslušnost ovlivňuje názor daného člověka na tamní politiku, a musím konstatovat, že do jisté míry ano. Otázka identity je v tomto kontextu velmi důležitá. Zde se také možná dostáváme k jádru toho, proč u řady protestů stoupenci Hizballáhu útočili na ostatní demonstrující. Jejich pohled na politiku státu se zdá být odlišný, přestože je s ostatními spojuje jejich nespokojenost s tamní politickou třídou jako takovou. Náboženské rozvrstvení v Libanonu je pestré a identita, ke které se lidé vážou, je ovlivňuje i po stránce politické.

Informace, ke kterým jsem se během svého bádání dopracovala, mě přiměly k názoru, že řešení krize v následujících měsících, možná i letech, *nepřijde*. Situace ohledně reformy bude pravděpodobně stagnovat až do parlamentních voleb v květnu 2022, kdy očekávám i možné zpoždění termínu konání, protože jak se ukázalo, současná vláda není schopna konsensu s ostatními členy politické třídy. Je těžké odhadnout, jak samotné volby dopadnou. *V posledních volbách v roce 2018 měl sice Hizballáh velmi dobrý zisk, jenže právě tehdy se začala krize více prohlubovat a není tak jisté, zda toto hnutí bude stejně úspěšné.*

Nálada ve společnosti je taková, že občané tuto změnu skutečně chtějí a volají po ní. Osobně se však obávám toho, že změna je v nedohlednu. Zároveň je nutné připravit se na vlnu protestů, jež přijdou těsně před konáním voleb a po jejich konci. Vše totiž nasvědčuje tomu, že čím více se budou blížit volby, tím bude sílit tlak ze strany občanů, jež opět vyústí ve vlnu protestních akcí. V těchto volbách neočekávám žádné velké změny ve složení vlády a pravděpodobnost, že se situace časem zlepší, je mizivá. *Když totiž vezmeme v potaz informace z dostupných zdrojů a veškerá fakta, chování aktérů i samotnou otázku identity, dojde nám, v jak bezvýhodné situaci se tato země ocitá.*

²³⁸ Viz příloha č. 2 (otázka 11).

²³⁹ Viz příloha č. 2 (otázka 12).

Závěr

Cílem mé diplomové práce bylo poukázat nejen na vztah libanonské občanské veřejnosti k politické třídě, ale i na vztah domácí politiky ke geopolitické situaci Blízkého východu. Abych tyto vztahy rozklíčovala, byly pro mě důležité *dva základní aspekty – samotní aktéři a role identity, k níž se libanonští občané vážou*. To se z mého pohledu stalo zároveň i páteří celé práce, neboť v každé kapitole bylo nutné přihlížet k oběma z nich.

Neslučitelnost identity lidí v Libanonu přivedla jejich společnost do stavu, ve kterém dochází k jakémusi štěpení na šiitskou a „nešiitskou“ část. Dle veškerých informací většina těchto „nešiitů“ považuje Hizballáh za něco veskrz negativního, kdežto šiité mají tendenci Hizballáh obhajovat, popřípadě zůstat neutrální a příliš se nevyjadřovat.

Místní politický systém se již dlouhodobě potýká s vážnými problémy a žádná z nových vlád, jež se od roku 2019 dostala k moci, nebyla schopna zakročit, dát do pohybu potřebné reformy a vytvořit funkční plán, jak celou politickou a ekonomickou krizi vyřešit. Lidé již politikům nedůvěřují a čím dál tím více ztrácejí naději, že někdy dojde ke změně v tomto etnokonfesním politickém systému, jež je plný korupce a nedbalosti.

Situaci na poli domácí politiky zároveň ovlivňuje její vztah k okolním státům Blízkého východu. Hizballáh, jež dle mínění občanů ještě více prohlubuje krizi svou spoluprací se Sýrií a Íránem, a jež opět pomalu rozdmýchává konflikt mezi Libanonem a Izraelem, stojí proti snahám Saúdské Arábie zemi pomoci a najít společnou řeč s novou vládou premiéra Míkátího. Hizballáh je totiž velmi kritický ke spolupráci bývalého premiéra Saada Harírího se Saúdskou Arábií (jež je navíc napojena na USA) a v rámci své propagandy vede proti této „ose“ velmi tvrdou rétoriku.

Z hlediska významnosti aktérů je nutné dodat, že vliv Sýrie v Libanonu se v posledních letech zmenšil. *Politickou moc v Sýrii si postupně přerozděluje Írán a Putinovo Rusko, což má samozřejmě dopad i na samotný Libanon*. Území Libanonu těmto státům sloužilo jako bojiště už od svého založení, a není tomu jinak ani v regionálním politickém konfliktu mezi Saúdskou Arábií (a jejím spojencem USA) a Íránem. Vliv Íránu na Libanon tak čím dál tím více roste, a to především prostřednictvím podporování Hizballáhu a šíření představy o boji proti nebezpečnému hegemonu. Tento konflikt tak zároveň koreluje s komplikovaným vztahem mezi šiitskou a „nešiitskou“ částí obyvatelstva. Mým úkolem je nyní odpovědět na dvě hlavní výzkumné otázky. Začnu u otázky první, kdy jsem se ptala, *zda jsou občanské protesty zaměřeny proti politické třídě jako takové, nebo zda je jejich terčem*

především Hizballáh a jeho spojenci. Zde jednoznačně říkám, že pokud se budeme bavit o tom, proti komu občané protestují, je to ve valné většině případů celá politická třída. Nejde o to, jestli je zkorumpované a nezodpovědné jen hnutí Hizballáh, ale o to, že v očích Libanonců je to celá politická třída, jež svým chováním uvrhla zemi na pokraj bída. Pokud bychom se však Libanonců zeptali, *kteou část vlády pokládají za nejvíce vinnou*, dost pravděpodobně by odpověděli, že Hizballáh. Výjimku by tvořila pouze silná šíitská komunita, jež toto hnutí podporuje zejména na jihu země. Dle veškerých informací většina „nešiiů“ Hizballáh považuje za něco veskrz negativního. Považují jej za hnutí, jež ještě více svými milicemi a propagandou devastuje jejich zemi a prohlubuje nastalou krizi.

Tím se dostávám k druhé výzkumné otázce, která se zaměřovala na to, jak protesty souvisejí se spoluprací hnutí Hizballáh se Sýrií, Íránem a jejich konfliktem se západními velmocemi. Jsem přesvědčena, že určitou souvislost zde můžeme nalézt. Zaprvé, vojenské akce Hizballáhu (podporované a dotované Íránem i Sýrií) a jeho chování na poli geopolitiky Blízkého východu přivedly zemi v minulých letech do sankcí ze strany západních států i Saúdské Arábie, jež měly vliv na již tak špatnou ekonomiku země. Zadruhé, silná propaganda Hizballáhu proti západním státům je jedním z důvodů, proč si státy kladou jisté podmínky, za kterých poskytnou Libanonu potřebnou finanční pomoc. Chtějí si být totiž jisti, že jejich pomoc nevyjde vniveč.

Hizballáh má v zemi značnou politickou moc, které se nehodlá vzdát. Proto také trvá na uchování statu quo v tamním *politickém systému, který je však původcem celé současné krize*. Proto se toto hnutí snaží všemožnými prostředky zmařit cokoli, co by jej mohlo oslabit – například vyšetřování viníků výbuchu v bejrútském přístavu, což zároveň byla jedna z podmínek finanční pomoci, kterou si určila Francie. Saúdská Arábie byla v tomto ohledu ještě přísnější a vyzvala premiéra Míkátího, aby již podnikl jisté kroky proti Hizballáhu, který komplikuje společná jednání mezi oběma zeměmi. Bez tohoto kroku totiž pravděpodobně nepříjde ani slíbená pomoc z oblasti Perského zálivu.

Pokud tedy Hizballáh spolupracuje se zeměmi, jež jsou v konfliktu se západními státy nebo zeměmi Perského zálivu, a zároveň podniká vlastní akce proti nim, narušuje tím nejen stabilitu země, ale i její geopolitiku a ekonomiku. S tím, jak narůstají problémy v těchto oblastech (zejména v ekonomice), narůstají i problémy tamních obyvatel. Když se toto „narušování“ stability země ze strany Hizballáhu navíc spojí se zkorumpovaností ostatních politiků v daném systému a s odmítáním jakékoli politické odpovědnosti vůči občanům, je jasné, že lidé budou toužit po změně. Nesmíme však zapomínat, že hnutí Hizballáh není ve vládě samo. Krize táhnoucí se od roku 2019 je chybou politického systému jako takového,

chybou celé politické třídy.

Etnokonfesní systém této země je tak nakonec tím, co ji dovedlo na pomyslný okraj propasti. Strukturální příčiny krize jsou dány nejen faktory na úrovni aktérů, ale i samotnou otázkou identity Libanonců. Zdroje a fakta, s nimiž jsem pracovala, tyto strukturální příčiny vyzdvihují, a z obou aspektů tak plyne bezvýchodnost celé situace.

Současný Libanon však skýtá řadu doposud neprobádaných oblastí. Z hlediska dalšího zkoumání by proto bylo například zajímavé zaměřit se detailněji na to, jak stoupá či klesá podpora hnutí Hizballáh u šíitské komunity napříč celou zemí. Nabízí se zde i prostor pro případnou analýzu výsledků parlamentních voleb po květnu 2022, či pro vytvoření návrhu nového politického systému, jež by si s problémy této země dokázal lépe poradit a natolik je nepodněcoval, jako je tomu u současného etnokonfesního systému.

Seznam použité literatury a zdrojů

Odborná literatura:

ABISAAB, R.J. a ABISAAB, M. *The Shi'ites of Lebanon: Modernism, Communism, and Hizbullah's Islamists (Middle East Studies Beyond Dominant Paradigms)*. Syracuse University Press, 2017, s. 115–116. ISBN 0815635095.

DAHER, A. *Hezbollah: Mobilization and Power*. 1. vyd. Oxford University Press, 2019, s. 43. ISBN 0190495898.

DAHER, J. *Hezbollah: The Political Economy of Lebanon's Party of God*. 1. vyd. Pluto Press, 2016, s. 9. ISBN: 978-0-7453-3689-3.

FIRRO, K. M. *Inventing Lebanon: Nationalism and the State under the Mandate*. London and New York: I. B. Tauris, 2002, s. 67. ISBN 1860648576.

GATES, Carolyn. *The Historical Role of Political Economy in the Development of Modern Lebanon*. Centre for Lebanese Studies, 1989, s. 32. ISBN 1870552113.

HAJJAR, S.G. *Hizballah: terrorism, national liberation, or menace?* University of Michigan Library, 2002, s. 2. ISBN 1-58487-097-4.

HARB, Z. *Channels of Resistance in Lebanon: Liberation Propaganda, Hezbollah and the Media*. Bloomsbury Publishing PLC, 2011, s. 108–181. ISBN: 9781848851214.

HAZRAN, Y. *The Rise of Politicized Shi'ite Religiosity and the Territorial State in Iraq and Lebanon* [online]. Middle East Journal, 2010, 64(4), 521–541 [vid. 2021-03-15]. Dostupné z: <http://www.jstor.org/stable/40926498>.

CHEHABI, H. *Distant Relations: Iran and Lebanon in the Last 500 Years*. I. B. Tauris, 2006, s. 229. ISBN: 1860645615.

ISSAWI, CH. *An Economic History of the Middle East and North Africa*. 1. vyd. Routledge, 2006, s. 58. ISBN 0415607604.

JORISCH, A. *Beacon of Hatred: Inside Hizballah's Al-Manar Television*. Washington, DC: Washington Institute for Near East Policy, 2004, s. 101. ISBN: 0944029884.

LEVITT, M. Hezbollah: *The Global Footprint of Lebanon's Party of God*. Georgetown University Press; Revised ed. Edition, 2015, s. 8. ISBN 9781626162013.

NASR, S. *Backdrop to Civil War: The Crisis of Lebanese Capitalism* [online]. MERIP Reports, 1978, 73, 3–13 [vid. 2021-03-28]. Dostupné z: <https://doi.org/10.2307/3012262>.

NASRALLAH, S.H. *Voice of Hezbollah: The Statements of Sayyed Hassan Nasrallah*. Verso Books, 2007, s. 2–4. ISBN: 9781844671533.

NORTON, A. R. *Amal and the Shia: struggle for the soul of Lebanon*. Austin: University of Texas Press, 1987, s. 42. ISBN 0292730403.

TRABOULSI, F. *From Social Crisis to Civil War (1968–1975)*. In *A History of Modern Lebanon* (pp. 157–190) [online]. Pluto Press, 2012, s. 160 [vid. 2021-04-1]. ISBN: 978-1-84964-728-1. Dostupné z: <https://doi.org/10.2307/j.ctt183p4f5.16>.

Elektronické zdroje:

ADAMUŠKOVÁ, P. *Vliv revoluce v Sýrii na stabilitu Libanonu*. Bakalářská práce. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita v Brně. Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce: Pavel PŠEJA. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/xcdzw/Vliv_revoluce_v_Syrii_na_stabilitu_Libanonu_Adamuskova_344468.pdf

A man is shot dead as scuffles over food multiply amid Lebanon's economic collapse – L'Orient Today. L'Orient Today [online]. Copyright © 2021 L [vid. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://today.lorientlejour.com/article/1258622/a-man-is-shot-dead-as-scuffles-over-food-multiply-amid-lebanons-economic-collapse.html>.

Amnesty International. Lebanon: Investigate alarming use of force on largely peaceful protests [online]. December 19, 2019 [vid. 2022-02-16]. Dostupné z: https://www-amnesty-org.translate.google/en/latest/news/2019/12/lebanon-investigate-alarming-use-of-force-on-largely-peaceful-protests/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

Anti-government movement continues in Lebanon with 'social distancing' protests. Home Page [The New Arab [online]. Copyright © 2022 The New Arab [vid. 2022-03-06]. Dostupné

z: <https://english.alaraby.co.uk/news/anti-government-movement-continues-lebanon-social-distancing-protests>.

Armed Conflict Location & Event Data Project. A new season of unrest in Lebanon [online]. ACLED 2021 [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://acleddata.com/2021/05/12/a-new-season-of-unrest-in-lebanon/>.

Armed Conflict Location & Event Data Project. Breaking the Barriers: One Year of Demonstrations in Lebanon [online]. JSTOR: Access Check. JSTOR HomeCopyright ©2000. Oct. 27, 2020 [vid. 2022-02-12]. Dostupné z: https://www.jstor.org/stable/resrep26625?seq=1#metadata_info_tab_contents.

Armed Conflict Location & Event Data Project (ACLED). 10 conflicts to worry about in 2022 [online]. ACLED 2022, s. 25–28 [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: https://acleddata.com/acleddatanew/wp-content/uploads/2022/03/ACLED_Report_10-Conflicts-2022_Feb_2022_Web_Pub.pdf.

As Beirut's fury grows, Hezbollah leader warns against blaming Shiite militia for devastation [online]. The Washington Post 2020 [vid. 2020-03-14]. Dostupné z: https://www.washingtonpost.com/world/middle_east/beirut-explosions-rescue-victims/2020/08/07/5c78297e-d819-11ea-a788-2ce86ce81129_story.html.

Beirut explosion: Angry protesters storm government ministries – BBC News. BBC – Homepage [online]. Copyright © 2022 BBC. The BBC is not responsible for the content of external sites. [vid. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-53704998>.

Beirut Explosion: Lebanon Prime Minister Charged With Negligence - The New York Times. The New York Times – Breaking News, US News, World News and Videos [online]. Copyright © [vid. 2022-03-27]. Dostupné z: <https://www.nytimes.com/2020/12/10/world/middleeast/beirut-explosion-charges.html>.

Beirut explosion: Macron calls for 'deep change' in Lebanon after blast – BBC News. BBC – Homepage [online]. Copyright © 2022 BBC. The BBC is not responsible for the content of external sites. [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/news/world-middle-east-53686563>.

Beirut, Lebanon. 18th Feb, 2022. Depositor protests outside a bank in downtown, Beirut, Lebanon, February 18 2022 [online]. Copyright © 2022 Alamy Limited [vid. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.alamy.com/beirut-lebanon-18th-feb-2022-depositor-protests-outside-a-bank-in-downtown-beirut-lebanon-february-18-2022-because-of-lebanons-financial-default-government-and-the-banks-currently-apply-capital-control-law-on-peoples-accounts-in-lebanese-banks-so-they-cant-withdraw-their-money-or-transfer-it-abroad-anywhere-while-riad-salame-the-chief-of-lebanese-central-bank-is-wanted-by-many-countries-police-including-lebanon-and-luxembourg-photo-by-elisa-gestri-credit-sipa-usaalamy-live-news-image461090073.html>.

BLAIR, Edmund. Explainer: Lebanon's financial crisis and how it happened | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-01-29]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/lebanons-financial-crisis-how-it-happened-2022-01-23/>.

Burning tires: Lebanon's protesters send dark, angry message | AP News. Associated Press News: Breaking News | Latest News Today [online]. Copyright © copyright [cit. 19.04.2022]. Dostupné z: <https://apnews.com/article/health-lebanon-coronavirus-pandemic-financial-markets-beirut-7a01cc396e715baa2875eff533f39e0d>.

Collective Action digest - 22 October 2019 | Civil Society Knowledge Centre. Google Translate [online]. Copyright © 2022 [vid. 2022-03-05]. Dostupné z: https://civilsociety--centre-org.translate.goog/digest/collective-action-digest-22-october-2019?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

Council of the EU. Lebanon: EU adopts a framework for targeted sanctions [online]. Consilium [vid. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2021/07/30/lebanon-eu-adopts-a-framework-for-targeted-sanctions/>.

Demonstration Alert: U.S. Embassy Beirut, Lebanon (January 12, 2022) [online] - U.S. Embassy in Lebanon [vid. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://lb.usembassy.gov/demonstration-alert-u-s-embassy-beirut-lebanon-january-12-2022/>.

End Hezbollah's terrorist hegemony, Saudi envoy tells Lebanon's politicians [online]. Alarabyanews 2022 [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2022/01/07/End-Hezbollah-s-terrorist-hegemony-Saudi-envoy-tells-Lebanon-s-politicians>.

France says UAE to join French-Saudi fund to support Lebanon | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/middle-east/france-says-uae-join-french-saudi-fund-support-lebanon-2022-01-11/>.

GALER, Sophia Smith. Lebanon is drowning in its own waste – BBC Future. BBC – Homepage [online]. Copyright © 2022 BBC. [vid. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.bbc.com/future/article/20180328-lebanon-is-drowning-in-its-own-waste>.

GELDI, Mahmoud. Who is Tarek Bitar? Judge heading probe into deadly Beirut Port blast [online]. AAcom 2021 [vid. 2022-03-18]. Dostupné z: <https://www.aa.com.tr/en/middle-east/who-is-tarek-bitar-judge-heading-probe-into-deadly-beirut-port-blast/2393718>.

Hezbollah head says gov't fall could push Lebanon into 'chaos' | Hezbollah News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-01]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2019/10/25/hezbollah-head-says-govt-fall-could-push-lebanon-into-chaos>.

Hezbollah Is Not Interested in a War with Israel. Arab Center Washington DC [online]. Copyright ©2022 Arab Center Washington DC. All rights reserved [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://arabcenterdc.org/resource/hezbollah-is-not-interested-in-a-war-with-israel/>.

Hezbollah walks tightrope between two opposing goals to deter Israel – Atlantic Council. Atlantic Council – Shaping the global future together [online]. Copyright © 2021 Atlantic Council [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.atlanticcouncil.org/blogs/menasource/hezbollah-walks-tightrope-between-two-opposing-goals-to-deter-israel/>.

Hezbollah will respond if Israel behind Beirut blast, says Nasrallah | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2020 Reuters. All Rights Reserved. [vid. 2020-03-14]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-lebanon-security-blast-idUSKCN25A18R>.

Hezbollah's Hassan Nasrallah accuses Saudi Arabia of 'terrorism' | Hezbollah News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-18]. Dostupné z:

<https://www.aljazeera.com/news/2022/1/3/hezbollahs-nasrallah-accuses-saudi-arabia-of-terrorism>.

HOUSSARI, Najia. IMF sending \$1bn loan to Lebanon but 'funds might be wasted' | Arab News. Arab News – Worldwide Latest Breaking News & Updates [online]. Copyright © 2022 SAUDI RESEARCH [vid. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://www.arabnews.com/node/1929471/middle-east>.

HOUSSARI, Nadija. Lebanon complains to UN over Israeli airspace violations | Arab News. Arab News – Worldwide Latest Breaking News & Updates [online]. Copyright © 2022 SAUDI

RESEARCH [vid. 2022-02-06]. Dostupné z: <https://www.arabnews.com/node/1914581/middle-east>.

Hundreds of Lebanese protest COVID-19 measures targeting unvaccinated [online]. Alarabyanews 2021 [vid. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://english.alarabiya.net/coronavirus/2022/01/08/Hundreds-of-Lebanese-protest-COVID-19-measures-targeting-unvaccinated>.

CHARBEL, Salloum. Lebanon Risks Another Trash Crisis | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2018 Marwan Naamani [vid. 2021-10-10]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/09/23/lebanon-risks-another-trash-crisis>.

CHEHAYEB, Kareem. Lebanon: The assassination of activist Lokman Slim, one year on | Hezbollah News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-02-04]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/3/assassination-of-activist-lokman-slim-in-lebanon-one-year-on>.

CHEHAYEB, Kareem. State of decay: How rubbish became Lebanon's latest dumpster fire | Business and Economy News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2021-10-26]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/economy/2021/11/17/state-of-decay-how-garbage-became-lebanons-latest-dumpster-fire>.

CHEHAYEB, Kareem. Opinion: Lebanon's riots come as no surprise — even during a pandemic [online]. The Washington Post 2020 [vid. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.washingtonpost.com/opinions/2020/04/30/lebanons-riots-come-no-surprise-even-during-pandemic/>.

CHEHAYEB, Kareem. UNRWA in 'race against time' for Palestinian refugees in Lebanon | UNRWA News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/19/unrwa-in-race-against-time-for-palestinian-refugees-in-lebanon>.

IDF says it downed Hezbollah drone that entered Israeli airspace | The Times of Israel. The Times of Israel | News from Israel, the Middle East and the Jewish World [online]. Copyright © 2022 [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.timesofisrael.com/idf-says-it-downed-hezbollah-drone-that-entered-israeli-airspace/>.

Iraq in Worst Political Crisis in Years as Death Toll Mounts From Protests – The New York Times. Google Translate [online]. Copyright © [vid. 2022-02-19]. Dostupné z: https://www-nytimes-com.translate.goog/2019/12/21/world/middleeast/Iraq-protests-Iran.html?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

Israel strikes sites in southern Lebanon in response to rocket attacks. [online]. Copyright © 2022 Copyright France 24 [vid. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/middle-east/20210805-israeli-aircraft-strike-sites-in-south-lebanon-as-tensions-flare>.

Izrael začal stahovat své vojáky z jihu Libanonu | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. iROZHLAS – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [vid. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/izrael-zacal-stahovat-sve-vojaky-z-jihu-libanonu_200608151859_mmatusu.

Judicial assistants across Lebanon begin weeklong strike – L'Orient Today. L'Orient Today [online]. Copyright © 2021 L [vid. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://today.lorientlejour.com/article/1290786/judicial-assistants-across-lebanon-begin-weeklong-strike.html>.

KARASAPAN, Omer. Why Syrian refugees in Lebanon are a crisis within a crisis [online]. Brookings [vid. 2021-12-05]. Dostupné z: <https://www.brookings.edu/blog/future-development/2021/04/15/why-syrian-refugees-in-lebanon-are-a-crisis-within-a-crisis>.

KEJLOVÁ, Tamara. Dvě invaze, jedna občanská válka. Sýrie a Izrael okupovaly Libanon celé dekády, masakrům nebránily — ČT24 — Česká televize. ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR — Česká televize [online]. Copyright © Česká televize 1996 [vid. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/svet/3075110-dve-invaze-jedna-obcanska-valka-syrie-a-izrael-okupovaly-libanon-cele-dekady-masakrum>.

KIMBALL, Kelly. Lebanon's Economic and Political Crisis Deepened in 2021. Foreign Policy – the Global Magazine of News and Ideas [online]. Copyright © 2022, The Slate Group [vid. 2021-12-28]. Dostupné z: <https://foreignpolicy.com/2021/12/26/lebanon-economic-crisis-politics-covid-2021/>.

Lebanese army denies beating, electrocuting detained protesters | News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2020/5/4/lebanese-army-denies-beating-electrocuting-detained-protesters>.

Lebanese cabinet meets after hiatus, amid friction over budget | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/rates-bonds/lebanon-finance-minister-says-no-deal-yet-fx-rate-budget-draft-2022-01-24/>.

Lebanese police remove Beirut protest camp | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 0 Reuters. All Rights Reserved. [vid. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-lebanon-crisis-camp-idUSKBN21F0QA>.

Lebanese president calls on army to prevent protesters blocking roads | Arab News. Arab News – Worldwide Latest Breaking News & Updates [online]. Copyright © 2022 SAUDI RESEARCH [vid. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.arabnews.com/node/1822221/middle-east>.

Lebanese protesters block roads over economic meltdown | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/markets/currencies/lebanese-protesters-block-roads-over-economic-meltdown-2021-11-29/>.

Lebanese security forces, protesters clash for second night | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2020 Reuters. All Rights Reserved. [vid. 2022-03-05]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-lebanon-crisis-protests-idUSKBN1ZI0DS>.

Lebanon: Almost three-quarters of the population living in poverty | UN News. [online]. Copyright © UNITED NATIONS [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: https://news-un-org.translate.google/en/story/2021/09/1099102?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

Lebanon: Anti-government protests reported in Tripoli April 27 /update 100 | Crisis24. Crisis24 | Actionable Risk Management [online]. Copyright © Crisis24 [vid. 2021-11-30]. Dostupné z: <https://crisis24.garda.com/alerts/2020/04/lebanon-anti-government-protests-reported-in-tripoli-april-27-update-100>.

Lebanon: Broken Promises On Women's Rights | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © Marwan Naamani [vid. 2021-11-20]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/11/04/lebanon-broken-promises-womens-rights>.

Lebanon: Business owners plan to protest in Beirut March 22 | Crisis24. Crisis24 | Actionable Risk Management [online]. Copyright © Crisis24 [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://crisis24.garda.com/alerts/2022/03/lebanon-business-owners-plan-to-protest-in-beirut-march-22>.

Lebanon Faces Grave Threat to Stability as Poverty Mounts — Naharnet. Naharnet — Lebanon's leading news destination [online]. Copyright © 2022 [vid. 2022-03-06]. Dostupné z: <https://www.naharnet.com/stories/en/271744>.

Lebanon man sets himself on fire in protest of dire living conditions – Middle East Monitor. Middle East Monitor – Latest news from the Middle East and North Africa [online]. Copyright © Ardi Associates Ltd 2009 [vid. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://www.middleeastmonitor.com/20211217-lebanon-man-sets-himself-on-fire-in-protest-of-dire-living-conditions/>.

Lebanon Needs to Step up on Reform, Says Saudi Foreign Minister [online]. US News Copyright © 2022. [vid. 2022-02-24]. Dostupné z:

<https://www.usnews.com/news/world/articles/2022-02-19/lebanon-needs-to-step-up-on-reform-says-saudi-foreign-minister>.

Lebanon: New Coalition to Defend Free Speech | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2022 Human Rights Watch [vid. 2021-06-14]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/07/13/lebanon-new-coalition-defend-free-speech>.

Lebanon: New government wins parliament's confidence vote | Business and Economy News | Al Jazeera. Google Translate [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2021-10-10]. Dostupné z: https://www.aljazeera-com.translate.google/economy/2021/9/20/lebanon-new-government-wins-parliaments-confidence-vote?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

Lebanon: One Protester Dead in Tripoli | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 AP Photo [vid. 2022-03-08]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/04/29/lebanon-one-protester-dead-tripoli>.

Lebanon PM Hassan Diab resigns less than a week after deadly Beirut explosion [online]. Alarabyanews 2020 [vid. 2022-03-13]. Dostupné z: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2020/08/10/Lebanese-PM-Hassan-Diab-s-cabinet-resigns-after-Beirut-explosion-Reports>.

Lebanon: Protest ongoing in Tripoli, Dec. 15. | Crisis24. Crisis24 | Actionable Risk Management [online]. Copyright © Crisis24 [vid. 2022-03-26]. Dostupné z: <https://crisis24.garda.com/alerts/2021/12/lebanon-protest-ongoing-in-tripoli-dec-15>.

Lebanon protests: All the latest updates | News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-02-28]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2019/10/21/lebanon-protests-all-the-latest-updates>.

Lebanon: Refugees at Risk in Covid-19 Response | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 Mahmoud Zayyat [vid. 2021-12-04]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/04/02/lebanon-refugees-risk-covid-19-response>.

Lebanon: Sexual Harassment Law Missing Key Protections | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © ANWAR AMRO [vid. 2021-11-30]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2021/03/05/lebanon-sexual-harassment-law-missing-key-protections>.

Lebanon Sinking into One of the Most Severe Global Crises Episodes, amidst Deliberate Inaction [online]. Copyright © [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: https://www-worldbank-org.translate.google/en/news/press-release/2021/05/01/lebanon-sinking-into-one-of-the-most-severe-global-crises-episodes?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

Lebanon teachers strike over conditions as education crisis grows | Education News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-22]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2022/1/22/teachers-strike-as-lebanons-education-crisis-worsens>.

Lebanon tensions: Hezbollah leader warns 100,000 fighters 'ready for combat' - France 24. [online]. Copyright © 2022 Copyright France 24 [cit. 2021-11-28]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/video/20211019-lebanon-tensions-hezbollah-leader-warns-100-000-fighters-ready-for-combat>.

Lebanon's Association Of Banks Announced A 2 – Day Strike. 961 - Lebanon's Leading Independent News, Media, Community & Lifestyle Company [online]. Copyright © 2021 All Rights Reserved, The961 Foundation [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.the961.com/association-of-banks-2-days-strike/>.

Lebanon's cash for power generation may run out at the end of March, says minister | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 0 Reuters. All Rights Reserved. [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-lebanon-crisis-fueloil-idUSKBN2AN1B0>.

Lebanon's Inflation Rate Rose Aggressively, Hitting 10.04% in January 2020 [online]. Bloominvest [vid. 2022-03-05]. Dostupné z: <https://blog.blominvestbank.com/32787/lebanons-inflation-rate-rose-aggressively-hitting-10-04-in-january-2020/>.

Lebanon's LGBT People Reclaim Their Power | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 Marwan Tahtah for

Human Rights Watch [vid. 2021-12-04]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/news/2020/05/07/lebanons-lgbt-people-reclaim-their-power>.

Lebanon's supermarkets: On the frontline of an economic crisis. Home Page |The New Arab [online]. Copyright © 2022 The New Arab [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://english.alaraby.co.uk/analysis/lebanons-supermarkets-frontline-economic-crisis>.

Lebanon's taxi, bus and van drivers block roads in protest of surging prices [online]. Alarabyanews 2022 [vid. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2022/02/02/Lebanon-s-taxi-bus-and-van-drivers-block-roads-in-protest-of-surging-prices>.

'Listen to our pleas': Beirut blast victims demand global support | Beirut explosion News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2022/2/18/call-for-fair-investigation-for-beirut-blast-victims>.

MARTINOVSKÝ, Marek. Hizballáh musí dělat škrt. Zafungovaly americké sankce a Írán už ho nemůže financovat – Seznam Zprávy. Seznam Zprávy [online]. Copyright © 1996 [vid. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/hizballah-musi-delat-skrty-zafungovaly-americke-sankce-a-iran-uz-ho-nemuze-financovat-72278>.

Ministerstvo zemědělství ČR. Nový program Mezinárodního měnového fondu na záchranu Libanonu (Ministerstvo zemědělství, eAGRI). [online]. Copyright © 2009 [vid. 2021-11-13]. Dostupné z: <https://eagri.cz/public/web/mze/ministerstvo-zemedelstvi/proexportni-okenko/novy-program-mezinarodniho-menoveho.html>.

O co jde u farem Šibá? | Plus. Český rozhlas Plus [online]. Copyright © 1997 [vid. 2021-04-17]. Dostupné z: <https://plus.rozhlas.cz/o-co-jde-u-farem-siba-7812063>.

PICARD, E. „10. The Political Economy of Civil War in Lebanon“. War, Institutions, and Social Change in the Middle East [online], edited by Steven Heydemann, Berkeley: University of California Press, 2000, pp. 292-322, [vid. 2021-04-8]. Dostupné z: <https://www.degruyter.com/document/doi/10.1525/9780520925229-011/html?lang=en>.

Power cuts increase in Lebanon as private generator owners strike [online]. The national news [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.thenationalnews.com/world/mena/power-cuts-increase-in-lebanon-as-private-generator-owners-strike-1.1055944>.

Protesters block Lebanon's roads to protest economic crash, soaring prices | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-03-19]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/middle-east/protesters-block-lebanons-roads-protest-economic-crash-soaring-prices-2022-01-13/>.

Protesters block roads in Lebanon as currency hits new low [online]. Almonitor 2022 [vid. 2022-03-21]. Dostupné z: <https://www.al-monitor.com/originals/2022/01/protesters-block-roads-lebanon-currency-hits-new-low#ixzz7QwL6uPPO>.

ReliefWeb – Informing humanitarians worldwide [online]. Copyright ©p7 [vid. 2022-03-08]. Dostupné z: https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/20200812_acaps_secondary_data_review_beirut_explosion_0.pdf.

Roadblocks across Lebanon as anger rises over Diab pick as PM | News | Al Jazeera. Google Translate [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-07]. Dostupné z: https://www.aljazeera-com.translate.goog/news/2019/12/20/roadblocks-across-lebanon-as-anger-rises-over-diab-pick-as-pm/?_x_tr_sl=en&_x_tr_tl=cs&_x_tr_hl=cs&_x_tr_pto=op,sc.

Saudi-Lebanon diplomatic crisis worsens as envoy expelled, imports banned | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 2022 Reuters. [vid. 2022-02-24]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/world/middle-east/saudi-expels-lebanese-ambassador-bans-all-imports-lebanon-2021-10-29/>.

Saúdská Arábie rozdmýchává konflikty v Libanonu, tvrdí Hizballáh - Aktuálně.cz. Zprávy - Aktuálně.cz [online]. Copyright © [vid. 2021-04-20]. Dostupné z: <https://zpravy.aktualne.cz/zahranici/saudska-arabie-rozdmychava-konflikty-v-libanonu-tvrdi-hizbal/r~6b5d6c30dff11e5807d0025900fea04/>.

Several killed in Beirut violence [online]. DW News 2021 [vid. 2022-03-24]. Dostupné z: <https://www.dw.com/en/several-killed-in-beirut-violence/av-59510246>.

SHERLOCK, Ruth. Mass Protests Have Followed The Beirut Explosion. What's Next? [online]. NPR News [vid. 2021-11-06]. Dostupné z: <https://www.npr.org/2020/08/14/901651660/mass-protests-have-followed-the-beirut-explosion-whats-next?t=164596196220>.

Světoví lídři se dohodli na finanční podpoře Libanonu v hodnotě více než 6,6 miliardy korun | iRozhlas – spolehlivé zprávy. iRozhlas – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [vid. 2022-03-28]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/vybuch-v-bejrutu-obnova-darcovska-konference-libanon_2008092141_vtk.

Syrian businessmen linked to firm that bought Beirut explosives | Beirut explosion News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2021/1/14/syrian-businessmen-linked-to-firm-that-bought-beirut-blast-matter>.

ŠNAIDAUF, Jan. Libanonský Hizbulláh: vznik a transformace hnutí 1982-2000 - Asociace pro mezinárodní otázky. AMO.cz - Asociace pro mezinárodní otázky [online]. 29. 9. 2002, [vid. 2021-04-5]. Dostupné z: <https://www.amo.cz/libanonsky-hizbullah-vznik-a-transformace-hnuti-1982-2000/>.

TÁBORSKÁ, Marika; HROMÁDKA, Martin; POHANKA, Vít. K atentátu na expremiéra Libanonu se přihlásili neznámí islamisté | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. iROZHLAS – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [vid. 2021-04-17]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/k-atentatu-na-expremiera-libanonu-se-prihlasili-neznami-islamiste_200502142234_mtaborska.

Tear gas, stone throwing as Beirut demonstration turns violent | News | Al Jazeera. Breaking News, World News and Video from Al Jazeera [online]. Copyright © 2022 Al Jazeera Media Network [vid. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.aljazeera.com/news/2020/6/6/tear-gas-stone-throwing-as-beirut-demonstration-turns-violent>.

Tense protest in front of Finance Ministry office in Tripoli – L'Orient Today. L'Orient Today [online]. Copyright © 2021 L [vid. 2022-03-31]. Dostupné z: <https://today.lorientlejour.com/article/1290353/tense-protest-in-front-of-finance-ministry-office-in-tripoli.html>.

The Corrupt Political Class That Broke Lebanon | Foreign Affairs. Foreign Affairs Magazine [online]. Copyright ©2022 Council on Foreign Relations, Inc. All Rights Reserved. [vid. 2022-03-10]. Dostupné z: <https://www.foreignaffairs.com/articles/lebanon/2020-08-14/corrupt-political-class-broke-lebanon>.

The EU Commission. Lebanon: the European Union deploys an Election Observation Mission [online]. European Commission [vid. 2022-02-06]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/news/lebanon-european-union-deploys-election-observation-mission-2022-02-23_cs.

The UN Refugee Agency Lebanon. Education – UNHCR Lebanon. UNHCR – The UN Refugee Agency [online]. Copyright © UNHCR 2001 [vid. 2022-01-30]. Dostupné z: [https://www.unhcr.org/lb/education#:~:text=There%20are%20currently%20some%20488%2C000,\(3%2D18%20years\).&text=Nevertheless%2C%20more%20than%20half%20of,school%2C%20mainly%20adolescents%20and%20youth](https://www.unhcr.org/lb/education#:~:text=There%20are%20currently%20some%20488%2C000,(3%2D18%20years).&text=Nevertheless%2C%20more%20than%20half%20of,school%2C%20mainly%20adolescents%20and%20youth).

The U.S. Department of the Treasury. Treasury Targets Hizballah Finance Official and Shadow Bankers in Lebanon [online]. U.S. Department of the Treasury [vid. 2022-02-07]. Dostupné z: <https://home.treasury.gov/news/press-releases/jy0170>.

Three rockets launched at Israel from Lebanon, no damage, says Israeli military. [online]. Copyright © 2022 Copyright France 24 [vid. 2022-02-05]. Dostupné z: <https://www.france24.com/en/live-news/20210513-three-rockets-launched-at-israel-from-lebanon-no-damage-says-israeli-military>.

Tripoli, Lebanon's poorest city, on edge after curfew, protests | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 0 Reuters. All Rights Reserved. [vid. 2022-03-20]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/lebanon-crisis-protests-int-idUSKBN2A31MZ>.

Trump says Beirut explosion seems to be 'bomb of some kind,' cites generals | Reuters. Breaking International News & Views | Reuters [online]. Copyright © 0 Reuters. All Rights Reserved. [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.reuters.com/article/us-lebanon-security-blast-trump-idUSKCN2502YG>.

Trump walks back claim that Beirut explosion was caused by bomb | Fox News. Fox News – Breaking News Updates | Latest News Headlines | Photos & News Videos [online]. Copyright ©2022 FOX News Network, LLC. All rights reserved. [vid. 2022-03-17]. Dostupné z: <https://www.foxnews.com/politics/trump-walks-back-beirut-claim-explosion>.

Two explanations for why Hezbollah struck Israel – Israel News - Haaretz.com. Haaretz | Israel news, COVID vaccine data, the Middle East and the Jewish World - Haaretz.com [online]. Copyright © Haaretz Daily Newspaper Ltd. All Rights Reserved [vid. 2022-03-28].

Dostupné z: <https://www.haaretz.com/israel-news/.premium.HIGHLIGHT-two-explanations-hezbollah-struck-israel-lebanon-war-1.10099837?lts=1631103314663>.

UN peacekeepers attacked in south Lebanon, UNIFIL calls on govt to investigate [online]. Alarabyanews 2021 [vid. 2022-03-29]. Dostupné z: <https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2021/12/22/UN-peacekeepers-attacked-in-south-Lebanon-UNIFIL-calls-for-immediate-investigation>.

UNICEF. Lebanon: Escalating crisis puts children at risk as the majority of families cannot afford to meet the basic needs of their children [online]. Copyright © 2021 [vid. 2022-01-28]. Dostupné z: <https://www.unicef.org/press-releases/lebanon-escalating-crisis-puts-children-risk-majority-families-cannot-afford-meet>.

UNICEF. Lebanon: Children's future on the line [online]. Copyright © 2021 [vid. 2022-01-27]. Dostupné z: <https://www.unicef.org/lebanon/media/6541/file>.

World Report 2021: Lebanon | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2020 AP Photo [vid. 2022-01-15]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2021/country-chapters/lebanon>.

World Report 2022: Lebanon | Human Rights Watch. Human Rights Watch | Defending Human Rights Worldwide [online]. Copyright © 2021 Elisa Gestri [vid. 2021-10-30]. Dostupné z: <https://www.hrw.org/world-report/2022/country-chapters/lebanon>.

Začala druhá libanonská válka — ČT24 — Česká televize. ČT24 — Nejdůvěryhodnější zpravodajský web v ČR — Česká televize [online]. Copyright © Česká televize 1996 [vid. 2021-04-18]. Dostupné z: <https://ct24.ceskatelevize.cz/archiv/1448451-zacala-druha-libanonska-valka>.

Zastupitelský úřad ČR v Bejrútu (Libanon). Souhrnná teritoriální informace Libanon. [online]. Copyright © [vid. 2021-2-5]. Dostupné z: [http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2020/05/11/Nahled%20STI%20\(PDF\)%20Libanon%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202020.141849797.pdf](http://publiccontent.sinpro.cz/PublicFiles/2020/05/11/Nahled%20STI%20(PDF)%20Libanon%20-%20Souhrnna%20teritorialni%20informace%20-%202020.141849797.pdf)

Přílohy

Příloha č. 1: Odkazy k analyzovaným událostem (květen 2021–březen 2022)

- Květen 2021

https://crisis24.garda.com/alerts/2021/05/lebanon-unionized-workers-to-hold-nationwide-strike-and-protests-may-26?origin=fr_riskalert.

- Červen 2021

<https://www.aljazeera.com/news/2021/6/27/lebanon-protesters-clash-with-security-forces-as-currency-plunges>.

<https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2021/06/28/Protests-erupt-in-Lebanon-ahead-of-fuel-price-hike-severe-power-shortages>.

- Červenec 2021

http://www.xinhuanet.com/english/2021-07/16/c_1310063880.htm.

- Srpen 2021

<https://www.aljazeera.com/news/2021/8/4/mired-in-crises-lebanon-marks-one-year-since-horrific-blast>.

<https://www.al-monitor.com/originals/2021/08/protesters-block-roads-rocket-shot-gas-station-lebanon-crisis-continues>.

- Září 2021

<https://www.aljazeera.com/news/2021/9/29/lebanon-beirut-blast-survivors-protest-against-suspension-of-probe>.

- Říjen 2021

<https://www.dw.com/en/several-killed-in-beirut-violence/av-59510246>.

- Listopad 2021

<https://www.reuters.com/markets/currencies/lebanese-protesters-block-roads-over-economic-meltdown-2021-11-29/>.

<https://www.timesofisrael.com/protesters-storm-lebanese-ministry-building-as-countrys-currency-sinks-to-new-low/>.

- Prosinec 2021

<https://crisis24.garda.com/alerts/2021/12/lebanon-protest-ongoing-in-tripoli-dec-15>.

<https://www.middleeastmonitor.com/20211217-lebanon-man-sets-himself-on-fire-in-protest-of-dire-living-conditions/>

<https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2021/12/22/UN-peacekeepers-attacked-in-south-Lebanon-UNIFIL-calls-for-immediate-investigation>.

- Leden 2022

<https://english.alarabiya.net/coronavirus/2022/01/08/Hundreds-of-Lebanese-protest-COVID-19-measures-targeting-unvaccinated>.

<https://www.aljazeera.com/news/2022/1/22/teachers-strike-as-lebanons-education-crisis-worsens>.

<https://www.al-monitor.com/originals/2022/01/protesters-block-roads-lebanon-currency-hits-new-low>.

<https://www.reuters.com/world/middle-east/protesters-block-lebanons-roads-protest-economic-crash-soaring-prices-2022-01-13/>.

- Únor 2022

<https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2022/02/02/Lebanon-s-taxi-bus-and-van-drivers-block-roads-in-protest-of-surging-prices>.

<https://today.lorientlejour.com/article/1290353/tense-protest-in-front-of-finance-ministry-office-in-tripoli.html>.

<https://today.lorientlejour.com/article/1290786/judicial-assistants-across-lebanon-begin-weeklong-strike.html>.

<https://www.alamy.com/beirut-lebanon-18th-feb-2022-depositor-protests-outside-a-bank-in-downtown-beirut-lebanon-february-18-2022-because-of-lebanons-financial-default-government-and-the-banks-currently-apply-capital-control-law-on-peoples-accounts-in-lebanese-banks-so-they-cant-withdraw-their-money-or-transfer-it-abroad-anymore-while-riad-salame-the-chief-of-lebanese-central-bank-is-wanted-by-many-countries-police-including-lebanon-and-luxembourg-photo-by-elisa-gestri-credit-sipa-usaalamy-live-news-image461090073.html>.

- Březen 2022

<https://www.the961.com/association-of-banks-2-days-strike/>.

<https://crisis24.garda.com/alerts/2022/03/lebanon-business-owners-plan-to-protest-in-beirut-march-22>.

Příloha č. 2: Dotazník

Příslušné barvy slouží k odlišení skupin respondentů, jež se váží k určité společné náboženské příslušnosti, popřípadě jsou bez vyznání. Z celkového počtu 17 respondentů bylo 5 osob bez vyznání (z toho 1 alavita), 2 sunnitě, 3 křesťané (z toho 2 evangelíci), 2 maronité, 3 šíité, 1 drúz a 1 respondent hlásící se k řecké pravoslavné církvi.

■ bez vyznání/alavitě ■ křesťané/evangelíci ■ šíité
■ sunnitě ■ maronité

1) Uveďte prosím Váš rok narození a profesi, kterou vykonáváte (pokud jste zaměstnán/a):

Respondent 1: 1965, podnikatel
Respondent 2: 1977, top management
Respondent 3: 1994, lékař
Respondent 4: 1996, bez zaměstnání
Respondent 5: 1976, šéf finančního oddělení
Respondent 6: 1991, bez zaměstnání
Respondent 7: 1975, průvodce
Respondent 8: 1977, inženýr
Respondent 9: 1985, univerzitní profesor
Respondent 10: 1988, programátor
Respondent 11: 1991, překladatel
Respondent 12: 1994, doktor
Respondent 13: 1990, bankéř
Respondent 14: 1996, bez zaměstnání
Respondent 15: 1999, farmacie
Respondent 16: 1979, project manager
Respondent 17: 1969, ekonom

2) Hlásíte se k nějaké náboženské „podskupině“? Pokud ano, ke které?

Respondent 1: bez vyznání
Respondent 2: bez vyznání
Respondent 3: bez vyznání
Respondent 4: bez vyznání
Respondent 5: alavita
Respondent 6: sunnita
Respondent 7: sunnita
Respondent 8: křesťan
Respondent 9: evangelík

Respondent 10: evangelík

Respondent 11: maronita

Respondent 12: maronita

Respondent 13: šíit

Respondent 14: šíit

Respondent 15: šíit

Respondent 16: řecká pravoslavná církev (ortodoxní)

Respondent 17: drúz

3) Žijete nebo jste žil/a v Libanonu v průběhu posledních deseti let? Pokud ano, uveďte, ve které části země.

Respondent 1: Byblos (sever)

Respondent 2: Mimo Libanon

Respondent 3: Mimo Libanon

Respondent 4: Damur (jižně od Bejrútu)

Respondent 5: Žil jsem v Bejrútu do srpna 2021

Respondent 6: Žil jsem ve městě Tripolis do roku 2014.

Respondent 7: Mimo Libanon

Respondent 8: Mimo Libanon

Respondent 9: Mimo Libanon

Respondent 10: Žil jsem ve městě Tripolis do roku 2018.

Respondent 11: Bejrút

Respondent 12: Bejrút

Respondent 13: Bejrút

Respondent 14: Před 8 měsíci na území jižního Libanonu.

Respondent 15: Džunija (severně od Bejrútu) do srpna 2021.

Respondent 16: Žil jsem na území Mount Lebanon.

Respondent 17: Bejrút

4) Účastnil/a jste se některých občanských protestů na území země? Pokud ano, kterých konkrétně?

Respondent 1: Ano

Respondent 2: Ne

Respondent 3: Ne

Respondent 4: Ano

Respondent 5: Ne

Respondent 6: Ano, jednou během krize odpadků.

Respondent 7: Ano, rok 1992

Respondent 8: Ne

Respondent 9: Ne

Respondent 10: Ne, rodiče se obávali o naši bezpečnost, a proto jsem se protestů neúčastnil.

Respondent 11: Jen na protestech podporovaných libanonskými silami.

Respondent 12: Ano, protesty v Bejrútu po explozi v roce 2020.

Respondent 13: Ano, v říjnu 2019.

Respondent14: Ano, v říjnu 2019.

Respondent15: Ano, v říjnu 2019.

Respondent16: Ne

Respondent17: Ano, 17. října 2019.

5) Jak hodnotíte působení Hizballáhu v současné libanonské politice?

Respondent 1: Hizballáh má velmi negativní vliv. Dá se říct, že Hizballáh je jako zhoubný nádor, nevyléčitelný a zároveň velice škodlivý. Je to největší problém pro jakoukoli změnu v Libanonu.

Respondent 2: Negativně

Respondent 3: Negativně

Respondent 4: Hlavní důvod tohoto nepořádku. Libanonští obyvatelé jsou jejich rukojmí.

Respondent 5: Hizballáh těžce ovlivňuje politiku Libanonu.

Respondent 6: Jsou hlavním původcem kolapsu.

Respondent 7: Negativně

Respondent 8: Politické hnutí jako ostatní, jsou partneři v destrukci země.

Respondent 9: Neefektivní, ale má méně korupce.

Respondent 10: Nemám žádný názor.

Respondent 11: Je škodlivý pro Libanon a hlavní důvod kolapsu země. Ovládá vládu ve všech směrech a stejně tak její zahraniční politiku.

Respondent12: Velmi silný vliv na libanonskou politiku.

Respondent13: Je to normální hnutí.

Respondent14: Politická strana s armádními milicemi – neliší se příliš od ostatních stran, pouze je silnější a má více příznivců.

Respondent15: Nejsem spokojený s žádným politikem, ale toto hnutí alespoň chrání Libanon.

Respondent16: Nevím. Politici jsou komplikovaní a zrádní, takže se snažím držet mimo politiku. Nevyznám se v ní.

Respondent17: Katastrofa

6) Známým spojencem hnutí Hizballáh jsou Sýrie a Írán. Jak se díváte na tuto spolupráci? Má podle Vás tato spolupráce vliv na politickou krizi, kterou si země prochází?

Respondent 1: Ano

Respondent 2: Samozřejmě. Pravdou je, že Hizballáh je nejméně zkorumpovaná politická síla. Na druhé straně Hizballáh se brání jakékoliv změně v Libanonu tím, že chrání ostatní zkorumpované politické síly. Nezapomeňme na sankce USA proti Hizballáhu, které prohlubují politickou krizi v Libanonu.

Respondent 3: Určitě ano.

Respondent 4: Ano, má to velký vliv. Já osobně nevěřím nikomu. Hizballáh je součástí vlády, a to je také důvod politické krize.

Respondent 5: Rozhodně ano.

Respondent 6: 100 % naší zkázy je rozhodnutím toho spojení.

Respondent 7: Souhlasím.

Respondent 8: Má vliv a hodnotíme to záporně z pohledu na přínos Libanonu.

Respondent 9: Nemám žádný názor.

Respondent 10: Samozřejmě. Vliv Sýrie a Íránu je negativní již od doby, kdy se stal odpor násilnějším.

Respondent 11: Tato spolupráce patří mezi hlavní kauzy od doby, co je Hizballáh u moci. Skrze Hizballáh ovládají Libanon. Řídí Hizballáh a utiskují libanonské občany. Na krizi to má velký vliv.

Respondent 12: Tato strategická aliance pod maskou náboženské koalice je jedním z hlavních předchůdců současné politické krize.

Respondent 13: Kooperace, které se obáváme je Harírí – USA-Írán.

Respondent 14: Nevím.

Respondent 15: Ne. Krize je důsledkem Taifské dohody, jež přerozděluje moc do etnokonfesí, které jsou plné korupce a vláda není zodpovědná. Z druhé, za současnou krizi mohou také banky, jež umožňují korupci.

Respondent 16: Ano, jako jakákoli jiná aliance.

Respondent 17: Ano, souhlasím.

- 7) **O designovaném premiérovi Libanonu, Saadu Harírím, je známo, že je sunnitský muslim a spojenec Saúdské Arábie. Ta se považuje za ochránce sunnitů v Libanonu, Sýrii a Iráku. Naproti tomu Írán podporuje šíitské politické síly v regionu: libanonské hnutí Hizballáh. Saúdská Arábie a Írán tak stojí z ideologických důvodů proti sobě a rozdmýchávají konflikt i v dalších zemích, které jsou sektářsky rozdělené na sunnity a šíity. Jejich dalším vyhoceným „bojištěm“ se tak stal právě Libanon. Co o této situaci soudíte? Má tato skutečnost vliv na libanonskou politickou krizi?**

Respondent 1: Ano

Respondent 2: Saúdská Arábie už nepovažuje Harírího za jejich spojence, určitě Írán a Saúdská Arábie mají vliv na situaci v Libanonu.

Respondent 3: Situaci popisujete správně. To je ale jeden aspekt konfliktu, dimenze role zahraniční moci je daleko širší.

Respondent 4: Používají náboženství k vytváření neshod mezi lidmi (a samozřejmě ne všichni lidé tím mohou být ovlivněni). Kdykoliv se jim zachce, mohou si sednout ke stolu a dohodnout se, a druhý den se opět neshodnout. Když se neshodnou, nastanou problémy v politice, ale i když se dohodnou. Koneckonců, všechna náboženství jsou mírumilovná, ale politici nejsou mírumilovní. A nezáleží na tom, s čím souhlasí nebo ne. Jde jim přece jen o jejich osobní zájmy.

Respondent 5: Souhlasím. Libanon je otevřený cizím vlivům, politici jsou loajální vůči okolním silám.

Respondent 6: Ano, samozřejmě.

Respondent 7: Je smutné, že se spoléháme na jiné země, aby řešily naše problémy. Bohužel my (Libanonci) mezi sebou nejsme schopni se domluvit na ničem. Doufám, že volby do parlamentu přinesou nové lidi, kteří nepatří do „systému“. Saúdská Arábie

nechrání sunnity v Libanonu, chrání svoje zájmy v Libanonu. Totéž platí pro Írán. Obě země jistě mají negativní vliv na politickou krizi v Libanonu.

Respondent 8: Samozřejmě, a ještě k tomu v Libanonu média plní zahraniční agendy, včetně západních.

Respondent 9: Domnívám se, že náboženství je používáno jako záminka ke strategickým ziskům, podobně jako ruská intervence v Sýrii pod záminkou obrany křesťanů, ale náboženství s tím má velmi málo společného.

Respondent 10: Má to dopad, ale ne do té míry, jak si lidé myslí. Zahraniční vměšování a ideologické rozdíly existují po staletí a Blízký východ není v tomto ohledu ojedinělý.

Respondent 11: Libanon bude vždy pod cizím vlivem, dokud skuteční vlastenci nebudou mít pod kontrolou Libanon a dokud nebude existovat homogenita obyvatel. Ovlivňuje to krizi a způsobuje neustálou nerovnováhu.

Respondent 12: Současným premiérem je Míkátí.

Respondent 13: Je to jeden z největších problémů v Libanonu. Většina politických skupin je více loajální jiným zemím než samotnému Libanonu, a to ztěžuje dosažení jakéhokoli rozhodnutí, dokud se všechny tyto podporované země společně nedohodnou. Jinak žádné rozhodnutí nemůže být přijato nezávisle uvnitř Libanonu.

Respondent 14: Vliv už to má. Vzhledem k tomu, že obě země mají vlastní podporu, je možné, že dojde k menšímu konfliktu.

Respondent 15: Ano, samozřejmě. Libanon byl vždy bojištěm pro okolní silnější státy.

Respondent 16: Rozhodně

Respondent 17: Ano, tato skutečnost má velký vliv na krizi.

8) Výbuch v bejrútském přístavu v roce 2020 se stal jednou z nejtragičtějších událostí za poslední roky. Některá média měla za to, že v incidentu se angažovala také Sýrie. Podporujete takový názor, nebo vidíte tuto událost čistě jako důsledek nezodpovědnosti místních politiků?

Respondent 1: Jen místní politici

Respondent 2: Obojí

Respondent 3: Zatím nejsou žádné důkazy o viníkovi, ale co je jasné je to, že politická sféra a úřady se zachovali k tomuto tématu nezodpovědně.

Respondent 4: Nepodporuji tento názor, že v tom měla prsty Sýrie. Je to to druhé jmenované. Kdybyste žili v Libanonu tak dlouho jako já, pochopili byste, že tato tragická událost nebyla překvapením. Ve všech veřejných institucích chybí bezpečnostní protokol, vynucování a zodpovědnost. Bohužel mnozí tuto událost využili k prosazení svého geopolitického programu.

Respondent 5: Nevím.

Respondent 6: Sýrie se přímo podílí na explozi přístavu. Dusičnan amonný tam byl jen z důvodu konfliktu. Hizballáh ovládal ministerstvo zemědělství, aby ho dováželo jako hnojivo, aby Sýrie mohla stále vyrábět rakety a bomby.

Respondent 7: Ne. Domnívám se, že to byla kombinace faktorů: Hizballáh používal nitrát k výrobě výbušnin, politické skupiny z něj dostávaly úplatky, Izrael odpálil první spouštěč exploze. Hizballáh nebude Izrael obviňovat, protože souhlasil s tím, že

tyto nebezpečné látky budou uskladněny v přístavu, takže veřejně prohrají a budou zostuzeni na doživotí.

Respondent 8: Nevím. Je to určitě důsledek nezodpovědnosti. Jestli se do této události angažovala jiná země (Izrael? Spojené státy? Sýrie? ...) Těžko říct.

Respondent 9: Je pro mě těžké říct jasný názor, zda se jedná o úmyslný čin, ale k výbuchu došlo z nějakého důvodu a lidé, kteří byli zodpovědní za uskladnění výbušných materiálů, kdokoli v tom byl zapleten, by měli být vyšetřováni. Všichni vinní lidé by měli dostat to, co si zaslouží, aby se to již neopakovalo.

Respondent 10: Je to vina našich místních politiků.

Respondent 11: Jak již to bývá, je to důsledek korupce.

Respondent 12: Nemyslím si, že by v tom byla zapletena Sýrie.

Respondent 13: Je to nešťastný výsledek nedbalosti a nezodpovědnosti politiků.

Respondent 14: Ne Sýrie v tom ruce nemá, Izrael využil nezodpovědnosti místních politiků a bombardoval sklad s chemikáliemi.

Respondent 15: Nic nemá jen jedno vysvětlení.

Respondent 16: Dle mě je Hizballáh zodpovědný prodejem zbraní, lokální politici jsou vinní tím, že to přehlíželi.

Respondent 17: Musíme čekat na výsledky vyšetřování, zatím je vidět, že syrští spojenci v Libanonu i Hizballáh blokují vyšetřování.

9) V posledních letech OSN uspořádala několik konferencí, díky nimž se vybraly miliony eur na podporu Libanonu. Důležitým účastníkem v těchto mezinárodních jednáních jsou zejména Francie a USA. Hodnotíte jejich aktivity týkající se Libanonu kladně, nebo by podle Vás bylo lepší, kdyby se do záležitostí země nevměšovali?

Respondent 1: Bylo by lepší nevměšovat se, ale je to nereálné.

Respondent 2: Jsme proti jakékoliv zahraniční intervenci v Libanonu.

Respondent 3: Veškerá zahraniční intervence v interních politických záležitostech není vítána.

Respondent 4: Jejich zapojení je obvykle pozitivní a Libanonu na mezinárodní scéně pomáhá. Jakkoli se zdálo, že nedávné angažmá Francouzů krizi jen prohloubilo tím, že Hizballáhu nadále přisuzovalo legitimitu. Dokud Hizballáhu upírají legitimitu, pomáhají Libanonu.

Respondent 5: Všichni mezinárodní dárci jsou důležití, nicméně většina z nich má geopolitické programy včetně Francie a USA. Po zralé úvaze by bylo lepší, kdyby se tyto dvě země nevměšovaly.

Respondent 6: USA a Francie nechtějí pro Libanon to nejlepší, ale mají na tom osobní zájem. Možná mají i nějaké tajné dohody s našimi politiky.

Respondent 7: Francie a USA mají velmi negativní vliv na politickou krizi v Libanonu. Dá se říct, že pomáhala našim zkorumpovaným politikům během posledních 30 let.

Respondent 8: Hodnotím tyto aktivity za kladné.

Respondent 9: Těžko říct. Krize mohla začít dříve bez jejich finančních prostředků, ale také tyto fondy rozdmýchaly špatné hospodaření země a zvýšenou korupci.

Respondent 10: Bylo by lepší nevměšovat se.

Respondent 11: Hodnotím tyto aktivity za kladné.

Respondent12: Libanon nebyl nikdy osvobozen od mezinárodního vměšování. Libanon nyní potřebuje podporu, takže pokud byla tato podpora poskytnuta zadarmo, a ne jako půjčka, tak proč ne?

Respondent13: Myslím, že nic není zadarmo, většina akcí, které se dějí, dává nějakou páku každému kraji, který poskytne nějakou pomoc.

Respondent14: Domnívám se, že by pro ně bylo lepší nezasahovat, protože jejich intervence mají svazující podmínky, které libanonskému lidu a jeho budoucnosti neslouží (někteří zašli dokonce tak daleko, že to nazývají neokolonialismem).

Respondent15: Jejich aktivity vůči Libanonu nejsou zadarmo. Pomoc pod podmínkou něčeho není pozitivní. Pomoc Francie možná není tak „nevinná“.

Respondent16: Rozhodně bych byl raději, aby se žádný stát nevměšoval.

Respondent17: Celkem kladně.

10) Jmenujte alespoň 3 nejzávažnější problémy, které dle Vašeho mínění tíží tamní obyvatele:

Respondent 1: Ekonomická krize, politická krize, společenská krize.

Respondent 2: Zbraně Hizballáhu a jeho spojenců, propad libanonské měny, válka v Sýrii, Izrael.

Respondent 3: Politická a ekonomická krize, velká korupce.

Respondent 4: Problém moci, transport, nedostatek zodpovědnosti.

Respondent 5: Slepé následování vůdců kvůli náboženské identitě. Nedosazují správné lidi na správná místa. Politická nezávislost je problematická.

Respondent 6: Vládnou zkorumpovaní politici a milice; ekonomická krize občanům nepomáhá při moudrých rozhodnutích, koho volit; zavedený etnokonfesní systém.

Respondent 7: Slepou loajalitu obyvatel vůči válečným zločincům, kteří kradou a okrádají stát, chovají se jako stádo a nesnaží se změnit aktuální situaci nějakou kultivovanou revolucí.

Respondent 8: Chudoba, nedostatek elektřiny a chabá lékařská péče.

Respondent 9: Problémy ohledně měny a nepřístupnost fondů. Zbraně Hizballáhu, korupce a špatná správa země.

Respondent 10: Vměšování se ostatních států, etnokonfesionalismus, propad měny.

Respondent 11: Hizballáh a osa vlivu odporu. Premiér a jeho zkorumpovaní politici. Chybějící měnové politiky, které by ukončily krizi.

Respondent12: Žádná elektřina, žádná lékařská péče, žádný benzín.

Respondent13: Nespravedlnost je tím hlavním problémem, který vytváří všechny subproblémy.

Respondent14: Nedostatek elektřiny a špatná lékařská péče, bída.

Respondent15: Nezaměstnanost (neodpovídající tvorba pracovních míst v odvětvích nesouvisejících se službami), nepoměr mezi regiony (části Bejrútu a Matnu a Keserwanu jsou mnohem rozvinutější než jiné regiony, i když tvoří malou část Libanonu), patriarchální systém (vede k násilí na ženách, nuceným sňatkům, nezařazování dětí do škol a negramotnosti).

Respondent16: Korupce, malý rozvoj infrastruktury a málo zodpovědnosti.

Respondent17: Inflace, korupce, nezaměstnanost.

11) Přemýšlel/a jste nad tím, že pokud by Vám to situace umožnila, tak byste raději zemi opustil/a?

Respondent 1: Ano, přemýšlím o tom.

Respondent 2: Samozřejmě, již jsem odešel.

Respondent 3: Již jsem odešel.

Respondent 4: Ano, přemýšlím o tom.

Respondent 5: Odešel jsem v srpnu 2021.

Respondent 6: Ano, odešel jsem v roce 2014.

Respondent 7: Ano, doporučuji to.

Respondent 8: Již jsem odešel.

Respondent 9: Odešel jsem v ten správný čas. Těsně před tím, než krize vyvrcholila.

Respondent 10: Odešel jsem v roce 2018, protože jsem věděl, že pokud zůstanu, nenajdu pro sebe vhodné zaměstnání.

Respondent 11: Přemýšlet o opuštění země je na denním pořádku.

Respondent12: Odjedeme ze země, když budeme muset. Jinak, pokud víme, že existuje způsob, který by mohl zemi pomoci, dokud tam budeme, mohli bychom zůstat. Ale žádný místní plán neexistuje.

Respondent13: Nechci odejít, je to můj domov. Bohužel se současnou krizí je těžké zůstat.

Respondent14: Ano, již jsem odešel.

Respondent15: Ano, odešla jsem se svým mužem v srpnu 2021.

Respondent16: Již jsem odešel.

Respondent17: Ano, přemýšlím o tom.

12) Věříte, že nově sestavená vláda, jež vznikla na konci září 2021 situaci země zlepší, nebo máte za to, že vše zůstane při starém a finanční a politické zájmy země budou i nadále v rukou rodin a náboženských etnokonfesi?

Respondent 1: Bohužel nová vláda byla jmenována stejnými politiky, kteří zneužívají zemi posledních 30 let. Škoda, protože je potřeba rychle reagovat na ekonomickou krizi. Čím delší prodleva, tím větší škody. To je jako když máte pacienta, který krvácí a vy na něj koukáte, čekáte až jej přijde ošetřit někdo jiný.

Respondent 2: Vláda Míkátího nijak nepomáhá.

Respondent 3: Vše zůstane při starém, protože ve vládě působí to stejné zkorumpované politické spektrum.

Respondent 4: Samozřejmě, že tomu nevěřím. Jsou tam ti samí lidé, jen přenechali své posty svým synům! Těm samým, ne-li horším.

Respondent 5: Dokud nemohou být rozhodnutí učiněna nezávisle, vždy existuje riziko, že by se situace mohla každou chvílí zhoršit.

Respondent 6: Ne, nic se nezmění, dokud Hizballáh bude existovat.

Respondent 7: Nová vláda s tím nic neudělá. Vše zůstane stejné, pokud se velmocí nedomluví.

Respondent 8: Věřím, že tato vláda nedokáže problém vyřešit.

Respondent 9: Nemůže to zůstat stejné, vaše otázka nebere v úvahu kontext. Banky umožnily korupci tím, že půjčují peníze vládám bez ohledu na riziko. Nové vládě nezbyvá nic jiného, než mimo jiné zlepšit výběr daňových a státních příjmů z veřejných služeb, aby mohla financovat svůj rozpočet. Bude to tato nová vláda dělat v blízké budoucnosti? Ne, ale očekávám pozitivní změny během příštích 10 let.

Respondent 10: Nic se nezmění.

Respondent 11: Nic se nezmění, dokud nebude Hizballáh vykastrován nebo vymazán a dokud nebude v Libanonu zaveden federalismus.

Respondent 12: Nic nepřiměje tuto zemi vzchopit se, pokud nebude zaveden nový systém. Systém, kde existují pravidla, která budou řídit všechny občany rovným dílem.

Respondent 13: Nic se nezměnilo a ani nezmění.

Respondent 14: Zůstane to při starém.

Respondent 15: Situace se nezlepší, ani nezůstane stejná, bude se zhoršovat a už teď jsme svědky vážného poklesu sociálně-ekonomické situace a životních podmínek.

Respondent 16: Dokud zemi vládou stejné politické strany, nemůžeme říkat „nová“ vláda. Není to nic nového, je to jen náhražka.

Respondent 17: Nová vláda nemůže nic změnit, protože je sestavená stejnými zkorumpovanými politickými stranami.